

Szelestey

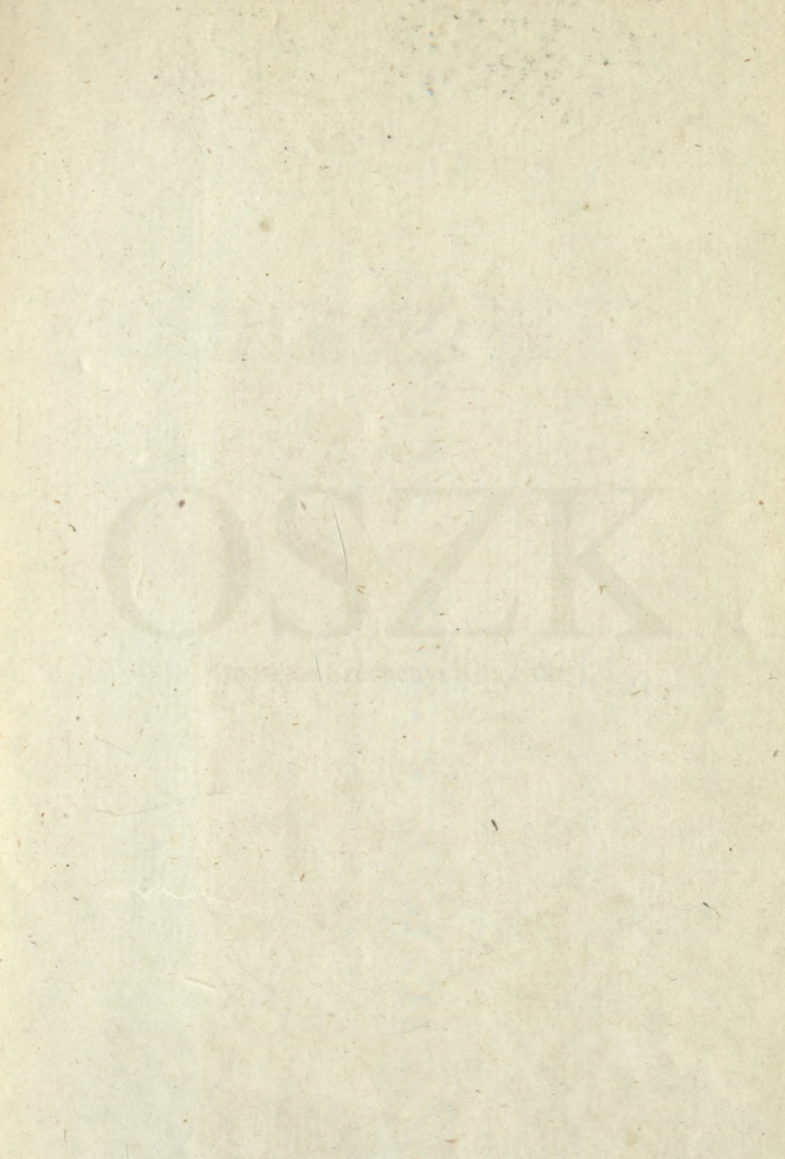
KÖLTEMÉNYE

1.

193408

OSZK

P. O. hung.
1394. f.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Col 12/3 3 Lf. H. M.
P. O. hung.

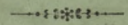
1393

223

SZELESTEY LÁSZLÓ

17.

KÖLTEMÉNYEI.

ELSŐ KÖTET.

— MÁSODIK KIADÁS. —

Ára 40 p. kr.

in fu

7,455.

Oct. 1891.

OSZK

SZELESTEY LÁSZLÓ

KÖLTEMÉNYEI.

ELSŐ KÖTET.

— MÁSODIK KIADÁS. —

PEST,

NYOMATOTT BEIMEL J. és KOZMA VAZULNÁL.

1856.

Ti orany álma!
Az ifjú világnak
Mennyei képeivel
Merre repültetek el?
Bajza.

MÁSODIK KIADÁS

PEST.

193408

1858

TARTALOM.

	<i>Lap</i>
Dal a' dalról	1
Téli kép	3
Tapasztalásból	5
Hegyi dal	7
Néprománcz	8
Költői képek	11
Bor mellett	27
Vádlott	30
Tünődés	31
Látogatás egy szerkesztőnél	36
Az erdő zúg	39
Életköröm	41
Botond	44
Oh szív, oh szív	50
Czimbora -dal	52
Ábrándképek	54
Divat-románcz	59
Egy jelenet	61
Kis csintalan ..	65
Ki nem csalódott	67
A' mult e' tehetlen	69
Hajnallal	72
Búvirányok	74
Egy papucshős' lázadása	83
Magányomban	89
Fáj a' szívem	91

	<i>Lap</i>
Regedal	92
Vörösmartynak	94
Falusi kép	97
A' mult' kéje	98
Május' 14. 1844	100
Kis galambom	104
Az ösidő	105
Dalnokbér	107
Tengeren	111
Dalforrás	113
Bájbölgyében	115
Alkonykép	116
Az uj év' első napján	118
Hit remény és emlékezet	122
Multam	133
A' boldogságról	134
Olly kicsiny kör	136
Viharban	138
Hej huj	140
Széles az én ingem' ujjá	141
Romemlékek	142
A' gondolat	145
Az orzó	147
Ébredő szerelem	149
Egy népköltönkhöz	152
Érzelem és indulat	154
Az üldözött	156
A' dalnokok	157
Házas költő	160
Az élet	162
Intés	167
Az idő' nagy tengerén	169
Pillangók	171
Egy törvénytelen vér' dühöngése	175

	<i>Lap</i>
Emlékkönyvbe	178
Tenger a' mult	180
Hogy vagyunk ?	182
Madelainehoz	184
Cantate	186
Az én műzsám	196
Pásztorórák	198
Mi a' világ ?	201
Vahot Sándorhoz	203
Mindent tudok	206
János hegye	208
Január' 30-án 1848	216
Rejtett kincsek	219
Szántóvető	221
Szivvirágok	223
Sötét' kietlen	226
Tisza hátán	228
A' drótos	230
Hullámkák	232
Neprománcz	237
Koránykép	239
Életpálya	241
Télvihar zúg	244
Az életből	245
Pusztá sikon	246
Rege	248
X Bucsúra térő anyámhoz	250
Gyöngyök	252
Költői áldozat	254
Dal	256
Tenger a' szív	258
Csárdai kép	260
Néma részvét	262
Rege	264

	<i>Lap</i>
Énekeljünk	267
Merengés	270
Három a' táncz	271
Volna bár	274
Kéjhalál	275
Énekvirág	278
A' vén betyár	280
Búm	282
Tél' elején	284
Ne átkozz	286
Tanács	287
Vasárnap	288
Kápolna	290
Hová temettek ?	292
Borszemü Jankó	294

DAL A' DALRÓL.

1844.

Szív a' dalnak hű forrása,
Gyöngysor a' jó gondolat,
Melylyel a' szív kéjhonában,
Hő szerelme mámorában
Olly igen jól elmulat.

Köny a' dalnok áldozatja,
Mélly ha elkezd omlani —
Karjain mély bánatának
Élv az ének bús fiának
Egy egy szivdalt mondani.

És e' dalban, és e' könyben
Lelke csendes képe van,
Mellyre, mig csak szive verhet,
Édes kéjjel ráismerhet
Elborult óráiban.

Boldog, a' ki szíve vágját
 Dalba tudja önteni,
 Mert dicső a' dal világa,
 Mint az élet' ifjusága,
 Mert a' dalszó isteni !

TÉLI KÉP.

1852.

Deres szakállú kedves kis határ,
 Hát téged is csak megtalált a' tél?
 Ködben borongó halmod olly kopár,
 A szem körében megpihenni fél,
 'S fölötted bágyadt napsugár evez :
 A' téli fáknek pillangója ez.

Csendes faludra lelkem rátalált,
 Elárulá a' fának súdara,
 A' mellyre egyet megpihenni szállt
 Képzeletemnek vándor madara,
 Fenn e' sudárnál gyenge szél evez :
 Megtört remények sohajtása ez.

Egedre nézek letarolt határ ! —
 Ha már a' tél itt mindent eltemet,
 Ha itt csak a' vész pusztulása jár :
 Oda küldöm fel fájó lelkemet —
 Egednél bíbor fellegár evez :
 A mult időknek villámlása ez !

Gyász fürgeteg kél fenn a' dombtetőn,
 Száraz levelet hajt a' völgybe le,
 'S a' múlt idő' e' hulladékait
 Elrejtí a' völgy titkos kebele
 'S fölöttük át egy orkándal evez :
 A történetnek mennydörgése ez.

TAPASZTALÁSBÓL.

1847.

Nagyot teremt az ifju eszme-képül,
 Mig a világot jól nem ismeri,
 Mellyen jövője boldogsága épül,
 S mellyből szerelme gyöngyeit meri.

Mert úgy tekinti életünk folyását,
 Miképen annak lenni kellene :
 Nem sejti a' bűn' rejtett óriását,
 Melly minden lépten harczol ellene.

. . . . Elégedjél meg édes álmaiddal,
 Te , a' ki még nem láttad a' valót,
 Vidd el sirodba ábrándid' magaddal,
 Bűn tengerében ne keresd a' jót !

'S te, a' ki hitvány eszközül tekinted
 Ármányaid közt embertársidat,
 'S az élet' célja : é l v e z e t szerinted,
 Mellyért eszed minden jót megtagad ;

Világot alkotsz olly merész szavaddal,
 'S ábrándidban az eget vered :
 Csataznál inkább bár saját magaddal,
 Mert tisztán még csak ezt sem ismered.

Az ember súlyos átka önmagának,
 Mindent leginkább önzésből követ,
 'S ha feltalálta üdvét mámorának,
 Maga dob rája legelső követ!

HEGYI-DAL.

1843.

Ah ki áll e' szirten itt fenn!

Olly sötét gyász-érzete,

Mintha a' letűnt kor éjén

Tévedezne nézete.

Ajkin szörnyü átok ébred,

Sujtva, verve olly magyart,

Kit a' párt-seb most is éget

'S végre össze még se tart.

Halljad ember: üdvözöllek! . . .

Sejtem, a' kin súlya nagy,

Melly magasztos kebleden vív,

Mert magyar, mert honfi vagy.

O bár volnék én e' szikla:

Megtanulnám hangodat,

És zajosan és örökké

Mennydörögném átkodat!

NÉPROMÁNCZ.

1846.

Erdő végén egy kis csárda
 Áll magán,
 Száraz ágból van a' czéger
 Oldalán.

Benn a pisle mécs büzőlgő
 Lánginál,
 Több utas közt, egy betyár is
 Iddogál.

„Három icze, csárdás gazda,
 Nem elég!
 Hát abból az igen jóból
 Van-e még?

Ide vele még egy ennyit
 Abból is :
 Iszom, míg hajnalt nem kiált
 A' haris.

Csárdás gazda ! ég a' lelke,
Hozza már !
Mit tátogat , mint akolban
A' számár ?

Adja ide , mert megöl az
Unalom,
S üvegeit mind a' földhöz
Vagdalom !

'S iszik hosszut — telhetetlen
Mint a' csap,
Fokosával a' gerenda-
Fára csap.

'S keservesen dalolgatja
Nótáját,
Haj , mert oda kellett hagyni
Babáját !

Visszamenne örömet : de
Hogy tegye ?
Mindenfelé üldözi a'
Vármegye.

Selyem kendőt vett rózsája
Nyakára,
'S már a' zsidó kezében volt
Az ára,

Midőn hamar észrevette,
Hogy lyukas :
Nójszen meg is villant mindjárt
A' fokos.

'S illy esetben tetteért ki
Állna jót? . . .
Egy ütéssel agyonvágta
A' zsidót!

KÖLTŐI KÉPEK.

I.

A' költő gerjedelme
Virágpatak talán,
Hogy olly édesdeden szól
A' természet-dalán?

Fejér galamb lebeg rajt :
A' szende képzelet,
Melly útjában viránynyal
Behinti a' telet.

A' költő gondolatja :
Csillám a' tengeren,
Merész hullámokon leng
Borútlan éjjelen.

'S gyöngyöt szed néki itten
A' szent emlékezet,
Mellyért a' jégvilág majd
Hideg gúnynyal fizet!

II.

Halljátok a' dalembert,
 Az édes dalsohajt,
 Mint szellő a' virágon
 Játszik gerjelme rajt.

Nézzétek, a' szemeknek
 Halvány sugáriban
 A' lélek gondolatja
 Miként lefestve van.

Nézzétek, hogyha üdvet
 Talál a' belvilág :
 Miként mosolyg az arczon
 Egy-két örömvirág.

'S ha érzелgő dalában
 Fájdalmiról beszél :
 Hogy hervad el magában,
 Mint sárguló levél.

És hinni kezditek majd,
 Hogy e' virágpatak —
 A' méla dal imája —
 A' létérből fakad !

III.

A' tettetés forrását
 Lám én nem ismerem :
 Szivemben a' dalérzet
 Mint a virág terem.

'S mégis jövendölék már,
 Hogy egykoron kihál
 E' forrás a' kebelből
 Virág hullámival.

De én mitsem feleltem :
 Némán indultam el —
 Ki , a' szabadba vágyott
 A' megsértett kebel. . .

Ezüst hullám borongott
 A' báj vidék ölén
 'S az alkony ünnepének
 Polgára lettem én. —

Mély csend uralg a' bérczen
 'S a' völgy viráginál,
 A' természet' e' lelket
 Vonzó imáinál.

Csak a' rét pamlagán át
 Iramló ér susog
 'S a' küpresz hóvirágán
 Bádgyadt szellő zokog.

Az éj minden sugára
 Ős titkokat regél,
 'S a' tölgyek' lombozatján
 Megrezzen a' levél,

Legördül róla a' csep,
 Keresve új hazát,
 'S virágsirt lel nyugágyul,
 Ott rejti el magát.

Az éjszak égborúján
 Villámlik és robog,
 Mig lenn a' síkhatáron
 Egy pásztortűz lobog.

'S a' távol' kék ködében
 Ásító oldalú
 Lakházival borongón
 Fehérlik a falu.

Megszólal ős harangja
 Csengő zenéivel,
 A' mellyre kurta nyelvén
 Egy mély viszhang felel.

De újra csendes a' táj :
A' viszhang is kihal —
Olly összehangzó ünnep
A' költő álmival.

És én szabad kebellem,
Virányos domb felett
A' völgyet áttekintem,
Melly szúm hazája lett.

'S némán állok sokáig. . .
„Ki fejtí meg nekem
A' szív hangos verését?“
Múltán kérdezhetem.

„Mit mond fel-felrajongó
Szelid érzelmivel?“
'S e' mély kérdéseimre
A' természet felel.

Mert ő örök forrást nyit
A' szív gerjelminek,
Mit a' kor' gyászredői
Ki nem ürítenek. . .

Ha a' szív' szózatában
A' természet beszél;
A' dalnak a' kebelben
Örök viránya él!

IV.

Üdvezlek, kis világom,
 Mosolygó zöld berek!
 Hol ritkán látogatnak
 Az önző emberek.

'S mégis mégis virányod
 Szent boldogságot ad,
 Mit sok dús, fényhonában
 Haszontalan kutat.

Üdvezlek, nőm, szerelmem,
 Te éltemnek fele!
 Értted lángol csak e' szív
 Boldogsággal tele.

Jer a' bükk alkonyába,
 Hol biztos enyh helyünk
 'S az ábrándos dalisten
 Barátkozik velünk.

Vond lelkemen keresztül
 A' rózsálmakat:
 Jö v ő n k' hajnalderűjét
 'S a' szende m u l t a k a t!

Füzd álmam fátyolához
Édes szerelmemet —
'S hazám búját zokogd rá,
Melly átokként temet.

A' szellő eljövend majd
'S a' szellő ellebeg:
Szememre illatából
Küld a' virágsereg.

Mig a' fü közt a' harmat-
Cseppek rám hullanak
'S szűmben a' dalvirágok
Mind megfogamzanak;

'S midőn a' bércezen a' nap
Vörös fátyolt von át,
Itt hagyni készülőn a'
Tavaszi virághonát:

Eljő dalnok barátom
Az édes fülmile,
'S a' természet nyelvén e g y
Dalt éneklek v e l e.

'S mig lány-mélán a' viszhang
Utánunk énekel,
Hív lelkemen keresztül
Ily gondolat szökell:

„Ha a' sors a' kebelbe
Gyász-bút nem ültete :
Mi más, mint rózsáalom
A' dalnok élete !

V.

Multam mikép nevezzem :
Tónak mondhatjuk azt :
Nem hallok szűz öléből
Egy felsíró panaszt.

De hattyuként uszik rajt
A' kék szemű öröm,
'S mint árnyék leng mögötte,
Eltűnt életköröm.

A' tó fölé virágos
Lombok nyulamlanak,
'S köztök halk éneket lágy
Szellők sohajtanak.

Mint holdsugár borong itt
A' szent emlékezet,
Szelid bájjal szorítván
A' multakkal kezét. . .

'S szép álma e' hazáját,
Mint árva fülmile,
Meglátogatni eljön
A' dalnak embere.

'S képzelme mint szivárvány
A' tó felett megáll —
'S füzérbe szed virágot
A' mennyit csak talál.

'S ha, mint a' méh, rakodtan
Honába visszament:
Szép multja álmaival
Mulatja a' jelent!

VI.

Villám-madár a' képzet,
Leng a' jelen felett,
'S mulat tavaszvirágán
Kis pillangó helyett.

Derengő villanyától
A' mult ég, mint a' nap. . .
'S röptében a' jelenből
Egy zöld ágat kikap.

E' zöld ág olly mosolygó,
E' zöld ág a' remény:
Ő véle játszadozni
Olly kedves élemény. —

'S átlebben a' jövőndő
Titkos homályinál,
'S ki tudja, sokszor itt a'
Zöld ággal mit csinál?

Elég, hogy hervadottan
Sodorja vissza azt. . .
'S az érzet a' kebelben
Búvendéget maraszt.

'S a' bánat erdejében
A' dalvirány kihajt,
Kertészeül fogadván
A' kinzó lelki bajt.

És én saját szülöttem
Rögtön megismerem
A' lombot, mely gyümölcsül
Könyecseppeket terem.

Lehet, hogy még e' könyvtől
A' száraz ág kihajt,
Midőn talán a' dalnok
Többé már nem sohajt.

VII.

Nézzétek, e' nyilásnál
 Milly bájos a' liget,
 Mellyet gyakorta nektek
 A' dalnok emleget.

Fahéjból összerakva
 Itt áll a' barna ház,
 Hol hajdan buzgalom nyilt
 'S most némaság tanyáz.

Bokor 's fü nőtte bé a'
 Kápolna udvarát,
 Hol csendes áhitattal
 Imázott a' barát.

Tárt ajtain keresztül
 Üvölt az őszi szél
 'S beszáll pihenni olykor
 Egykét sárgult levél.

Mögötte itt nyulamlik
 Felhők felé a szirt,
 Mellyen már századoknak
 Terhes fájdalomla sirt.

Sötét fenyűk suhognak
Nyilásos oldalán:
A' régi jobb időkről
Beszélgetnek talán.

'S a' bérczről, mint ezüst szál,
Egy fürge csermelye,
Regényes halk eséssel
Siet a' völgybe le.

Olly játszilag beszédes
Módja szökésinek!
Hullámiban a' délnap'
Sugári fürdenek.

'S ezüstje közt mosolygó,
Pajzán tajtékinak
A' szirteken kiálló
Füszálak inganak.

A' hulló cseppeket olly
Lágy érintésivel —
Kéjillatot lehelve
Csókolja a' lebel.

. . . 'S a' bájok' e' hazáján
A' költő boldogan
Képzelmivel, miként egy
Hús árnyék átsuhan.

Borongó lelke' tükrén
Felrajzik a' vidék
'S sokáig él szívében
Varázsemléke még.

VIII.

Kertem' virágai közt
Borultan járdalok :
Rajtok b i m b ó k fakadnak,
Szívemben új d a l o k.

A' bájvirág-mosolyban
A' természet beszél —
És illatot sohajt, ha
Hozzá legyint a' szél;

Mit lelkemhez szívok fel
'S ismét elindulok —
'S e' szűz virágsohajból
Születnek a' dalok !

IX.

Az éj sötét homálylyal
Leng a' vidék felett.
A' szende báju völgy is
Rémek' hazája lett.

Csak a' távol sikoltó
Villám kigyóinak
Égő kékes fuvalmi
Világosítanak.

Mig tompa, halk moraját
Hallatja a' vihar
Mintegy barátkozólag
A' nép borzalmival. . .

Ki jár az ormokon ott,
Megismernétek-e ?
Tán a' vihar honából
A' rémek gyermeke !

Ki tündértől tanulta
A' méla hangokat,
Mellyeknek árja a' bús
Lant húrjain fakad.

Átsírja a' vidéket
A' csendelgő zene —
Még a' vihar sem állhat
A' dalnak ellene.

Vad szél üvölt... 's nyomában
Halkan odább vonul —
És újra szép a' dús táj
Kimondhatatlanul.

... 'S a' dalnokot dalából
Nem ismernétek-e?...
Mit tenne mást az édes
Természet gyermeke?

Mosolygjon bár az élet
Vagy zúgjon a' halál:
A' természet csudáin
Ő é l v e k e t talál....

X.

Oh, Istenem! mi szép volt
A' nyájas ifjuság:
Örömből 's fájdalomból
Nőtt a' szívben virág.

És eljött a' dalérzet,
Nem várva a' tavaszt,
'S hattyúkezével a' hús
Szellőbe szórta azt.

Nem sejtve, hogy szivemnek
Nyiló virágiban
Borongó életemnek
Egy-egy szikrája van.

Nem sejtve , hogy kihez majd
A' dal viránya hat:
A' lélek elmosolygott
Sugárival mulat! . . .

És mégis, ah! ki tudja:
Mi sorsom' végzete?
Ha majdan elbucsúztam,
Megemlegetnek-e? . . . . .

BOR MELLETT.

1851.

Bolondnak a' fapénz is jó,
Azt gondolja a' világ,
Midőn a' sors egy-két embert
Üres zsákkal hátba vág. —
Teringette faszekere,
Hol a' pohár? ide vele!
Kiiszom bár mekkora:
Éljen az érzés kora!

Körmönfont az egész világ,
Ujjat huzni nem szeret:
Többet hoz, ha rudja után
Segíti a' szekeret.
Teringette faszekere,
Hol a' pohár? ide vele!
Kiiszom bár mekkora:
Éljen a' jellem kora!

Tátogat a' világ, mint a'
 Borju az uj kapunál :
 Azt sem tudja, hogy a' macska
 A' kuszlikban mit csinál ?
 Teringette faszekere,
 Hol a' pohár ? ide vele !
 Kiiszom bár mekkora :
 Éljen a' tettek kora !

A' világ egy nagy tarisznya,
 Eleség benn az idő,
 Melly a' sok száraz szelekben
 Megkeményült mint a' kő.
 Teringette faszekere,
 Hol a' pohár ? ide vele !
 Kiiszom bár mekkora :
 Éljen a' lágyság kora !

Jó borotvás ez a' világ,
 Nagyot tud keríteni,
 'S aztán a' mit lekerít,
 Maga markába keni.
 Teringette faszekere,
 Hol a' pohár ? ide vele !
 Kiiszom bár mekkora :
 Éljen a' bőség kora !

'S millyen okos ez a' világ ?
 A' jó fehér kalácsot

Örömejobb beveszi, mint
 A' szivből jött tanácsot.
 Teringette faszekere,
 Hol a' pohár? ide vele!
 Kiiszom bár mekkora :
 Éljen az eszély kora!

Hamis egér ez a' világ
 Addig rágja a' zsebet,
 Mig az erszény is megérzi
 A' gyógyíthatlan sebet.
 Teringette faszekere,
 Hol a' pohár? ide vele!
 Kiiszom bár mekkora :
 Éljen a' szerzés kora!

Pénzbe kerül ez a' világ,
 'S ki a' fejét ráveti,
 Én bizony azt tartom, talán
 Pénzen meg is veheti.
 Teringette faszekere,
 Hol a' pohár? ide vele!
 Kiiszom bár mekkora :
 Éljen a' hűség kora!

VÁDLOTT.

1839.

Sokan, igen sokan
Vádolnak engemet,
Hogy a' szerelmi láng
Hevíti keblemet.
'S hogy néha néha a'
Szerény éneksorok
Közé bogárszemet
'S piczinke bájt irok.

De hadd vádoljanak:
Nem gondolok vele!
Tudom, hogy a' világ
Irigységgel tele:
Tudom, hogy a' legényt,
Ha fejét ráveti,
Biz' a' szerelem is,
Lány is megilleti.

TÜNÖDÉS.

1847.

Hah mi ez ? hát ez fogantatásom'
 Földi célja , csalfa , rossz világ ?
 Ily sulyos lesz hát egész futásom ,
 Mig öröklő síromat megásom
 'S a' halál pályám elébe vág.

Szivet telve tiszta érzelemmel
 Nyujta véghetetlen alkotóm,
 'S mért ? talán, hogy lángoló hevemmel
 Elszorítva haldokoljon e mell,
 'S hő szerelmem légyen altatóm.

Hogy szeressek mondhatatlan, mint csak
 Földi lény szeretni , égni tud,
 'S szép reményit e' szent érzésnek
 Födje gyászos átka megvetésnek
 Míg a' vágy kihál 's szívem sirjába jut.

Hát hol itt az élvezet' virága,
 Hol van itt a' földi üdv 's gyönyör?
 A' teremtés' legszelidebb ága,
 Hogyha így tűn a' szív' ifjúsága,
 Ha az érzés csak zsarol 's gyötör.

Nem! ezért szűt nem teremte nékem
 Véghetetlenül jó Istenem:
 A' midőn lerázta semmiségem,
 'S porhüvelybe fuvta árva létem':
 Mért tett volna akkor ellenem?

Itt a szív e' mellben hűn szeretni:
 És szeretni mégis nem szabad;
 Itt a' vágy nyugodt 's boldog lehetni
 'S a' szerencse' csillagát követni:
 És az élet mindent megtagad.

O, az élet egy kopár tetőre
 Tévedett kis szárnyatlan madár:
 Vágyva néz le a' tavasz mezőre,
 Hit 's remény biztatja őt előre;
 De ő mindig a' jövőre vár.

'S a' jövő?!... megjő e' csalfa vendég,
 Messziről fénycsillagot mutat,
 Melly világol a' reményre mindig,
 Mig elalszik .. és a' csalfa vendég
 Dul, csatáz és lángvillámot ad.

'S a' remény mi más, mint rózsafátyol,
 Mit az élet tart szemünk elé?
 Hogy ne féljünk az ut fájdalmától,
 'S a' beálló hosszú éjszakától,
 A' midőn vezet sirunk felé. . .

És mi hát az élet' földi czélja?
 Tán a' bánat! . . tán a' szenvedés?
 Tán a' szivvágý 's a' csalódás' kinja?
 Melly a' legjobb szívet megrohanja —
 Vagy csak a' lét . . 's eltemettetés?

Hát e két szó csak a' mért születünk,
 Csak ezért a' hosszú küzdelem?
 Csak ezért ég hát a' nap fölöttünk?
 'S az erény csak játékszer közöttünk?
 És a' lélek és az értelem?!!!. . . .

.. Ah van a' valónak más hazája!
 És ez élet nem oly mostoha!
 Élettünk a' lélek' iskolája:
 Önmagával legtöbb a' csatája —
 Meg nem nyugszik helyzetén aoha.

Csak magától függ a' boldogsága!
 Mert az ember bár szabad lehet:
 Nem azért az akarat világa,
 Hogy legföbbre csalja hiusága:
 Birja azt, a' mire szert tehet!

.. Jó, igen, jó ez hideg beszédnek ;
De hát szűnkben mért az érzelem ?
Mért varázshatalma hát a' szépnek ,
'S titkos vágya a' szerelmi édnék ?
Hogy csak ingerkedjenek velem ? . . .

Vagy tán a' szív' tiszta gerjedelmét
A' fagyott ész lánczra kötheti ?
'S portékának nézve szívet , elmét ,
Áruként adhatja el szerelmét ,
'S nem leend , ki őtet megveti ? . . .

— Templom a' szív, mellyben az erénynek
Bűvös oltárt érzelmünk emel :
Áldozzunk itt a' dicső reménynek,
De ne színlett 's önző érzeménynek
Váljon eszközéül a' kebel.

Szép a' mámor 's pillanat' világa ,
Hogyha önző szárnyain ragad ;
Ah de rögtön elhull bájvirága ,
'S véle hull a' lélek ifjusága —
'S eljátszottad boldogságodat ! . .

Csak, hol a' szív' tiszta gerjedelme
Tiszta lángu részvétet talált,
Hova szív nélkül nem juthat elme ,
Hol az élv nem a' test' szenvedelme :
A' boldogság álma arra szállt.

'S a' ki ezt nem birta felkutatni :

Fenmaradt még néki a' remény ,

'S van egy csillag őt megnyugtathatni ,

Melly dicsőbb jövődöt fog mutatni.

És e' csillag ... a' hit - é r z e m é n y ! . . .

LÁTOGATÁS EGY SZERKESZTŐNÉL.

(Ó modorban)

1851.

Édes redaktor ur! ne vegye rossz néven,
Hogy átballagván a' Helikoni réven,
Biz én, mint afféle falusi otromba —
Rókatorkos mentém akasztám nyakamba.

De azt gondolám, hogy a' régi becsület
Régi öltözethez ragaszkodni szeret —
'S ha már nem találok fontos gondolatot:
Legalább a' mentém nyomjon egy p á r l a t o t.

Mosolyog kegyelmed zsinóros ruhámon,
Szijas nadrágomon, sarkantyus eszizmámon;
De alázatosan engedelmet kérek:
Idáig ezekben én bőven megférek!

Aztán szó a' mi szó! mit csűrjem esavarjam?
Ugyis kiviláglik akárhogy takarjam:
Ezen öltözetet hát — az eb a' lelke —
Régi jó Gvadányi bátyám is viselte.

Ügygyel bajjal én felhuztam magamra :
 Nem tom e' merészség nem forr-e torkomra ?
 Elég az hozzá : már legalább mellette
 Nem henyélek , mint ki a' szappant megette. . . .

És most először is kendhez köszöntök be ,
 Nem mint bolond Istók hajdan Debreczenbe ,
 Hanem tisztességes , nyájas viselettel :
 Tessék meghallgatni , kérem szeretettel !

Hej , miképen régi dolmányom sujtása ,
 Sűrű én szívemnek ő búslakodása —
 Nem egy okom van rá , de vagyon akar husz
 És ezért jöttem in pontificalibus.

Mert minekutána a' régi időnek
 Az ő kellemei vissza alig jönnek :
 Legalább ruháit 's nyelvét a' mostani
 Sucrescentiának meg kéne tartani.

'S én uram istenem ! borzasztó mit látok ,
 Csak ugy lágnek lógnak a' plundrák , kabátok —
 'S azt csudálom soknál , hogy nem nehezteli,
 Midőn inge nyaka a' fülét reszeli.

Egész bokáig ér a' dolmánynak farka
 És a' lábra való millyen tarka-barka ?
 'S ki az istennyila csinálja azokat
 A' fejkbe huzott sok szőrös fazokat ?

Bizony bizony furesa egy világot érünk ;
Csudálom , hogy még a' bőrünkbe megférünk.
Öcsém uram ! mondom : a' világ folyása
Ad animam ! bolondoknak bújárása.

Hiában volt mind a' sok morális tusa :
Nincs a' régi kornak semmi respectusa ;
Sőt még hogy a' patvar egye ki a' bélét —
Ki mernek nevetni ilyen magamfélét.

De ez ellen solenniter protestálok ,
Contrádicálok és ha kell repellálok.
Hát mi közük hozzá én magyarságomnak ?
Dictám fáctum : ki kell irtódni a' gyomnak !

Uram redactor ur ! Álljon azért résen
És ne hagyjon gyomot a' tiszta vetésen ,
Siessen emelni öltözetünk' becsét ,
Mert mi magyarságunkon ez ám a' pecsét !

No , ad revidere ! lesz szerencsém nálam —
Most távozom ; magamat recomendálom !
Mert felháborodik bennem minden nervus
Illyenek' látásán — humillimus servus !

AZ ERDŐ ZÚG. . . . .

Az erdő zúg a' bércek oldalán ,
'S mig fenn a' bércezen csendes éj lebeg ,
Ott a' beszédet nem sokára tán
A' fellegek harangja kezdi meg.

Vigyázzunk ! még csak néhány pillanat,
'S megcsókolá a' villám a' tetőt,
'S egy hang , melly a' szirt kebelébe hat ,
Borzasztóan felrázkódtatja őt.

Szilaj dühében megragadja most
A' vastag éjnek gyászos öltönyét ,
'S mint vad oroslány a' fáradt utast ,
Lángkörmeivel hasogatja szét.

A' bős elemnek ordításinál
Lágy énekével hallgat a' zephir ;
De fenn a' küzdő vész hulláminál
Lángképzetemnek vad galambja sir.

Kün állok én is öntudatlanul,
 Magasztos élv, mi itten kötve tart,
 Mint büszke ormokon a' bércei sas,
 Szilaj gyönyörrel nézem a' vihart.

Keblem kitárva, lengő fürtimen
 Átnyargal az orkán lehellete,
 Lelkem kiszállt és elragadta őt
 A' természetnek vad költészete.

ÉLETKÖRÖM.

1847.

Hol a' világ zaját
Nem hallhatom :
Csendben magányosan
Áll kis lakom.
Olly egyszerű és olly
Igénytelen ,
Rajt' semmi pompa 's ék
Nincsen jelen.

Nincsen márványköves
Fénycsarnoka ,
Mit megsiratna tán
Az unoka.
Falán nem függenek
Ős czímerek ,
Hirdetni : milly hiúk
Az emberek !

Nincs bársony és arany
Szobáiban,
Külföldi pelyhe ágy -
Párnáiban.
Itt nincs jel a' világ
Pompáiról :
Nékem külajku báb
Nem udvarol.

Rang nem tűzé fel itt
Fénysátorát, —
Igénytelen czimem :
Emberbarát.
Ez az , miért szívem
'S lelkem remeg,
'S ezt legkevesb ember
Érdemli meg.

Az embert bárkiben
Megismerem :
Paraszt, ur , egyaránt
Testvér velem.
'S azért együtt velők
Szántok vetek ,
'S szívökbe én tudom
Mit ültetek.

Ismérem én a' pór
Szivkincseit ;

E' mag megtermi még
 Gyümölcseit.
 Szabad lesz még e' nép
 'S velünk rokon,
 Hatalmán virul fel
 A' drága hon.

De erre munka kell
 'S szilárd kebel!
 Jól egyesült erő
 Csudát mivel;
 Kell honfi áldozat
 'S nélkülözés:
 Kétélü kés nekünk
 A' fényűzés.

Kell főalapnak a'
 Polgárerény,
 E' nélkül a' remény
 Csalóka fény!
 És kell, hogy a' kebel
 Bármit tegyen:
 Emberhez mindenütt
 E m b e r legyen.

B O T O N D.

1846.

Elénekelte már egy
Költő, Botond vezért,
Midőn a' szörnyü bárd dal
Nyitott résen betért.

Mondá, hogy volt hatalmas,
Zordon tekintete:
Megborzadt a' kire csak
Pillanatot vete. —

Én is Botond vezérről
Akarnék szólani,
Leirván mint tudott ő
Bárdjával sujtani.

Bárdjánál érczkeményebb
Csak önszemélye volt,
'S menydörgő szózatával
Viharral is daczolt.

Száz élet ég szemében,
 Jobbjában lángérő :
 Ha kedve jön csatára
 Ötvent is elver ő.

De minden színre-szóra
 Ebben sem mostoha :
 Tréfából ő csatára
 Nem szállott még soha.

'S most nem tudták mi okból ?
 E' győzelem után
 Nehéz boru sötétlett
 Magasztos homlokán.

'S miként ha alkonyulna
 Szerencse csillaga,
 Olly búsan elmerülten
 Ballagdogál maga. —

Érzé a' jó vezér ; de
 Szégyelte mondani,
 Hogy a' jéggé kövült szív
 Föl kezd sohajtani.

'S a' szem, melly bátran átnéz
 Csatak' villámain,
 Bádgyadtan 's félve csügg most
 A' lányka bájain.

Mellyek körül reménynyel
Görög vitéz forog...
'S megvívni egy leányért
Olly gyermekes dolog!

Titkon epedt magában —
Mit volt mit tennie?
Szégyelte hogy szerelmes:
Jobb némán tűrnie.

.. De bőszen harag zajától
Felharsog most a' tér,
Mellyen titkos boszúval
Ballag Botond vezér!

'S a' szálas hős göröggel
Több szittya harcziak
A' szép görög leányért
Párbajra szálltanak.

'S ki leghősebben ellent
Lever, fegyverre hány —
Mindnyájan úgy akarják —
Azé lesz a' leány.

Mig vállat sem vonitva:
Mi végett zajg a' tér?
Nyugodtan jár alá 's fel
Bárdos Botond vezér!

Ki száz vihar között a'
Haláltól nem remeg :
Egy illy szunyogesipésre
Miért mozdulna meg ?

Ő hallgat, — egyesekkel
Ritkán vagyon háda,
Hogy így csatára keljen,
Embert kíván oda !

De a' vivok tusáznak :
Vihar minden csapás ;
A' két levert magyar hőst
Ismét felváltja más. —

'S midőn újra magyar hír
Kezdett hanyatlani,
Botond véletlen arra
Talált pillantani ;

'S felzúgó szózatával
Reájok menydörög,
Hogy csak hangjára is már
Megborzadt a' görög.

'S ott áll határozottan,
Egykét perczig figyel :
Fagyos tekintetében
Nincs irgalomra jel.

Majd a' görög felé nép,
Végig tekinti őt:
Talál-e benn magához
Méltó vitéz-erőt?

'S ökölre vonta markát
A' mint kikémlelé:
„Tárgulj csak egy kevéssé!”
Int a' magyar felé.

De nem hajt ez szavára:
Folyvást előreront;
„Lódulj odább, ha mondom!”
Riad megint Botond.

'S meg fogta üstöknél —
Mert nem tett ínyire —
És eldobá magától
Mintegy hat ölnyire.

'S válláról leemelvén
Bárdját, rohant elő,
'S a' hős görög' agyából
Szétlocsant a' velő.

És visszateszi bárdját —
Csendes megint a' tér:
Nyugodtan jár alá 's fel
Bárdos Botond vezér.

Kedélye mintha éppen
 Misem történ vala :
 Haragból egy kavics sem
 Mozdult meg általa.

Arczán az indulatból
 Csak egy vonás sem ült —
 Legfeljebb, hogy bajuszán
 Egyet kettőt törült. —

Szívén égett szerelme,
 De mélyen titkolá;
 Hogy vágytársát ledönté,
 Csak az vigasztalá.

'S mert éppen utjában volt
 A' merre ballagot :
 O d á b b r u g á előle
 Az oriás tagot. . . .

OH SZIV, OH SZIV....

1851.

Oh sziv, oh sziv! ha megrepedni fognál,
 Milly édes lenne nékem a' halál?
 Lelkem a' bánat fellegére szállna,
 Mint gyászos éjben eltévedt sugár.

A' felleg őt majd gyengén eltakarná
 Oda, hová a' napsugár se lát,
Szélnek bocsátván honfiképzetéről
 Ábrándjainak tündérfátyolát.

'S virágos fáján emlékezetének
 Nem maradna fenn egyetlen levél:
 Szélnek bocsátna mindent, mi a' multból
 Láng gondolatján uj életre kél.

'S bebíboroznák a' felleg szegélyit
 A' széllel hulló rózsalevelek,
 'S virághullámmá kiesülne a' lég
 Ha elsüvölné az orkán velek.

'S a' barna felleg égő zongoráján
 Szilaj kedélylyel játszanék a' vész,
 Bucsuztatót harsogván dalnokának,
 Nem is csodálva, hogy meghalni kész.

Mit is keressen itt a' dalnok-ember?
 — Sziklák havára a' virág minek? —
 Ha nincsen a' ki gyöngyöket halászszon
 Meleg forrásin gerjedelminek!!!!.....

CZIMBORA-DAL.

A' barátság gyöngyszavára
 Pajtás jertek a' csárdára !
 Hisz akkor van egy akarat
 A' magyar közt, ha jól mulat.

Szó a' mi szó ; úgy is régen
 Van búfelleg már az égen
 'S kár volna elfelejteni,
 Hogy kell kedvet üríteni ?

Pajtások ! a' hordó körül
 Még a' sebes szív is örül :
 Van bor akár ezer akó —
 Vizívók eb ura' fakó !

Lóduljatok e' csárdából :
 Igyatok künn a' tócsából —
 Lánczomadtát kurta perrel !
 Árkon túl a' hegymesterrel !

Te veletek lenni vétek
 Még utóbb kinevetnétek,
 Ha jó kedvünk kerekedik
 'S egy kettő lerészegedik.

Pedig bizon tán nem csuda —
 Ember ide ember oda —
 Midőn vigan hörpögetünk
 Ha egykettőt elültetünk.

Félre hát, mert olly emberért,
 Ki soha egy batkát sem ért,
 Csak meg se törölöm a számát —
 Józsi! azt az én nótámat!

Fogjunk hozzá: poharakat!
 Hol van az a' házi lakat?
 Anyámaszony, bort hozzanak
 A' falu czimboráinak.

Nem azért jöttünk csárdára,
 Mivel olesó a' bor ára;
 Hanem mulatni szeretünk —
 Hejje hujja, az életünk!.

ÁBRÁNDKÉPEK.

I.

Csendes ábránd enyeleg köröttem,
 Fejemet lágy vánkosára tettem —
 'S álmaimban messze szállok én el
 Gondolatim rózsafellegével,
 'S mint előttem a' jövő felépül
 Gondolatim rózsafellegéből:
 Lelkem, e' fehér galamb, kiszálla
 'S fészket csinál a' remény fájára.
 És mik itt fölötte átvonulnak:
 Szivárványi néma fájdalomnak,
 És mik itten lángjain teremnek:
 Gyöngyei egy megvert érzelemnek.
 'S felmerül a' multak szent emléke —
 Vágyaimnak bájoló vidéke!
 Lángsugári a' hű gondolatnak
 Most is, most is csak feléd mutatnak.
 'S mig biztosan világít fölöttem
 Képzetelem nyájas holdvilága:
 Rózsaberket alkotand körötted
 A' költészet örök ifjúsága!....

II.

Vágyaimnak hervatag vidékén
 Egy elharczott szellemóriás ,
 Kebelében villámok teremnek ,
 Vagy a' bánat hát valjon mi más ?
 Körülötte búvirágok nőnek
 Romjain az elzúgott időnek.

Bús fejét a' vén tapasztalásnak
 Gyász ölére hajtva elmereng ;
 Mig fölötte az emlékezetnek
 Véres arcza koszoruzva leng —
 'S ő késesen aggva néz előre ,
 Azt vélnéd : tán a' jövőnek őre.

A' jövő — ah el van az takarva ,
 Mint a' nap a' fellegek mögött ,
 Rajt halvány kór a' bizonytalanság ;
 Sírhomály az , mellybe öltözött —
 'S éjjelén át e' kétes homálynak
 Csak reményink pillangói szállnak ! —

III.

Csendes alkony ünnepel köröttem
 Reszket a' lomb, felsohajt a' szél,
 Véres arczezal áldozik le a' nap,
 Még a' hab is csak lassan beszél.
 Mig halkan felszáll a' nap nyomára
 Képzeletem lengő holdsugára.

'S most látom csak milly vidékben járok:
 Sírhalomokra néz le a' sugár —
 Ködalakban áll itt a' jövőndő,
 Nagy kérdésként 's feleletre vár,
 'S titkos nyelvén most az égieknek
 Választ csillagezrek integetnek.

Én megértem nyelvök lágy beszédét,
 'S míg a' harmat a' fűn megpihen,
 Látom itt a' csillám születését
 A' virágok ingó fűrtiben.
 Ah e' csillám minden pillantása:
 Holt hitemnek uj faltámadása!

IV.

Véres felleg száll a' láthatáron :
 Felmerül a' kékes messzeség ,
 Vélnéd : tán az árulás tűzében
 A' dicsőség koszorúja ég.
 Ah nem , — az hű lelkem gondolatja ,
 Melly a' multnak romjait kutatja.

'S mit talál ? gyászt , síri némaságot ,
 Összeomlott Aethna a' vidék ,
 Máriusként romjain borongón
 A' reménynek végsugára ég —
 'S elbágyadva leng a' pusztaságon :
 Lány verőfény a' hervadt virágon.

V.

Láttam én egy ifju nemzedéket
 Tetterőben, vágyban gazdagon ,
 A' midőn feltűzte ujkorának
 Uj szivárvány-szalagát a' hon :
 'S gondolatom mulatozni jára
 A' képzelet virágos halmára.

Láttam én , midőn az ősi nagyság
 Sirjából mint óriás kikelt ,
 'S álmából felrázta a' világot ;
 De szavára senki sem felelt ;
 'S gondolatom gyöngyöt szedni tére
 A' részvét hullámozó tengerére.

Láttam én a' harczok villámlását
 Egy nehéz kor beborult egén ,
 Láttam a' vad felleg rohanását
 Keresztül a' villám seregén ,
 'S gondolatom ábrándozni jára
 A' dicsőség fényes tájékára.

Láttam , mint az alkony vérvödébe
 Öntudatlan szállt alá a' nap
 'S lehullván a' sorsnak tengerébe :
 Most a' hab fölötte összezsap ;
 'S gondolatom felszállván helyette :
 Gyászos fellegként úszik fölötte . . .

DIVAT-ROMÁNCZ.

1851.

Regényes tyukól mögött
Elpirult leány
Lábainál térdepel
Költő Sundrián.

Énekelve szállt le az
Ólra a' kakukk
'S a' kakukkal megjelent
Bajnok Hurlikukk.

Hurlikukk a' szép lovag
Hős tekintetü.
Gyiklesővel oldalán
Cinketermetü.

'S borzasztó haragra gyult :
Ölni vágni kész.
Látván, hogy a' kis leány
Más szemébe néz.

Jó hogy a' sors még időn

Közbeszólhatott :

Mielőtt az ártatlan

Vér kiontatott.

Jött pemettel az anyós

A' két harcztinak :

'S — — Hurlikukk és Sundrián

Szétszaladtanak !!!

EGY JELENET.

1847.

Zöldellő hegyormon,
Sirhalmok között,
Áll egy pár díszetlen
Rongyba öltözött.
Reszkető mellére
Leng az ős szakáll —
Homlokára a' nap
Bucsucsókjja száll. . . .

Mint kinek nem ad már
Enyhet a' világ,
Mint, kinek reménye
Hervadott virág :
Feltekint — odább megv
'S ujra meg-meg áll;
Keble széttörött a'
Sziv csatáinál.

És lenéz a' völgybe ,
 Hol rab-emberek
 Önző érdekekből
 Harczra keltenek.
 Hol egy hírsugárért
 A' gőg eltemet
 Minden tiszta érzést
 Tiszta jellemet ;
 Hol a' sziv magasztosb
 Gerjedelminek
 Élesztő malasztí
 Többé nincsenek.
 Nincs irántad o hon !
 Tiszta érzelem :
 Titkos érdekért a'
 Legtöbb küzdelem.

'S felsohajt : „ o nékem
 Hir 's fény nem ragyog !
 Mégis milly sokaknál
 Szabadabb vagyok !
 Annyi boldogok közt
 Nyugtót nem lelek ;
 'S mégis nem cserélnék
 Szivet ő velek.

Itt bolyongok én rég
 Minden alkonyon ,
 E' sirok közt nékem
 Birtokom vagyon.

Egy darabka föld fog
 Itten szállni rám —
 Annyi szenvedésért
 Ezt adád hazám !
 'S mégis — mondhatatlan ! —
 O mint lángolok,
 Hogyha csak nevedre
 Is rá gondolok.
 'S lángom olly derültté
 Teszi e' szivet,
 Nála boldogabbá
 Földön sem lehet. —
 Nem tudom megfogni :
 Mért 's mitől van ez ?
 'S lesz talán ki érte
 Kábának nevez ;
 Ah de én — én áldom
 Érte sorsomat,
 'S kincsekért nem adnám
 E' szent lángomat.“

Szólt, 's utat nyitván mély
 Sohajtásinak,
 Könyűi egy horpadt
 Sirra hullanak.
 Mintha emberek közt —
 Bár mint keresett —
 Nem találna többé
 Rokonérzetet. . . .

*

*

*

Légy o üdvözelve
 Rongyfedett kebel,
 A' szív olly magasztos
 Gerjedelmivel!
 Te, ki ugy megértéd
 Öntudatlanul,
 Mit a' fényvilágban
 Sok meg nem tanul,
 Lelked érdek nélkül —
 'S gerjedelme hiv :
 Légy o üdvözölve
 Tiszta lángu szív !
 'S mellyek a' szemekből
 Elhullottatok,
 Ti is mondhatatlan
 Drága harmatok !

KIS CSINTALAN. . . .

1841.

Kis csintalan leánykám
 Megénekeltetek;
 Már annyi vers előttem,
 Alig bírok velek.

'S mindegyik csak szerelmed
 'S enyimmel van tele —
 Van hűség' eske bennök,
 Elég lenne fele.

És mégis egyre unszolsz,
 Gondoljak éneket
 'S beszéljek abba szépet
 És kedveset neked.

No lám, csak ilyen ám a'
 Leány a' mostani:
 Szivére nőtt le a' vágy
 Férfit boszontani.

Ugyan hát mit tegyek már?
 Szerelmes angyalok!
 Hisz, ugy is mindenekben
 Nótádra tánczolok.

Talán biz azt kívánod,
 Hogy annyi ékivel
 Fénylő magas személyed'
 Bájit soroljam el?

Ej ej, minő hiuság!
 'S mellette milly hamis
 Egy eszme, ezt valóban
 Még csak kívánni is.

Elmondjam el ne hát-e:
 Rajtad minő sok ék
 'S milly szendesség virágzik?!
 Bizony bizony derék!

Tán, hogy az olvasók is
 Reád ismerjenek,
 És ennyi vers daczára
 Még elszeressenek?!...

KI NEM CSALÓDOTT MÉG. . . . .

1847.

Ki nem csalódott még az emberekben? —

Az ember rabja gerjedelmének —

Kigyók tanyáznak lenn a' szívüregben

'S ezek közé a' jobb érzés minek? . . . .

Hideg kigyó az önző' gondolatja,

Melly átfonódik a' szív rétegén:

Csaló ábrándok rózsáit mutatja,

Erény s dicsőség rajzik létegén.

'S mi ez, mint gyarlósága' tápláléka?

Egy fényburokba rejtett bűnvirág! . . . .

O, az erény az önzés martaléka,

Mellyel csalósdit játszik a' világ.

A' rózsza bűnvágy törzséből növekszik,

Gyakran érdekből jók az emberek —

'S e' tettökön az élet' tanja fekszik —

Tettekből ember! rád nem ismerek.

Haszontalan tárgy ! élő gépe vagy te
 Vad gerjedelmeid bálványinak :
 Erényid a' vak önzés eltemette
 'S az álcstillámok is lefoszlanak.

A' szűz valóért ábrándot cseréltél,
 Eladtad a' bűnt jó tettek gyanánt —
 'S kábul agyadnak éjjén eltemettél
 Reményt, jövődöt, mindent egyiránt. —

Titokban tettél volna jót 's erényed
 Hatalma sorsod éjjén tulragad ;
 Így nem mosolyghat álszerenese fényed :
 Te csalni véltél 's megcsaltad — magad' !

A' MULT E' TEHETLEN. . . .

1851.

A' mult e' tehetlen
Elaggott remete,
Kit a' kor rengeteg
Keblébe temete.

A' feledékenység
Sötét fátyolába
Takaródzva fekszik
Egy gyász-nyoszolyába.

Mélyen elzárva van
Magányos hazája,
Csak emlékezetem
Pillant be hozzája.

'S hogyan, hogyan sem; de
Megszerzi magának
Egynehány szálait
Ezüst szakállának.

Hogy majd — leülvén a'
Remény sírhantjára : —
Hurokat fonhasson
Elnémult lantjára. . . .

Sokszor az ablakot
Ha megkopogtatja :
A' vén teremtés csak
Gyászát lobogtatja.

Látogatására
Nem fordít figyelmet,
Azt sem kérdi tőle :
Ki hitta kigyelmed ?

De elnézi , midőn
Tiszta forrásának
Csepjeiből merít
Életet magának.

'S a' hír' lobogóját
Eloldván nyeléről,
Letörüli véle
A' könyvet szeméről.

'S ez elég barátság
Jó öregem tőled !
Nem is felejtkezem —
El soha felőled.

Viruljon örökké
 Dicsőséged lombja,
 Mellyből kiszállott a'
 Hir vándorgalambja.

HAJNALLAL.

Mi rajzik föl benned hajnal hasadása ?
 Tán a' teremtőnek első mosolygása
 A' mint először a' földet megszemlélte
 'S a' teremtés művét befejezni vélte ?
 Ha nézek az égnek piros köntösére,
 Azt gondolom, talán megeredt a vére —
 És e' vértengerbe az apró csillagok
 Lassanként lassanként eltemetik magok', —
 Kolompol a' csorda, hajnallik hajnallik,
 Rengő bokrok közül furulyaszó hallik,
 Mellyre ábrándszerűn válaszol gyakorta
 A' kékség távolán lebegő pacsirta.
 A' fáknak levelén felpillant a' harmat,
 'S megeléglvén az éji nyugalmat,
 Csak azt sem kérdezi hogy : nohát mi dolog ?
 Észrevehetlenül elszáll, elpárolog.
 Olly kedves az ünnep, az ünnep menése :
 Hangzik a' pásztorok éles füttyentése,
 A' viz-gát' moraja, szellők sohajtása,
 A' buzavetések pity'palatyolása,

Távolról csillámló tükörén a' tónak
 Megismerem orrát a' révész-hajónak,
 Látom révész Pisti pörge kis kalapját,
 'S hálót ereszteti előregült apját;
 Hallom a' megakadt kaszák pendülését, —
 A' kendermunkások vidor éneklését, —
 A' favágók' zaját az erdős ormokon;
 'S szántogató társim lármáját a' síkon;
 Látom a' falvakat a' kör távolában, —
 Az emelkedő nap arany fátyolában, —
 'S az itatót, mellynél ásítózó romon
 Nagy szakállú kecskék rágódnak a' gyomon.
 Ott áll napnyugatnak a' hegy oldalában
 Egy picziny kis helység, isten igazában.
 Czifra, de szorgalmas népsége van ennek,
 A' mint látom, épen a' templomba mennek, —
 'S a' kis falucskától csak egy dobásnyira
 Futkároz a' ménes, mint az isten nyila,
 Mig rászól a' csikós, kalapját elveti,
 'S csörgő füttykösével összerezegeti.
 A' szőlőhegyeken a' nap nem sokára
 Lekönyököl a' kis pinczék gádorára,
 'S jó kedvvel hallgatja a' kelepülöket,
 Midőn a' forgószél tánczoltatja őket.
 Szóval, minden mozog e' bájos vidéken,
 Én is, de csak miként a' madár a' lépen,
 Mert ábrándos lelkem e' kedves hazája
 Örök lánczokkal tart lekötve hozzája.

BÚVIRÁNYOK.

I.

Hű szívem kertjében
Virágok teremnek,
Elhullt magvaiból
Életörömminek.

Életörömminek
Mindenik virága :
Lelkemnek egy egész
Gondolatvilága !

Hű szívem kertjében
Virágok teremnek,
Elhullt magvaiból
Fájó érzetimnek.

Mért van, hogy sugári
Az emlékezetnek
Életöröimtől
Ezekhez vezetnek ? . . .

II.

Magam is teremtek
Virágot magamnak,
Felmerült vidékén
Gondolataimnak.

Ha ábrándozásim
Borongó halmára
Az emlékezetnek
Letekint sugára.

'S bár virágaimnak —
Ah ezer bocsánat! —
Egyetlen tündére
A' kesergő bánat:

Még a' tél sem vehet
Ezeken hatalmat,
Mert a' mult egéből
Hull rájuk a' harmat.

III.

Ha gerjedelmeim
A' lángképzeletnek
Tündér-határain
Virágot ültetnek —

Az elpártolt reményt
Jövendőnk földjébe
Könyek között lelkem
Alig ülteté be:

Az emlékezetnek
Megkondul harangja
'S te hozzád vezet el
O mult idő hangja.

'S mint eltévedt szellők
Bágyadt sohajtása
Merülsz fel, képzetem
Tündér-óriása !

Egy bedőlt sír fölött
Élő tragedia
'S fájó élvét talál
Benned a' dal fia.

Mig holdvilági a'
Csendes költészetnek
Reád ábrándozó
Sugarakat vetnek.

IV.

Miért borultál el
Képzelmem hazája?
Tán árnyékot vet rád
A' mult idők fája,

Mellyen ábrándozó
Lelkem dalolva jár,
Mint a' fogságából
Kiszabadult madár.

V.

Távol sikhatóron
Éneklő pacsirta:
A' szellő őt odább
És odább sodorta.

Míg a' délibábnak
Lágy hullámzatára
Aranyos ráákat
Von a' nap sugára.

Ah e' délibáb a'
Remény épülete,
Mellyre sugarakat
A' mult idő vete.

Ah e' pacsirta hű
Lelkem gondolatja
'S a' v á g y szellője az,
Melly odább biztatja.

VI.

A' mult tengerének
Van csende és vésze :
Fájó lelkem ennek
Leghűbb tengerésze.

Fájó lelkem ennek
Egyik hív buvárja,
Ki fáradhatlanul
A' legmélyét járja ;

De kincset nem talál,
Mit felhozzon vele:
Mélyen elrejté azt
A' tenger kebele.

A' mit felhalász, csak
Fájdalom göröngye:
Kihullott belőle
A' boldogság gyöngye!

VII.

Szivem világának
Költészet a' napja:
Életörömeit
Mind mind ettől kapja;

De az örömben nincs
Élvezet magában,
Ha meg nem fürdik a'
Bánat harmatjában.

A' költészet fáji
Szebb rózsát teremnek
Beoltott ágiból
A' búérzelemnek.

VIII.

Ha gondolatimnak
Szivárvány-sugára
Lepihen a' multak
Márvány-oszlopára ;

'S benéz tengerébe
Az emlékezetnek,
Mellyen a' viharok
Hullámokat vetnek :

Egyszerre felmerül
A' tenger színére
Az ébredő remény
Eltévedt füzére.

Vélvén a' mult idő
A' jövőnek magja,
A' mellyből ez magát
Teremteni fogja.

IX.

Csörgedező patak :
Elborult életem ;
Szellők sohajtása :
Bánatos énekem.

Csörgedező patak,
Érzelmek hazája !
Lehajol hozzád az
Emlékezet fája.

Bánatos énekem,
Szellők sohajtása !
Mi vagy te más , mint a'
Levelek hullása ?

Mellyek ez örökzöld
Fa ágin virulnak
'S a' szél legyintésén
A' patakba hullnak. ...

X.

Az elzúgott bánat
 Gyász emlékezete,
 Ábrándos lelkemnek
 Legszebb költészete.

Mint édes gyümölcsöt
 A' sárguló fáru
 Ugy ölelem azt le
 A' mult sirhalmáru.

EGY PAPUCSHÓS LÁZADÁSA.

Hej pipeskedő szerelmes

Nőcseléd!

Nem kegyelmet kérve nézek

Most feléd;

Jöjj pemettel vagy lapáttal

Kárhozat!

Most az egyszer megmondom az

Igazat.

Aztán hirtelen majd egyet

Gondolok:

Megugrom és feléd háttal

Fordulok;

'S kapufától vévén bucsut,

Szaladok,

Hogy nyomomba ne érhessen

A' szitok. . . . .

Kerüllek én, mint a' poklot,

Tégedet —

Reménynyel sem vigasztalom

Szivedet.

Sok reménynek csak száraz korty
Az ára,
'S aztán a' türésnek is van
Határa.

Tudd meg: többé papucstalpad
Nem leszek,
'S minden durvaságot zsebre
Nem teszek.

Eb ura a fakó, édes
Angyalom! —
Majd meglátom én, kié a'
Hatalom?

Tudd meg: eztán eszem iszom
Vigadok!

Szót csak a' kedv istenének
Fogadok.

Ugy is kurta ez élet, mint
Az álom:

Ölelem, mig benn kedvemet
Találom.

Felkeresem kedves pincze-
Tokomat;

Somlyaival leöblitem
Torkomat.

'S el el mondom a' szomszédnak:
Hej koma!

Ez ám még a' becsületes
Lakoma!

Biz isten! jobb is az, mint a'
Szerelem,

Ha a' torkig tele kancsót
Ölelem;

Mert az asszony csörül perül
Szüntelen,

Hogy az ember majd megszökni
Kénytelen.

Szemére lobbantom én ezt! . . .
Követem!

Azért, hogy egy kicsit a' bort
Szeretem —

Mi tagadás benne: úgy van!
Ám ezért

Nem érdelek olly keserű
Pályabért.

Hej a' kancsót hónom alá
Foghatom,

'S másnak akar soha még sem
Mutatom.

Ha tetszik, minden áldott nap
Mást veszek,

'S rossz fát azért a' tüzre még
Sem teszek.

Öltözete csak csikóbőr,
 Nem selyem,
 Mellyben akar látogatni
 Jár velem;
 'S mégis — bizony nem hinné tán
 Századik —
 Mindenütt mily becsületben
 Tartatik!

Mert a' lelke, hej! a' lelke
 Ám a' jó:
 Tisztaságához nem férhet
 Semmi szó.
 Azért vagyok értte szinte
 Odáig;
 Elcsókolnám akár egész
 Óráig.

De hogy is ne? ugyan hát hol
 Volna még,
 Mi a' tatár! ennél dicsőbb
 Feleség?
 Tán illyet azóta föld sem
 Hordozott,
 Mióta egy sóbálványnyá
 Változott.

Ez ám a' szép, ez ám a' jó
 És erős —

Nem is ám az a' nagy fodros
Fejkötős,
Ki csak akkép könnyitette
Sorsomat,
Alattomban mind megitta
Boromat.

'S mi lett aztán érette a'
Fizetés ?

Konty alá való — mond — az illy
Temetés !

'S hogy könnyebben juthassak a'
Korcsmára :

Balkezével kilökött az
Utczára.

'S az ajtót bereteszelte
Előttem —

Jól tévé, mert bizony ugy fel-
Dühödtem,

Hogy eddig tán azt beszélnék
Felőle :

Szegény, szegény ! csak fót sem vált
Belőle. . . .

Huh ! a' sátán ! lám ismét jön —
Merőben

Meghallotta, söprünyél a'
Kezében.

Mit tegyünk most? tán bevárjuk
A' csatát? . . . .

Szégyen a' futás, de hasznos:
Rajta hát!

Majd ha egyszer tőle messze
Juthatok,
Akkor ismét kótyon füttyöt
Mutatok.

Hej csak mernék pártot ütni
Ellene:
Tudom én, hogy megrudalni
Kellene! . . . .

MAGÁNYOMBAN.

Május 3-kán 1845.

Házam mögött egy szép kis domb vagyon,

Virággal és zöld lombbal gazdagon:

A' kertész itten — 's mért ne volna az? —

Legjobb barátom: a' kies tavasz.

Kit szolgál ő? . . . a' jó természetet,

Ez néki 's ennek ő ad életet.

A' mi összefűzi őket: szerelem,

Azért koruk csak rózsákat terem.

A' jó tavasz nagy csintalanka bár,

Közénk csak olyan látogatva jár;

De hogyha itt van, örömim nagyok,

Nála mindennapos vendég vagyok!

Fönn, fönn a' kedves dombtető felett,

Megszállja lelkemet a' képzelet.

És elmerengek kéjben gazdagon,

Világ' zajától távol, szabadon;

Távulról nézve, jobban látni azt,

Mi a' szivekben égő kint fakaszt. . .

És nézem a' sok embermilliót,

Melly érdek nélkül nem tud tenni jót,

Hol a' botorság csillámfénybe vész,
 'S az érdem koldusbotra dölve néz;
 Hol elcserélve külesin és való;
 A' jó 's szerény veszt, míg nyer a' csaló;
 A' megfagyott ész álösvényt követ, —
 Ingó kedélyek mérik a' szivet;
 Hol kény 's szeszély' hatalmától remeg
 Az ész bitorló gyáva néptömeg. . . .

Én elhagyám e' balga életet,
 Hogy átöleljem a' természetet, —
 Hol szív nélkül uralg a' zsarnok ész,
 Embernek lenni ottan olly nehéz! —
 Itt fönn a' dombon, az éghez közel,
 Magasra, szépre gerjed a' kebel, —
 Magasra, szépre megmérhetlenül,
 'S mosolygó kéjek röpködik körül.
 Ki szebb jövőért bir sohajtani,
 Itt nincs önérdek megnémítani,
 Csak szellők 's ingó lombok sátora
 Figyelmeznek szűnk' sóhajtására. . . .
 . . . . És most öllelek éltem' élete,
 Az érzelmeknek hű dajkája te!
 Te, a' kit istenszakra bélyegez,
 'S az emberész természetnek nevez;
 Te adtál keblemnek vigasztalást,
 Fogadd most érte e' hű vallomást:
 Az embersors azóta átkozott,
 Mióta tőled messze távozott!

FÁJ A' SZÍVEM. . . .

Fáj a' szívem : elszakadtam tőled!
 Gondolatom a' távolba mélyed —
 Ugy kereslek a' távol ködében,
 Mint a' gyöngyöt a' tenger vizében.

Fáj a' szívem : elszakadtam tőled!
 Ah csak lelkem álmodik felőled —
 'S mi ez álom , mint az élet' árnya?
 Pillangót hord néha néha szárnya.

Fáj a' szívem : elszakadtam tőled!
 Virágot szed képzetem melőled —
 Ah e' virág szerelem virága,
 Könyűimtől harmatos az ága.

Fáj a' szívem : elszakadtam tőled!
 'S mégis mégis találkozom véled :
 Gondolatom felkeres tégedet,
 Mint a' csillag , a' kiderült eget.

REGEDAL.

1845.

Munkában izzad a' pór,
 'S a' fürge kis gyerek
 Ott áll rongyos mezében —
 Kenyérszelet kezében
 'S alakja olly remek.

Száraz szegény' falatja,
 De mit gondol vele?
 Szűk vágyinak világa,
 Főkincse-ifjusága,
 'S elégült kebele.

A' munkáló szülőhez
 Közelbre sompolyog,
 'S a' puszták' kis növénye
 Eszének gyöngé fénye
 Nagy tárgy körül forog.

És szörnyü faggatása!
 Meg nem foghatja azt:

Mért hogy egy a' világon
Ur, mint madár az ágon,
És a' másik paraszt?

A' gyermek vár sokáig; . .

De apja nem felel:

Fiát hön átkarolta,

O, mélyen megszorult a'

Daróczfedett kebel!

'S szemének tört sugárin

Könyűk csillámlanak:

Gyöngyök a' sors kezéből

Végetlen tengeréből

A' sziv' borúinak.

'S szólott: ne kérd fiacskám!

Élvezd a' szép tavaszt:

Teremts rózsát magadnak,

Mellyek csak úgy fakadnak,

Ha nem vizsgálod azt!

VÖRÖSMARTYNAK

(Levél.)

1844.

Mihály bátyám! hej a' kincsét, angyalát!
 Ugy-e bizon még sem vak az a' kilát?
 Minapában azt vitázták ellenem,
 Hogy sok embert vakká tesz a' szerelem,
 Mi pedig, bár mind a' ketten férj vagyunk,
 Orrunk alatt piszkálni még nem hagyunk!
 Ugy-e bizon? . . . de a' ki egy lelke van!
 Nem is hagytam ám nyelvem' az oduban.
 Megpróbáltam őket szinte sorjára,
 Nyiltan amugy házas ember' módjára.
 Igaz ugyan, hogy borokat kóstolánk
 'S biz' egy kicsit immár helyén is valánk,
 De az ember, lelkét! zavart ne tegyen,
 Ne beszéljen nekem olyan foghegyen!
 Fölhevültem 's ha köztünk bor nem forog,
 Ugy tartson! még adtára jó a' dolog.

No de hagyján! a' kortyánci fráterok
 Elbeszélnek, ha már ázott a' torok.

Nem baj ez még! ugy-e biz, az angyalát!
A' bor mellett még sem vak ám a' ki lát.

A' főtí dalt énekeltük javában
'S költőjeért ittunk a' dal folytában.
„No csak ide — kiálték föl — emberek!
Én e' névre vissza tiz pohárt verék.“
'S a' pohár köztünk tán még most is forog,
Ha végtére ebül nem lesz a' dolog. —
De már jól eltántorodott az eszünk,
'S mi tagadás benne, nagy lön a' neszünk —
És mi esoda, ha a' dolgok így állnak
Neve napján Vörösmarty Mihálnak?....

No 's hát mi megházasodtunk ugy-e bár?
Házas ember 's hálósüveg együtt jár!
'Sz ja csak így van! .... 's ha megtépik bajuszom'
Haragomban egyet nagyot aluszom...
És hát kegyed, édes bátyám! mit mivel?
Nemde játszik a' kedves kis Misivel?
Mert hogy így hívják, azt nem is kérdezem!
Alig várom, hogy ölelje a' kezem.
Mennék; de nagy bökenőn van a' dolog;
Feleségem szegény csak ugy ámolyog:
És bajában tartalma az vágyának:
Hogy hívjam meg kegyelmedet
komának.
Elmegyek; de előbb kérem az eget,
Hogy komának nevezhessem kegyedet,

'S a' jó nőt, komám asszony! ugy-e bár?
 Komám uram 's komám asszony együtt jár.
 Feleségemet is elviszem velem,
 Mondhatom, hogy ő maga a' szercelem;
 Majd isz' akkor semmit el ne hibázzunk:
 A' hazáért igyunk egyet 's pipázzunk!
 'S pipaszónál vigan foly majd életünk —
 Házi gondjainkrol elbeszélgetünk.
 És ha a' jelen' határin tulhatunk,
 Közbe közbe egyegy dalt is mondhatunk.

'S a' mint dalban lelkesülve beszélünk,
 Üdven, kéjen: bút, keservet cserélünk.
 És a' dalban és a' dalnak szavára
 Könnyűs szemmel tekintünk a' hazára.

Mély honfíbu társúl a' dal' szavával,
 Mert a' magyar meghasonlott magával.
 'S haj! a' sziv, honnan az árva dal fakad,
 Bánatában majd csak hogy meg nem szakad.
 „Hej biz' ugy ám, hív öcsém, az életét!
 Szép, ha ember jól használja az eszét —
 Igy szól kegyed fölemelvén poharát —
 Sok magyar van, a' ki nem vak, még
 se lát!“

'S összeütvén könnyűs szemmel egymással,
 Leöblítjük a' bút egy pár hajtással.
 'S felsohajtunk: „adják a' jó istenek,
 Hogy fiaink szebb jövőndöt érjenek!“

FALUSI KÉP.

1847.

Hej, a' ki itt lakik
Benéztem hozzája,
Annak sincsen ám jó
Renden a' szénája.

A' tornác-gádon
Egész határ gyerek
Lármáz, nyifog-nyafog,
'S egymáson hentereg.

Mig a' ház végében
Buján termett gazba,
Holtrészegen hever
A' jó birkás gazda.

S felesége, ki a'
Szép szót meg nem veti,
A' kamarában a'
Bojtárt ölelgeti.

A' MULT KÉJE.

1840.

Föllebbentem a'
Mult fátyolát,
Hová csak képzet'
Sugára lát.

'S lelkemhez édes
Érzet simul,
Olly üdvesen, olly
Mondhatlanul.

Mert visszaképzek
Egy szép időt,
'S meglátom, újra
Meglátom őt.

'S egy pillanatban
Átélelem
Szent kéjeid' mind
O szerelem!

De haj, mit ér e'

Csáb-képzemény?

Parányi véle

Az élemény:

Remény derít csak

Bút és panaszt:

'S ah én örökre

Elástam azt! . . .

MÁJUS 14. 1844.

Egy szóm vagyok, barátim, jőjjetek,
Hallgassatok meg, lelkemből fakad;
Kevésből is tán jól megértetek,
Sokat beszélnem erről nem szabad.
Halljátok! fel kell nyitnom e' szivet
'S elmondanom, mért fáj ugy itt belől —
Lesz tán, ki lángjaimért megnevet
'S elfordul tőlem szeretetlenül.
De mit se tesz! világ folyása ez,
Mellyen eszem csak meg sem ütközött:
Nem ujság annak, ki velünk evez,
Elismertetni emberek között. —

Barátim! jertek hajlékomba fel:
Tekintsétek meg, mint van társatok?
Kit egykor a' sziv gerjedelmivel
Sötét porából felkaroltatok.
Örültök oh tán, fénybe lelteni őt? . . . .
Nem ugy, nem ugy! . . . a' szivbe nézzetek,
'S átvillanyoz majd csontot és velőt,

Mit annak gyászos mélyén leltetek. —
 Lássátok, én itt hontalan vagyok!
 A' por szülöttje por közé sohajt. . . .
 A' honfíláng itt fenn nem úgy ragyog,
 Nincs olly magas hév, angyal képe rajt.
 Nem fényt imádónak születtem én,
 Szegény hazának szegényebb fia:
 Ki fény után jár élte tengerén,
 Előbb-utóbb, de meg kell buknia!
 És kellme lesz a' szűz-világu ész,
 Sokszor a' jókkal polgárharczra kél —
 Rényünk gyalázat éjjelébe vész
 'S a' hir nevünkről átokkal beszél.

Oh, vissza, vissza csendes enyhelyemre!
 A' mellynek fényt csak nap sugára ad:
 Szegénynek lenni jobb, jobb, istenemre!
 Mint fény rabjává tenni önmagad.
 Hol ebben az, mi keblem megragadja
 'S fellelkesíti érzetlángomat?
 Tán, hogy hírem sok másét tulhaladja,
 'S magasbról nézem embertársimat? . . .
 Oh, vissza, vissza! . . . lám a' fülmilének
 Kies tanyája a' völgyes liget,
 Mégis felindit árja énekének
 A' természetben lelket és szivet.
 . . . Oh, ember, ember, fény 's divat bolondja,
 Hová hagyád el ősi jellemed? . . .
 'S e' vétked, a' kor haladásának mondja?!

Az ég haragja támadt ellened! —
 A' honfiúság szép tettekre int
 'S te pénzérőd a' fénynek áldozod —
 Szemed jövőre hasztalan tekint:
 Jövődnek bérét rajtad hordozod!
 Midőn egységet vár beteg hazád:
 Te elszakadva önmagadnak élsz —
 Az embert embertől elátkozád —
 S mind ebből — kérdem — hát mi jót remélsz?

Oh vissza, vissza csendes enyhelyemre,
 A' mellynek fényt csak nap sugára ad:
 Szegénynek lenni jobb, jobb, istenemre!
 Mint fény rabjává tenni önmagad.
 Hah! szentebb, szentebb porból a' sohaj
 Szabad hon és virágzó nemzetért,
 Melly úgy lesz boldog, hogy ha a' szilaj
 Sánczok közől egy jog-mezőre tért;
 Melly úgy lesz boldog, hogy ha egy leend
 Nyelve- 's honfi érzeményekben —
 Ha nélkülölni a' hölgy megtanul,
 'S a' hon szerelme lángol kebleben.
 Ha ő leend nyugalmas pitvarában
 A' honszerelmek szűz apostola,
 'S szép családja minden kis tagjában
 Felvirul a' jó mag általa.

Ez érzetem! . . . 's leküzdöm bajomat,
 Mellyet szerelmi lángim szótttenek —

Határozásra birtam sorsomat :

A' küzdő órák megjelentenek !

A' nőért adtam lángot , ifjúságot

'S mindent a' mit csak szívem birtokolt —

'S ő nem vetné meg érttem a' világot ?

'S a' fényt, melly honnunk koldusbotja volt.

Oh, van reményem ! van , 's mig el nem érem

E' czélomat , barátim , higgyetek :

Mint férfitestbe öltözött szemérem

'S mint sorsüzött állók közöttetek !

. . . . De légy üdvez, hon ! szebb reményfokodnál

Lemond a' fényről minden hű fiad,

Hogy néked adjon új fényt napjaidnál ;

Igy lesz boldoggá ő is általad.

'S nekem legyen napom , mint éj , sötét,

'S az élet minden percze kárhozat,

Ha nem kívánnám , oh hon, új napod,

Ha nem kívánnám boldogságodat.

Barátim, itt e' sziv előttetek,

Szentségeül itt van kebelhitem !

'S ha lenne tán min kételkednetek

Pecsétül álljon rajta . . . életem !

KIS GALAMBOM. . . .

Kis galambom szelid pillantása :

Piros rózsás hajnal hasadása.

Nem csuda hát ha melléje ballag

Hű szerelmem e' hajnali csillag.

Kis galambom lágy beszélgetése :

Völgyi szellők bágyadt éneklése —

Nem csuda hát, völgyi fáknak éjje,

Hogyha felver keblem fülmiléje.

Kis galambom könnyü távozása

Nyári alkony csendes haldoklása,

Nem csudálnám, ha derültebb lenne :

Hiszen lelkem a' pásztortűz benne !

AZ ŐSIDŐ.

1844.

Ki az , ki csendes alkonyon
Harangozás után
Olly elhagyatva néz alá
A' zárda ablakán?

'S mint andalítón ömledez
Mély árja hanginak :
A' szívben új emléke él
Árpád csatáinak.

És összefonva görcsösen
Imára két keze,
Szeméből tenger árjaként
Szakad le könyvize.

Feleljetek meg emberek !
Miért e' köny 's ki ő ?
Fején olly ősz fürt lengedez,
Mikint az ősidő.

Vagy mit beszélek ? ő talán
 Az ősidő maga,
 Melly rég a' végzet e' sötét
 Lakába ballaga.

'S most visszaborzadózva néz
 Fajult utódira :
 Fél, hogy közel, közel vagyon
 A' súlyedés kora.

DALNOKBÉR.

1845.

I.

Hús pataknál bükkök ernyejében
 Ül a' dalnok, néma lant kezében,
 Képzeményi messze szárnyalának:
 Rabja ő a' nemzet hajdanának.
 Tisztán látja volt hazája tájit —
 Harczos őseink duló csatáit.
 Látja véres képét a' viharnek,
 Melly nevet, hírt szerze a' magyarnak.
 'S látja a' sírt rémesen előtte,
 Mellybe ősi fényét eltemette,
 Hol a' tölgynek, mellyet féreg rága,
 Ifjudan fonnyadt utolsó ága. —

Majd egy új kép rajzik most clébe,
 Visszaszáll a' szük jelen körébe;
 'S lát honához megfagyott szivet
 'S tetterőt, melly szebb czélt nem követ.

Látja, mint fajul a' honfivér,
 'S gerjedelme szunnyadozni tér. —
 'S ezer láng ébredez szívében,
 Szinte reszket a' lant két kezében;
 Néz . . . . 's az arczokon legördülének
 Gyöngyei hű keble tengerének. . . .

II.

Csendes alkony szállt a' völgy ölére,
 Ünnepezt az élet általa,
 Mintegy várva a' dicső zenére,
 'S felviharzott lantosunk dala,
 Melly a' multból hozva át virágot,
 Felriasztá a' magyar világot.

Méltó — ugymond, — hogy kik hajdanában
 A' hazáért elvérzettek,
 Ébredő utódaik dalában
 Tetteikkel újra éljenek;
 'S zengett és hatalmas énekére
 Bú 's öröm szállt a' magyar szívére.

'S a' mi jót lelt harczos őseinknél,
 Lelkeinkbe általülteté:
 A' szabadság-vágyat 's honszerelmet. —
 'S így a' multat újra élteté,

Fáradott, türt 's lángjai szavának
Néki hirt 's méltánylatot hozának.

Énekében láttuk a' dicsőbb kort,
'S láttuk ostorozva a' jelent,
Mellyet Z r i n y i menydörgő szavával
Sujtani a' dalnok megjelent:
'S érzeményinek nem volt határa
A' midőn áldást kért e' hazára.

Nem keresve élveket magának, —
Csak szivet hőt, melly a' honnak ég,
'S férfieszt, kart a' magyar hazának —
Ennél többet mit tehetne még?
'S hangjain világható szavának
Vajh mi kincset gyűjte hát magának?

„Oh, a' kincs, mit gyűjthetett magának —
Szent önérzet — sirba száll vele,
De halálban is él ő honának:
'S ez, mit birhat kincsül kebele;
Mert hatalmas lelkü dalszavára
Felmosolyg a' honfiláng sugára.

Fel, mig egy magyar lesz e' hazában
'S hű szerelmünk szent hazánk iránt,
Mig hűségünket mind el nem adjuk
Megvetendő áruczikk gyanánt, —

Mig a' jónak 's szépnek lesz hatása
 És a' szívnek még egy dobbanása.“

Igy felelt egy gyenge szellem-szózat;
 'S a' kor eltűnt — 's eltűnt K ö l c s e y n k,
 Szellemében bár most is karolják
 Őt hiven még sóvár lelkeink, —
 'S mig e' szellem fényt önt a' hazára:
 Áldást mondunk szendergő porára.

TENGEREN.

1851.

. . . . A' bösz vihar a' tengerrel beszél
'S törött hajónk a' hullám — sir felett —
Villámok égnék, zúg, ordít a' szél:
Az éj reményink szemfödője lett.

A' felvert tenger vad haragra kelt —
Ős fekhelyében megfordulni kész,
Mig észrevéve e' nagy harczi jelt,
Jajgatva nyargal fel 's alá a' vész.

Megmeg dördül a' fellegek hona:
Zúgó moraján borzad a' kebel —
'S a' tenger, mintha mit sem hallana,
Mogorva daczczal hallgat — nem felel!

— De a' vihar, mint fellázadt pokol,
Orkánkezével most hozzá lekap:
Égő szeméből villámlása foly,
Melly susterogva kebelébe csap.

... . Én elmerengvén e' vészes csatán :
 Vad élvezettel hallgatom szavát,
 'S szilaj képzelmem villámparipán
 A' fellegekhez küzdi fel magát.

'S bár deszka-bárkám gyászos éjjelén
 Kezet szorítgat velem a' halál :
 Lelkem e' harcznak minden uj jelén
 Uj tápat, újabb élvezeket talál! . . .

DALFORRÁS.

1846.

Mit ér a' dal
 Ha szivből nem fakad ?
 Hideg beszéd
 Gyümölcstelen marad.

Mit ér a' sziv,
 Ha gerjedelme nincs ?
 Ha vágyain
 Önérdék a' bilincs ! . . .

Mosolyg , mosolyg
 A' téli holdsugár ,
 Csillámiban
 Mereng a' láthatár ;

De e sugár
 Halotti mécsvilág :
 Körében nincs
 Egyetlen egy virág !

Forrástalan
Hol csörgedez patak ? ..
'S éltet mi ad
A' rét viráginak ?

Csak napsugár
Éltet völgyön, hegyen : —
A' dalforrás
Mindig a' sziv legyen !

BÁJ VÖLGY ÖLÉN. . . .

Báj völgy ölén a' vándor képzelet
 Hűn álmodik a' mult' csatáiról,
 Mig fenn az ormon szétdult vár fölött
 Emlékezetnek ős harangja szól.

A' távol felleg megszólal mogorván
 'S átfutja a' tájt dördülésivel —
 Reá, a' bérczről viszhangzó szaván, az
 Álmából felvert ősidő felel.

Az ősi hirnek nyájas holdvilágát
 Itt látom én az est óráiban,
 Hol a' leomló gyász roméjszakáján
 A' régi nagyság eltemetve van. . .

ALKONYKÉP.

Szép csendes nyári alkony,

Szép az alkony bíbora :

Ide jár el ünnepelni

A' csillagok tábora.

Mint egy áldozatra készült

Templom ekkor a' liget:

Bája csendes ünnepélylyel

Áhitatra integet.

A' patak halk csörrenése :

A' természet éneke,

És a' szellő lebbenése :

Éltető lehellete.

Áldozatának harangja :

Egy-egy tompa dörrenet

És a' villám láng folyója :

A' lelket mosó kenet.

Tömjén: a' virágok lelke,
 A' borongó illatár,
 Mellyet néma áhitattal
 Leng körül a' holdsugár.

Kellemek! mért csaltok engem!
 Lelkem úgy is itt mulat:
 A' teremtés nagy művében
 Ez a' legszebb gondolat!

AZ ÚJ ÉV ELSŐ NAPJÁN.
Vörösmartynak.

1843.

Csendes falun, szalma-viskó'

Ölében

Vendégsereg, tölt pohárral

Kezében.

Megy a' dana, tánczra kél az

Ifjuság:

Hej be rég volt köztük ilyen

Jó világ!

Énekelnek a' gyöngyélet'

Kóráról:

Szerelemről, szőke lányról,

Barnáról.

Ugysegéljen! hét országban

Sincs dana —

Igy beszélnek — melly különbet

Mondana.

Ősz Andor ur kályha mellett

Ül magán.

Ő előtte a' mulatság
 Még sovány.
 'S a' legénység folyton öblít
 Torkára,
 — Ki nem mulat jól, vessen ön-
 Magára!

Andor ur nem vet magára
 Se' másra?
 Mért gondolna e' rossz fajtu
 Szokásra
 Ő biz akar felejtkezni
 Magáról,
 Hahogy daloltok néki a'
 Hazáról.

'S zeng az új dal, kocczan itt ott
 A' pohár
 ,Hogy a' magyar össze nem tart,
 Haj be kár!
 Szép honáért most is forrón
 Űt ere.
 Csak hogy pártos istenadta
 Embere!

Üssünk össze; a' hazának
 Szebb korányt!
 Mellyet a' sors annyi vészről
 Vészre hányt

Légyen áldott 's egyetértő
A' magyar
A' kit csak az Isten ege
Betakar.

Most tekintsd meg gondolatlan
Ifjuság ;
Mikép áll Andor urnál
A' világ ?
Körömfogytig kiürítő
Ha akar.
E' jelszóra : éljen minden
Hű magyar !

És odább áll — a' csatázó
Zaj kihalt
,Jer leányom ! mond el azt a'
Fóti dalt !
'S a' leánynak dalra nyílnak
Ajakai!
'S szivbe hatnak szivben éledt
Szavai.

,Lányom ! e' dal vénségemre
Megragad —
Becsületes magyar ember
Igy vigad !
Hát könyüt , ez agg , szeméből
Mért törül ?

Lelke elfáradt a' kéjben

Ugy örül.

'S ezt az irta, lányom, ki a'

Szózatot —

Isten adj e' honnak sok illy

Magzatot!

Énekeljük — had zúgjon el

Budáig:

Az ur Isten éltesse őt

Sokáig!

HIT, REMÉNY ÉS EMLÉKEZET.

(Töredék.)

Hogy ha az időnek fájdalmai nyomnak.
 'S rám lehel a' bánat fájó költészete:
 Ihletésétől e' titkos hatalomnak
 Eltompul, elalszik
 A' jelen' élete.

Egy saját világot
 Teremték magamnak
 'S elsohajtom nevét
 Játszó társaimnak. . .
 Játszó társaim a'
 Hit és Remény
 'S a' sirokon
 Felvillámló sugár
 Melly a' romok között,
 Mint bolygó tűz vezet,
 Neve: emlékezet!
 Bélépek a' remény csendes hajlékába,
 Hol a' tündér álmok rózsái születnek —
 Gondolatimat az ábránd' fátyolával,

Mint az éj a' tavaszt,
 Ha elringatja azt :
 Bádgyadtan behintem —
 'S mig gerjedelmeim
 Borongón vezetnek,
 Átadom lelkemet
 A' láng képzeletnek...
 Felmerül előttem
 Hi t e m szivárványa,
 Melly a' jövőbe hat —
 'S az e m l é k e z e t n e k tarka pillangói
 Lassanként megjönnek,
 Körülrepdesik a' szunyadó vidéket
 'S virágos fájára titkos vágyaimnak
 Végre lepihennek...
 Szivárvány, szivárvány!
 Hitem szivárványa,
 Te az ég virága!
 Ah mi nagy szépséged?!
 Körülölel téged
 Ábrándozásimnak
 Egy egész világa!
 Te vagy, kit az égtől
 Csalódásunk kére,
 A' kétségbeesés
 Gyászos fellegeré.
 Hogyha e' fellegnek
 Megdördül villáma,
 Feléd, feléd nézek :

Te élémbe tárod
 Bíztható sugárod
 'S gondolataimnak
 Zugó tengerére,
 Hol fájdalom csatáz,
 Szelid enyhületnek
 Hull virágfüzére. — —
 Mig az emlékezet
 Mint egy nagyszerű éj,
 Mindig éber őre —
 Őrizve a' multat,
 Vár egy nagy jövőre
 'S vigyáz:
 Villámló kezével,
 Lesepri a' történetek
 Ádáz homlokáról,
 Melly elébe, tárul
 Az éltet emésztő
 Mulandóság porát,
 'S kieresztvén néha
 A' sujtó igazság
 Szikrázó ostorát,
 Mint egy árbocz,
 Ha a' szél lengeti: —
 A' bujkáló jövőt
 Fenyegeti. . . .
 Szivárvány, szivárvány,
 Hi t e m szivárványa,

Te az ég virága!
 Te vagy akkor is e' boszuló szellemnek
 Életerőt adó
 Csendes napvilága!
 Felőled lelkem a' bú tengeréről —
 'S mint a' fájó sziv a' multak történetét
 Az éj bármilly setét
 Elviszi magával: —
 Viszed lelkemet egy
 Kedvesebb hazába,
 'S leteszed a' remény csendes hajlékába

O hit, te szép álom!
 Mi vagy te más,
 Mint a' jövő kincse?
 Mellynek kezében van
 Az élet' bilincse,
 Mit a' szenvedő emberek
 Lelkére versz,
 Hogy el ne vessék éltőket —
 'S aztán együtt ballagsz velek. . .
 Azt mondja a' tapasztalás:
 Vagy egy bezárt levél,
 Mellyet, ha feltör az idő,
 Nagyot bámul,
 Nagyot nevet:
 Nem lel mást, mint üres helyet. . .

És mégis, mégis kedves vagy nekem,
 Mert van álmod, mert van mámorod
 'S lelkemnek enyhül
 Szolgál sátorod.
 Vagy : egy szelid virág
 Hervadó lelkemen,
 Mellyen a' csalódás termi a' harmatot,
 Mint a' fájdalom a'
 Könyűket a' szemem!
 Ablak vagy te, mellyen
 Zöld mezőre látok,
 'S e' zöld mezőn terem
 Tarka bokrétátok,
 Delejző szellemek :
 Vérző emlékezet,
 'S te phönix-szárnyakat
 Öltött édes remény!
 Rátok pillantani
 Minő szent élvezet!?!...
 Mint a' verőfény az elhervadt lombokon,
 Ugy csillamlatok ti jövőn és multakon,
 A' mult sirhalmain kinőtt virágokon
 Mint gyermek nem ismert
 Játékajándékot,
 Vizsgáltak bennetek :
 Rózsákat hintetek
 Tudom, nemsokára,
 Ábrándazásaim
 Tündér hajnalára.

Én majd e' rózsákat
 Magamhoz ölelem ;
 Szép a' rózsza , mint a'
 Haldokló szerelem ,
 Játsszom , játszom velek,
 Szépen elmulatok :
 A' kis játék-szerek
 Édes gondolatok. . . .
 Mig felszáll egemre

 A' valónak napja,
 'S álmam világáról
 A' fátyolt lekapja.
 'S eltűnt boldogságom
 Ki száradt fájáról
 Leszól a bölcsesség
 Huhogó madara.
 Megismerem ötet
 Guny hahotájáról,
 Midőn azt mondja, hogy itt csak minden álom :
 A' tündér jövőnek biztató sugára
 A' hít oceánján
 Össze égett r e m é n y'
 Lobogása vala. . . . .
 A' r e m é n y tehát az
 Élet' fátyolképe :
 Jaj annak , ki egyszer
 Fénykörébe lépe !
 Kőnyecsepepektől ázott

Pénzén bizalmának,
 Vásárol keserű
 Csalódást magának! . . . . .

És még is, o remény!
 Ha nem ismernélek
 Megőrülnék talán:
 Elmulat veled a'
 Leigázott lélek,
 Ha képeket rajzolsz
 Tömlőczének falán. —
 Remény, Remény,
 Nem is okozlak én!
 Te csak követe vagy
 Mindig a' jövőnek
 'S ha ültetvényeid
 Virággá nem nőnek:
 Azért feszítem-e
 Keresztre nevedet,
 Hogy jóval biztatál,
 Apolgtál —
 'S nem vontad meg tőlem
 Akkor szerelmedet,
 Midőn a' ketségbeesésnek
 Örjöngő szavára
 Ablakomra szállott
 Szelid világod' egy
 Eltévedt sugára. . . . .
 Te vagy-e delejtű

Azélet tengerén?
 Te uralkodol-e
 A' szétszórt érdekek'
 'S különböző hitek'
 Minden egy emberén?
 Hogy téged átkoz a'
 Boldogtalan világ,
 Midőn czéljainak
 A' sors utjába vág.
 Milly balgaság! ?
 Másutt keresni a' hibát,
 Midőn a' féreg-ember, e'
 Gépszörnyeteg,
 Saját szívébe is belát!!

Remény, Remény!

Te az istenségnek
 Leküldött szikrája, —
 Mellynek azért van a'
 Kelbelben hazája,
 Hogy midőn a' bűn 's a'
 Csalódás rátörnek,
 Ujjabb erőt adjon
 Az életingernek : —
 Hová sugáradnak
 Nem hat el világa,
 Elhervadt a' lét'
 Minden boldogsága!
 Ah én is szeretlek

Én is átölellek :

Puha vánkossodra

Lehajtom fejemet,

Szelid ábrándoknak

Átadva lelkemet.

S míg ez ábrándok az önfeledés' éjén ,

Mély fájdalomnak egy időre sirt ásnak

Áthinti fátyolát lezárt pilláimon

Tündérasszonya a'

Csendes megnyugvásnak. . . . .

Igy pihentem egykor

Igy álmodoztam én :

Rákönyökölt lelkem a' múlt', ablakára,

Honnét a' történet vándor szellője hajt

Illatos virágot a' jelen' számára.

Szedtem a' virágot

'S messze eltekinték :

Kínéztem a' szépen zöldülő halomra,

Midőn megfürdött a' felmerülő napnak

Arany hullámiban

'S csendesen hallgatám

Zokogó énekét a' futó pataknak.

A' mint derült, vigan

Egy fehér galambka szállt le ablakomra :

Szájában zöld ágot hozott ő magával

'S felvert repülése lágy suhogásával.

Jer jer szelíd galamb,

Jer jer kebelemre

Te a' multak romján

Sirdogáló lélek:

Édes emlékezet!

Ah minő élvezet?

Istenemre mondom,

Hogy felismerélek. . . .

De mért zavarod így

Álmaim világát?

A' multból hozod-e

A' remény' zöld ágát?

Hát van még a' multnak

Sirjában is élet,

Mellyen átzugott a'

Romboló ítélet?

Mi ez?

Talán e' tengeren, —

Mellynek gyász hulláma

Párnái közt nyugszik

Az idők' villáma —

Titkos buvár evez,

Hogy kirábolja az örvények' gyöngyeit,

Melly gyöngyök ezrivel jövőbe száll a' hit-

. . . . .

Emlékezet!

Mutasd a' sirokat,

Mutasd a' zöld ágat,

Melly azokon fakad:

Aztán keressen
 Villámló szemed
 Ez emlékekhez
 Méltó szellemet!

Emlékezet, emlékezet!
 Te a' dicsőség' gyöngyeit
 Kiásod a' sír gödriből
 'S leteszed annak mohára,
 Hogy néha a' jelenre is
 Áthathasson fénysugára.
 Te papja vagy a' jelennek,
 Ha áldozol:
 Imáidba megjelennek
 A' vértanuk, a' mártYROK,
 Megnyilnak a' lezárt sírok
 'S te bánatban elmerülten,
 Fájdalomban megkövülten,
 Mint Krisztus a' Golgotára,
 Ugy tekintesz e' világra.
 'S mert nem adhatsz neki
 Nagyobb boldogságot:
 Anyakebelére
 Tüzöd a' zöld ágot. . . .

Köszönöm, köszönöm látogatásodat!
 Kéjbe merül lelkem
 Hangodnak általa,
 Te, viharos multak'
 Éneklő madara! . . . .

M U L T A M.

1838.

Míg szelid remény mosolyga

Ifjuságom' báj-egén,

Hő szerelmem érzetében,

Ah milly boldog voltam én!

Ifjuság! te édes álom

Kéjidet mikor találok?

Hol vagy első érzelem,

Mért nem játszol még velem?

Mért nem égetik busongó

Szűm' hevítő lángjaid?

Mért a' képzelet' honába

Nem röpitnek vágyaid?

Eltünél a' szebb időkkel

'S im utánad zordon éj kel; —

'S nincs remény, melly társkezet

Nujtva, hozzád elvezet!

Mint borún a' villanat, fenyv

Szórva, csak szétröppene:

Üdvem is, mit nyujta véled

Sorsom áldott Istene;

'S nem maradt más e' kebelnek

Háttra, mint a' sok gyönyörnek

Kéjit visszaérzeni,

'S értök könyvet ejteni.

A' BOLDOGSÁGRÓL.

1847.

Hová törsz ember? . . . boldogság után? . .

Vigyázz, vigyázz! igen sötét az éj:

Vész álmodik tán vágyaid fokán

'S jövőd kopárin elvadult a' kéj.

Jövőd felé lám nyájós sors vezet.

E' sors lámpája: pislogó remény —

'S kebled virága: csalfa élvezet,

Gyümölcse: bánat 's fájó érzemény.

Nagy kincs, a' mit te feltalálni vágyysz!

'S nem arra jársz a' merre kellene:

Merész reménynyel bércz fokára hágsz —

'S mi az mi itten üdvözitene? . . .

Véled talán, ha társaid közül

Mint büszke cser-lomb kiemelkedel:

Elégedés lesz majd a' sziv körül

'S a' boldogság malasztja átölel? . . . .

A' nap sugara éget illy magasban,

A' vész csatája kétszeresen dúl —

Bilincsen a' sziv, 's terhelő kapocsban . . . .

Az ember itten ritkán boldogul.

Lenn a' szabadság, fenn a' fény hazája,
 Lenn tiszta részvét, fenn az érdek él!
 Lenn népdicsőség a' vágy koronája.
 Mig fenn az ármány óriása kél.
 El messze látsz a' kékség távolába,
 Szép a' vidék; de el nem érheted —
 Vágyat, reményt szűd eltemet magába, —
 Mi más, mint titkos őrvény életed? . . .

Völgyben maradt, a' völgyben elvonultan,
 A' boldogságnak nyájas Istene, —
 'S ki felkutatni indul őt, — először
 Keresni ő n m a g á b a n kellene.

OLLY KICSINY KÖR . . . .

Olly kicsiny kör e' világon

A' mit én elfoglalok —

Kincsem : a' sziv ifjúsága ,

És ez ifjúság virága :

Érzemények és dalok.

De a' sors' varázs kegyelme

Egyben kedvezett nekem :

Hogy a' fényűző világot

'S hirt vadászó kábaságot

Mind örökre megvetem.

És ez egy a' félvilágnak

Birtokánál többet ér !

Függetlenség a' gyümölcse

És a' lélek legfőbb kincse :

M e g n y u g v á s , a' pályabér.

Képzetem derült vidékén

Egy madár a' gondolat ,

Sólyom szárnyon messze lengő
 'S mindig mindig a' jövődő
 Rózsaberkein mulat.

És ki fogná háborítani?
 Lelkemben ki szab határt?
 Mint a' hajnal égsugára
 Le-le száll a' bércz fokára.
 'S át tekint a' határt . . . .

'S bár kicsin kőr e' világon
 A' mit én elfoglalom:
 Lesz, ki tán hevül dalomra
 'S könnyet ejt a' sirhalomra
 Érettem, ha meg halok . . . .

VIHARBAN.

Hová ragadtok lázas szenvedélyek ? . . .
 Én nem megyek ! . . . nem ! . . . csillapuljatok
 Ti fojtó lángok ! . . . vagy mit is beszélek ? . . .
 Igazságatok van , hogy kirontotok !

Hah féregember ! . . . kinn vak éj borong
 És a' vihar vad orgonája szól ,
 Láng nyelvet ölt az égi óriás —
 Az orkán ordít 's te — i m á d k o z o l .

Felkelt talán a' tigris kebleden ,
 Mit lelked olly régen elaltata ? . . . .
 Ki , a' szabadba ! elkell mondanom :
 Hazugság ajkad minden szózata !

Te megtagadtad kebled istenét , . . .
 'S hol önző vágyad enyeleg veled ,
 Ott , ott a' fény és kincshalom között
 Aludt el rég a' lelkiismeret .

Hamisan szerzett minden birtokod :
Vérpadra vitted embertársaidat ,
Hogy a' kiömlő vér hullámival
Tetted lemosd és meghizlald magad'.

A' föld birája elnémult fölötted
'S szíved kigyóját régen altatod ,
Most .... most felébredt ... nyögsz , imádkozol,
De az eget már meg nem csalhatod !

Nézd a' viharnek égő ostorát ,
Halld : mint kaczagja gyávaságodat !
A' zúgó szélvész sírdalt énekel . . . .
Ugy-e : de éget most egy gondolat !

Ugy-e felébredt tompa mámorából ,
Az ö n t u d a t , mellyel megalkuvál ?
Felébreszté őt a' vészek zenéje ,
'S a' vészzenében e' nagy szó — h a l á l !

A' villámorkán égő ostorával
Szétszaggatá a' bűnök fátyolát
És embertársad a' kor ördögének
Honára : Szíved gyökerére lát.

— Az ember álnok : fénylepel takarja
Gyilkos kezén a' véres foltokat . . . .
Ki , a' szabadba ! isten adj erőt most :
Dörgő vihart és láng villámokat !

HEJ HÚJ.

Hej húj tul e' pusztaságon

Rózsa nyilik egy kis ágon :

Tiszta szerelem az ára

Leszakasztom nem sokára.

Hej kis virág , piros virág !

Szép a' világ , szép a' világ,

Szebbé teszi a' szerelem :

Szerelmeskedj egyet velem !

Hüs szellő kezd legyinteni,

Nem tud engem elijeszteni :

Csókjaink sírt tán nem ásnak,

Hej mi gondja reánk másnak !

SZÉLES AZ ÉN INGEM UJJA ....

Széles az én ingem ujja , lobogós ,
Magas az én csizmám sarka , kopogós :
Ingemet rám a' rózsámmal szabattam ,
Csizmáimat Debreczenből hozattam .

Kalapomra pántlikákat kötöztem ,
Szent-goróti szabadságon szereztem ,
Igy nézek be rózsámnak ablakába ,
Meg szólitom : tán nem járok hijába !

Csira tehén legelész a' vetésen ,
Valahogyan beszabadult a' résen ,
Hej galambom , eszem a' kis szivedet ,
Szabadíts be te is hozzád , ha lehet !

ROMEMLÉKEK.

I.

Messze messze tul a' láthatáron
 Áll a' mező hervadtan, kopáron,
 Hova a' sors a' multat temette:
 Lobogóul gyász éj leng felette.

És ez éjnek egyetlen sugára
 Jár csak a' sir hervadó mohára.
 De világánál, a' történetnek
 Tündérnői virágot ültetnek.

'S fenn az éjnek gyászos fellegében,
 Mint a' hajnal ábrándos regében,
 Midőn a' nap rózsalánczon vonja —
 Leng a' multnak elnémult harangja.

Én e' multnak egy leghűbb barátja
 Ide járok, a' jó Isten látja,
 S a' harangot lelkem gondolatja
 Néha néha egyet megkongatja.

II.

Az alföldön híres hortobágyon
 Fekszik a' rom letarolt gyepágyon,
 Rajt' tanyáját a' pásztor ütötte,
 Gondtalan nyáj legelész körötte.

Haj a' pásztor szomoru nótája
 Keservesen beszélget hozzája,
 De válasz nem érkezvén szavára,
 Könyben uszik a' szemek sugára.

Ez a' pásztor : gyász emlékezetem,
 A romokhoz el elküldözgetem ;
 Ez a' nyáj : mély bánatimnak nyája,
 Itt van annak tápláló hazája !..

III.

Csonka torony rozzant ablakára
 Letekint a' fénylő nap sugára.
 Keresve a' hajdan benn levőket ;
 De hijába : nem találja őket !

Bizony immár jó ideje annak
 Hogy ők innen igen messze vannak,
 Lángjaiban a' véres csatának
 A' harangok összeolvadának.

Romba döltek benn a' képek, székek
 Rom most minden valamerre lépek,
 'S hol az oltár fáji romban állnak,
 Ide tévedt szellők orgonálnak.

Csonka torony rozzant ablakára
 Tekeredik zöld repkénynek ága :
 Azt gondolnád, itt nyujtanak kezét
 Remény és a' vérző emlékezet.

A' GONDOLAT.

1851.

... Van-e határa hát a' gondolatnak ,
 Melly megvetőleg hagyja itt e' kort?
 És viasszaszáll a' multnak tengerébe
 Mit az idővész régen elsodort . . . .
 E' tenger mély, a' tenger véghetetlen ,
 Mélyen temetve vannak gyöngyei . . . .
 Emlékezetnek csendes holdvilága —
 És tudni-vágy az ut vezérei.

Van-e határa hát a' gondolatnak
 A' melly e' multból nagy jövőt teremt?
 'S rablánczaiból a' vak bámulatnak
 Kutatni 's látni hívja a' jelent.
 És tant állit fel mély okoskodással:
 Előmutatja a' földrendszeret;
 Üdvet terem egy gyenge tollvonással,
 Vagy eltaszítja a' hit emberét.

Van-e határa hát a' gondolatnak ,
 Melly vakmerően az egekbe ront ?
 Hogy eltörülje álokoskodással
 A' lelket és a' túlvilági hont,
 'S keresztültörve minden zárat
 Uralkodóvá önmagát tegye ,
 Hogy az erénynek feldúlt romjain
 Tivornyaüdvét oszthasson kegye.

Van-e határa hát a' gondolatnak ? . . .
 Ne kérdd ! . . . . mi az , mint fénylő jéghatár,
 Mit észrevétlen a' tavasz leolvaszt ,
 Ha eljő majd a forró napsugár ! —
 Az ember gyakran elbölcselkedik ,
 'S bölcselkedése kártyaépület ,
 Mellyet véletlenül is összedönt
 Egy mozdulás , egy gyenge lehelet ! . . .

AZ ORZÓ.

1839.

Keblem határi közt
 Egy kis halom ,
 Körüle zúgva kél
 A' fájdalom.

'S bár rajt' ezer virág
 Mosolyg , virul :
 A' kéjek nappala
 Rá alkonyul.

Miért e' változás ,
 Honnét e' vész ?
 Melly fájdalommal és
 Búval tetéz.

Ha kérdenél , oh lány !
 Nem rejteném ,
 Hiven 's szerényen így
 Lefesténém :

Tündér szállott alá ,
Rengést hozott ,
'S olly sok virágokat
Elorozott.

Örömvirágimat —
'S kertészemet ,
A' hiven ápolót :
Reményemet.

Azért reng olly igen
A' kis halom ,
Azért zúg rajta ugy
A' fájdalom.

Értsd meg : szűm e' halom ,
Rajt a' virány,
'S az orzó nem más , mint
Te , szőke lány !

ÉBREDŐ SZERELEM.

1838.

„Leány, leány! honnét e' bú,
Honnét e' néma gyász?
Miért vagy olly örömtelen
Miként a' puszta váz?

Szemed szelid egéből e'
Szép harmat gyöngyöket
Milly érzelem facsarta? — csak
Korány ad illyeket. —

„Atyám, atyám! olly érzelem
Bájjal nyílt hajnala
Fakasztja, milly e' kebelén
Még nem tenyész vala.

Szivem szokatlanul dobog,
'S hevül minduntalan:
Nyögök, sirok, sohajtozom,
De mind haszontalan.

Nem csillapul az indulat,
Nem tűn az érzelem,
Még állmaim' honában is
Rokon marad velem.

,Félek, félek, szegény leány!
Fölötte félek én :
Örvénybe perdül csónakod
Az élet' tengerén

Melyből ha nem leszen kebel
Kivonni tégedet :
Az örök bú, örök keserv
Eltépi szivedet.'

Nem úgy apám, nem, ah! hiszen
Gyakran könnyebbülök,
Ha csendes alkonyatkor a
Nyílt ablaknál ülök,

'S egy szőke ifju, mint a' langy
Lebelke lejt eléem,
'S olly édesen, olly bájosan
Mosolyg föl én felém;

És mintha nála volna a'
Világ' sok gyógyszere,
Még csak tekintetére is
Eltűn' kinom fele;

De hogy ha távozik, megint

Keservek' titka nyom:

Miért 's mitől van ez? soha

Ki nem találhatom!

EGY NÉPKÖLTÖNKHÖZ ....

Martius 16-án, 1847.

A' nép világán hosszú éj borongott,
Ez éjnek réme : a' nép önmaga !
Halvány sugárok égtek távolában ;
De melly világot terjeszthet lakában,
Az éjnek nem volt olyan csillaga.

Nehéz nehéz az utat feltalálni,
A' melly a' népnek lelkéhez vezet,
Mert a' csalódás hosszú bánatának
Sulyos kövéből készített magának
Megtört bizalma takaró mezet.

Egy magnak kellett itten eltévedni,
Mit a' teremtés első hajnalán
Isten kezéből elragadta a' sorsvész —
Mert nem nyügzé le ezt az alkotó ész —
'S e' magból lett egy villámoceán.

Egy oceán, melly át zúg a' világon,
 'S mellynek szívében emberjog terem,
 Melly nem tür bünt és nem tür balgaságot,
 Égő pokollá gyujtja a' világot,
 Ha győzni nem fog a' jobb érzelem.

O, üdvözellek, a' jogérzelemnek
 Nagy oceanja, lángoló kebel.
 Melly az erényt hűn gyöngyödül ölelted
 'S egy óriási szirtté felneveltet
 Az égi költészet szentségivel.

'S te költő! kit e' tenger istenévé
 Emeltenek fel a' jobb végzetek,
 Hogy légy tűzoszlop az éj vándorának,
 Teremts világot e' népnek 's honának:
 Milly üdvösség, hogy hozzád léphetek!

O, addj egy cseppet égő tengeredből,
 Melly óriásként rombol és terem —
 Hadd adjak hangot a' varázs ígének:
 „Hódolni kell e' jobb kor szellemének,
 Véges ne korlátoljon végtelent!

ÉRZELEM ÉS INDULAT.

1847.

Mi a' szivérzelem ?

Futó sugár a' tengeren . .

Egy óriás elem:

Uralkodó az emberen.

A' tenger' éjjelén

Hatalma gyöngyöket halász ,

'S az ember' életén

Duló vihar gyanánt csatáz.

Nagy tenger a' világ:

Találni benne gyöngyöket —

Gyöngy itt az ifjuság ,

Terem virágot , élvezet . .

De hül az érzelem ,

Legyőzi őt az indulat ,

Melly, mint a' vész elem ,

Tünő csillámokkal mulat.

'S az indulat ragad :
Hullámival körülesatáz ,
A' tengerár dagad :
'S az ifju kéjeket halász.

Mig álma így kihal . .
'S a' férfikorba átvezet
Duló fájdalommal
Az örökdő emlékezet.

'S kíséri lépteit
Megtört hit és a' büntudat :
Elnyelte kincseit
A' csalfa kőjü áradat.

'S a' férfi széttekint ,
Valót keres , valót kíván —
Érezni vágy megint ;
De nincs virág a' bérez' haván.

A' gyilkos áradat
Elvitte , eltemette mind —
'S nem enyhít a' tudat :
Hogy visszahozza tán megint.

Becsüld a' létkorányt :
Élvezd gyönyörrel a' tavaszt ;
De vad képek gyanánt
Vigyázz ! . . ne vesztegesd el azt !

AZ ÜLDÖZÖTT.

Mért jársz e' gyász sirok közt ?

Igy kérdenek

Hideg szavakkal a' sok

Résztvéltlenek.

O hát hová mehet még

Az üldözött,

Ki, nyugtot nem talál az

Élők között.

A' DALNOKOK.

I.

Egy magányos völgy kies zugában
 Két tulok jár nyaktörő igában,
 A' vas, mellyet von, meddig csak éri
 A' györöngyöt százfelé metéli.

És a' pór — több kéjt ő mért kívánna?
 Fűtyörészve lépdegél utána.
 Hangjait segíti a' pacsirta,
 Mellynek dalát a' természet irta.

Egyet-egyet pattant ostorával,
 Nem törődik a' világ zajával —
 Nyugalommal nézve birtokára :
 Vágyainak telve szűk határa.

II.

És az alkonyat szelid sugára
 Bucsuzólag leng a' völgy tavára ,
 Hol magát az ur-leány mulatja ,
 Szép , mint isten' legszebb gondolatja ,
 Látja a' pór 's bájai hatalma
 Által tűnni kezd a' szív nyugalma ,
 Hasztalan virító ifjusága :
 Vágyainak nincs reményvilága .
 És megáll . . . néz . . . 's a' vidor danának
 Hangjai többé már nem hallatának .

III.

Uj tavasz jött 's jött ezer virággal ,
 Hogy barátkozzék a' szép világgal ;
 De a' völgy, bár felmosolyga bája ,
 Csendes , mint a' sír rideg hazája .
 Merre vannak ők , kik itt mulattak ?
 Im a' földek parlagon maradtak ? . . .
 Fénylik a' tó , partja oldalára ,

Némán hajlik a' szelid fűz ága.
 'S egy halomka domborul mögötte:
 Ott van ő a' por sötét szülötte . . .
 Hamvait meglátogatja, méla
 Bút zokogva egy barátja néha,
 Ki az ifjut hajdan kedvre birta,
 Dalnok társa — a' szelid pacsirta.

HÁZAS KÖLTŐ.

Két órája már a' tollat rágom :
 Feleségem , aranyom , virágom !
 Ha mindig jár a' maga kis szája
 Semmi sem lessz a' versekből mára.
 Ugyan kérem az isten nevében :
 Hallgasson már egyszer életében !

Ütöm-vétem a' cadencziákat ,
 Mint a' rector a' korhely deákot ,
 'S isten adta kis mobiliája !
 Kiveri fejemből nótája.
 Ugyan kérem az isten nevében :
 Hallgasson már egyszer életében !

Ha már szegény fejemet rászántam :
 Legyen addig irgalmas irántam
 Mig végére jutok a' strofának —
 Hagyjon békét annak a' macskának
 Ugyan kérem az isten nevében :
 Hallgasson már egyszer életében !

No már meg — a' milliom teremtetted
 A' tintámat ismét hova tette?
 'S mit akar?... ni a' lator fájjának!
 Neki esik ám a' zongorának. —
 Ugyan kérem az isten nevében:
 Hallgasson már egyszer életében!

Bizony mondom nem találja helyét;
 Mit csipkedi öl-cbének fülét?...
 Juj hogy visit!... szerelmes angyalok!
 Hagyjon békét!... bizony meg bódulok...
 Ugyan kérem az isten nevében:
 Hallgasson már egyszer életében!

Ejnye, ejnye most meg: no... no... holla!
 Rám rohant ám, hogy ez az ő tolla;
 De már ezt csak az ördög se győzi:
 Itt a' tolla, ha süti ha főzi!
 Vigye el az ur isten nevében,
 Csak hallgasson egyszer életében!

AZ ÉLET.

Megmérhetetlen vágy az emberélet,
 Viharként uszik rajt' a' szenvedély,
 'S elsodorja a' lélek hajóját,
 Sokszor midőn legszentebb utra kél.

Lélek, mi nagy szó? a' hit' templomában
 Megnyugvásunkhoz ez az egy kilincs;
 Ez az egy fény az eszmék zavarában:
 Agyunknak e' kül menedéke nincs . . . .

Egy szikla, mellyre az egész világnak
 Nyugalmát fekteté a' bölcsélet —
 Ír, melly enyhíti kínját a' halálnak
 'S kibékíti az életet veled.

'S a' gyarló ember e' nagy birtokával
 Egy öntudatlan állatszörnyeteg:
 Őrjöngő vadként harczol önmagával
 Midőn fejére zúg a' fergeteg.

Előtte nől a' vágy' örökzöld fája,
 Dallos madárként ül rajt' a' remény —
 Árnyékot hint a' lombok koronája:
 Ah, és az élet mégis olly szegény.

Mert a' kebelnek legbensőbb kincstárát,
 A' jobb érzelmek legszentebbikét,
 Melly átszövé az ábrándok hazáját,
 A' szenvedély villáma dúlta szét.

Az ember ritkán ura önmagának:
 Lelkén virágként él a' gondolat,
 De nincs hatása szűz virúlatának:
 A' szenvedély rajt' lepkeként mulat.

Boldog, kit meg nem szédít a' körülmény,
 Kinek ösvényét nem szenvedelme szab;
 Mosolyogja az érdek kényhatalmát,
 Mit csúszva hurezol, a' ki lelki rab.

Kinek szívében szebb érzelmek égneek,
 Ki szépre jóra lelkesedni tud —
 Maga alkotván világot magának —
 Annak julalmul lelki béke jut.

Mint a' madár leng képzelet hullámin,
 Szabad lelkének láng költészete,
 'S túlszárnyalván a' szűk v a l ó határin
 Virágos álom lészen élete.

Hol édes még a' bánat is, midőn rá
 A' lélekfenség szűz világa hat,
 'S ábrándos fénnel lengi őt körül a'
 A' sötét sírjából kitört gondolat . . . .

De kit az élvek gyászos mámorába
 A' szenvedélyek bűve eltemet:
 Tompult érzelme szárnyain hijában
 Indítja utnak az, a' szellemet:

Homályba vész a' czél' vezérvilága,
 Utját bevágja a' vak indulat:
 Elreppenő élv minden boldogsága,
 Mellynek a' szivben nyoma nem marad.

'S nem lesz, mit a' sziv elvigyen magával:
 A' szellem fája puszta, lombtalan
 Multja 's jövője a' kéj mámorával
 Egy közös sírba eltemetve van.

'S bár a' reménynek biztató varásza
 Őt néha-néha még kecsegteti:
 A' nemesebb vágy fájának gyümölcsét
 Önön kezével ritkán szedheti.

Egy n a g y csalódás neki e' k i s élet,
 Vágy és remény volt ennek fátyola,
 Ezekből várt ő mindent, 's a' mit adtak
 Csak egy forrás — a' lét ö s z t ö n va l a.

Teremt magának a' szellem világot;
 De az anyag elzárja tőle azt :
 Még könyvekben sem lelhet kéjvirágot,
 Még bánatban sem érzelemtavaszt.

Mert könyve nincsen , kinek nincs érzelme :
 Gyöngyöt nem hány a' kiszáradt patak ,
 'S magas szív kell , hogy a' bánat fájának
 Lombjairól is rózsák hulljanak . . . . .

Az akaratnak érczes tengelyére
 Támaszkodik , ha célját követi ,
 De felviharzik orkán-szenvedélye
 'S közel céljától visszakergeti.

'S ha fel-fellobban a' szebb érzelmeknek
 Fojtott vezuvján egy-egy gondolat
 Az csak szivárványélet , egy sugár , melly
 A' felhányt sírnak üregébe hat . . . .

O ember ! léted öntudatlan álom ,
 Lehelet vagy az élet tükörén ,
 Mit az idővész nyom nélkül törül le ,
 Nehogy mint szennyfolt maradj meg körén.

Egy istened az önzés — vad parancsit
 Eszmélet nélkül vakon követed ;
 Eszköznek nézed az egész világot
 'S hitvány párának a' történetet.

De nem , nem , pálczáat nem török fölötted !
 Sokat mondatott szivem bánata —
 Bár a' szebb érzés kincsét elvetetted ; —
 Megjő a' szívnek jobb pillantata.

Midőn az élve k gyászos romjain a'
 Csalódás , mint a' bűnnek réme kél ,
 'S a' szolgabérért elárult becsület
 Sirján mint kóró leng a' szenvedély.

Akkor , o akkor fordulsz támaszkodhoz ,
 Mit a' buvár ész léleknek nevez ,
 Mellyen , mint biztos csolnakon az ember
 A' hit-küzdelmek árján átevez.

'S mint egy kifáradt , megtérő zarándok ,
 Kit a' megbánás enyhülete hoz :
 Ugy térsz az élvek hervatag köréből ,
 Az emberiség' szent oltárhoz . . . . .

I N T É S.

1839.

Lányka lányka , édes ,
Csintalanka vagy ,
Olly hamiska , csába ,
Mint az őszi fagy .

Szép tekinteted fő
Égető szerem ,
Mégis olly hideg szűd
Mint a' jégverem .

Égető láng és fagy ?
Lányka kérdelek :
Mond meg énnekem mint
Boldogulsz velek ?

Szűk e két lakónak
Egy kicsinke ház ,
Még a' föld is ing , ha
Két elem csatáz .

Jersze , nékem úgy is
 Árva életem ,
 Jó szived fagyát majd
 Fölmelegentem.

'S édes lángra gyujtom ,
 Majd e' tüzelem'
 Szent hevétől tán még
 Egyesülsz velem.

Szivem lángjaitól ,
 Hidd el , bármi nagy ,
 Rögtön összeolvad
 Kebleden a' fagy ,

Jersze lányka , édes , —
 Jókor intelek —
 Mert bizony bizony nem
 Boldogulsz velek !

AZ IDŐ NAGY TENGERÉN...

Az idő nagy tengerén a'
 Vész üvölt a' vész csatáz,
 Az idő nagy tengerére
 A' viharzó sors szeszélye'
 Karjain száll egy halász.

Mit keres most a' habok közt?
 Mit keresne? élvezet!
 Vész között, viharzenében
 Látsz a' természet kezében
 Legvarázslóbb képeket.

És ki hát e' vakmerő lény,
 'S milly varázsfény leng vele?
 Lám mint vérzik! 's kis hajója,
 Mellynek nincsen lobogója,
 Hervadt rózsákkal tele.

Hervadt rózsáin borongón
 Fel-felrajzik egy sugár,
 Mellynek elhaló hatása,
 Mint a' harmat pillantása,
 Ha a' nap' csókjára vár.

E' hajó az élet, rajta
 Szivem élv után evez:
 Másnak kedvben és gyönyörben,
 Bájló reményözönben,
 Néki fájdalomban ez . . . . .

'S lobogó nem kell hajónak,
 Mellyet fájdalom vezet,
 'S mellyben vágyak, gerjedelmek
 Hervadt rózsákként hevernek,
 Fényednél emlékezet!

S vész között, mint a' hajó száll
 A' habok sohajtanak:
 Ah! tán tudják sejtelemből
 Hogy közénk dúlt szivemből
 Véres cseppek hullanak.

Tenger! o, nem adhatok mást
 Mint e' véres gyöngyöket —
 Bár van fájdalom tövétök:
 Élvezet volt születésök —
 Dalnak hívják ezeket!

PILLANGÓK.

I.

Ha emlékezetem
 Örökdő sugára
 Leszolgál életem
 Daltermő fájára :
 Meleg csókjaitól
 Pillangók teremnek,
 Csendes pólyáiban
 Láng képzeletemnek.

Köntösül feladom
 Rájok gondolatom'
 'S szemem harmatjában
 Szépen megmosdatom,
 'S alig köszönti uj
 Korány a' tetőket,
 Édes ábrándok közt
 Szétbocsátom őket.

II.

Lágy hullámzó vetés
 Lelkem gondolatja,
 Éles sarlójával
 A' bánat aratja.
 Midőn e' magot a'
 Sors ide vetette,
 Vad kétségbeesés
 Viharzott fölötte.
 Mégis megnevelte
 Végre valahára,
 Hű ábrándozásim
 Napjának sugára.

* * *

Lássátok kebelén
 A' dél emberének
 Milly önkéntelenül
 Fogamzik az ének!

III.

Mint az őszi szél a'
 Rózsaleveleket,
 Viszi a' gondolat
 A' szent emlékeket,

'S a' kinek kebelét
 Magasztos szív lakja,
 Szívének rejtekén
 Egy halomba rakja;
 De eljön gyakorta
 A' pajkos képzelet
 'S ki-kilop közülök
 Néha egy levelet —
 'S hogy felderitse a'
 Vadon kopár jelent,
 A' mult emlékiből
 Virágokat teremt . . . .

IV.

Kit az ábrándozó
 Költészet istene —
 Szent ihletésivel —
 Választottul kene.
 A' bánat tengerén
 Legyen sötét buvár,
 Különben élvet és
 Sikert hijába vár.
 Mert legszebb gyöngyei
 A' láng érzelemnek
 E' véghetlen tenger
 Örvényin teremnek.

V.

Messziről jön hozzám
 A' bánat szellője,
 Hogy a' mult virágít
 Álmaimba szője.
 A' bánat szellője
 Régi jó barátom:
 Ürülök örvendek
 Hogy ha jőni látom:
 Örömem fájáról
 Hoz h e r v a d t lombokat
 'S kezét szorít velem;
 De nem beszél sokat.
 Beszél vagy nem beszél
 Csak az a' hatása:
 Elég énnekem egy
 Néma pillantása! . . . . —

EGY TÖRVÉNYTELEN VÉR DÜHÖNGÉSE.

1851.

Ti a' kebelnek égő furiái
Ismét, hát ismét rám rohantatok?
Tán mennydörgésim vad harmóniái
Zugásihoz már hozzászoktatok!

Hová ragadtok indulatvillámok
Lázás rohamban, ti vulkánhegyek?!
O hit, ... 's te ész!... ti fényes büszke gyámok,
Tanácsot!... vagy nem, o nem!... én megyek!

Gyilkot kezembe! vérrel kell leirnom
Okát e' lélek mennydörgésinek,
Vagy kinomban a' földet általfúrnom
'S felgyujtanom a' tündöklő eget!

Hah, mint feszíti a' düh keblemet?
Mint ég velőm? . . . . ti gyáva emberek,
Kik fényt kerestek és nem jellemet,
Vigyázzatok, mert rátok ismerek! . . .

Gyűlölt viszony ! milly rabod itt az élet ?
 Lám én , én útált , megvetett vagyok :
 Megbélyegzett már az előítélet . . .
 O gyilkot , . . . gyilkot : ölni akarok !

Egy büszke csernek fattyusarjadékja !
 Atyám bünéért vet meg a' világ —
 Elátkozott kincs életem játéka
 S magam elvesztett magról kelt virág.

Én más bünéért im hová jutottam ! . . .
 Hideg mosolylyal gunyol a' való ,
 Mig fényiben — o ég a' föld alattam ! —
 Imádtatik sok hazaáruló.

Én átok lettem — átka enmagamnak ,
 Pirulnom kell e' hitvány életért . . . .
 O a' világnak bölcsesége milly nagy
 Kécségbesésére 's bűnre nyitni tért.

Nem vétkezém az ég parancsa ellen
 'S istenházába menni nem merek ,
 O , mert még itt buzgóságaim közt
 Kétesen néznek rám az emberek.

És ennyi kin közt nines egy pont e' földön ,
 Hová nyugodtan fõm lehajtanám
 'S panaszló ajkam enyhült érzelemmel
 Mondhatná e' szót : kedves , jó anyám !

Őt eltemették . . . és a' vétek atyja
Fényben , hódolni késztet bennetek ! . . .
Őrült mulatság a' világ folyása —
'S istenkáromlás minden tettetek !

Epesztő vágygyal tartám a' hit ágát ,
Melly gyászos ösvényemre áthajolt ;
De széttéptétek reményim virágát
'S sorsom az ágnak szakadása volt . . . .

Jól van ! . . . legyek hát végkép eltemetve ;
De tetteimről ti adózzatok ,
Kik isten és természet ellenére
Közöletek kitaszítottatok ! . . . .

O gyilkot , gyilkot adjatok kezembe !
Fájdalmaimtól meggyuladt a' lég
A' könnyek lávák forgó szemeimbe' ,
Rohannom kell , mert a' világ elég. —

E' föld , e' föld a' bűnnek iskolája . . .
Átkom reátok balga emberek !
Fajultak vagytok . . . többé bennetek már
Isten képeire én nem ismerek ! . . .

Rohannom kell ! . . . a' bűnnek tengerében
Fuladjon el a' lángok ostroma ,
Legyen e' szív az öntudatlan élet
'S kiégett vágyak' elpusztult roma . . . .

EMLÉK KÖNYVBÉ.

1837.

Mikép teremtek

O láng ! neked ,

Érzelveimhez

Hű éneket ?

Hogy birva holtig

Emlékeket :

Ne fogj felejtani

Majd engemet !

A' dal , az írás

Elvesz , kihal ,

Az érező szív

Fohászival.

De zengne , zenegne

Örökre bár :

Lángom , lefesteni

Nincsen dal-ár.

S emléket, írást
 A' mostani
 Kor olly hamar kész
 Lerontani.

Azért, hogy érjen
 Örök tavaszt:
 Leányka! irjuk
 Szivedbe azt!

TENGER A' MULT....

1851.

Tenger a' mult, tenger a' jövő :
 Egyik elszáll, másik egyre nő !
 Mig közöttök számos vándorut
 Más irányban, de egy célra fut —
 És a' parton fáí életemnek
 Myrtusz-ágot 's gyöngyöket teremnek.

Tenger a' mult, tenger a' jövő :
 Egyik elszáll, másik egyre nő . . .
 Fájim lombjai lehajlanak
 'S gyöngyeim a' vizbe hullanak,
 'S mig enyészet harczol a' vidéken;
 Ők alusznak mélyen a' fenéken.

Tenger a' mult, tenger a' jövő :
 Egyik elszáll, másik egyre nő —
 És a' parton kéjek fáíról
 Viz színére hervadt rózsa hull —
 'S mint a' tenger messze multba vágat,
 Elsodorja véle a' virágot.

Tenger a' mult, tenger a' jövő:
 Elszáll ez, mig multam egyre nő —
 És e' multnak titkos mélyiben
 Gyöngyfüzér — a' szűz e r é n y pihen;
 Mig a' k é j n e k csábító virága
 Messze szállt, oh nincs többé világa.

Tenger a' mult, tenger a' jövő:
 Egyik elszáll másik egyre nő —
 Nemzedék jó nemzedék helyett
 Vitázni nagy semmiség felett,
 'S mig a' kor a' tengert ostorozza,
 Gyöngyeimet viz színére hozza . . . .

HOGY VAGYUNK?

1841.

Nagy bolond az ember,

Bárki mit beszél!

Mestersége csak egy

Fakovát sem ér.

Mást akarna minden

Istenadta nap':

Sokszor önmagának

Is hajába kap.

'S hogyha a' szerencse

Fültövön csípi

'S a' kívánt virágok

Közé vezeti:

Mit csinál ő akkor?...

Mit-e? hát izét . . . .

Zsebre dugja szépen

Mind a' két kezét!

'S szidja a' világot,
 Futja, megveti,
 Melly e' sok virággal
 Bántja, bünteti !

'S a' nélkül, hogy egyet
 Is szakasztana :
 Elfordul 's odább megy
 Nyugta nincs soha !

Bár kezére jusson
 Minden földi kincs :
 Ő előtte legjobb
 Mindig a' m i n i n c s.

Nagy bolond az ember,
 Bárki mit beszél !
 Mestersége csak egy
 Fakovát sem ér.

MADELAINEHOZ.

(Aug. 17-én 1851.)

Hol vagy, hol vagy havasok rózsája ?
 Képzeletem láng ölére kap
 'S lesz érzelmem gyümölcsöző fája
 'S gondolatvilágomon a' nap ,
 Mellynek édesen tekint sugára
 Álmaimnak tündérfátyolára

Hol vagy, hol vagy havasok rózsája ? . . .
 Visszatért a' vándorképzelet
 Gyászban, mint a' bánat éjszakája
 A' nélkül, hogy szólhatott veled :
 Nem jutott -e tán virágod mára
 Álmaimnak tündérfátyolára.

Hol vagy, hol vagy havasok rózsája ?
 Szomju lelkem olly epedve vár,
 Ide, hol a' lombok koronája
 Közt az ábránd holdvilága jár :
 Hozz virágot, hozz, de ne sokára ,
 Álmaimnak tündérfátyolára . . . .

Hozz virágot havasok rózsája !
 Mert ha nem jössz , mert ha nem hozol :
 Felviharzik lángszivem csatája
 'S elsirolnak isten tudja hol ?
 'S aztán nem talál napod sugára
 Álmaimnak gyászos fátyolára . . . .

CÁNTATE.

1845.

A g g.

A' tavasz kitárja keblét
 Hintve bájos virágot ,
 Hogy szelid örmre intse
 A' mosolygó ifjúságot.
 És ti kéjbe andalító
 Szózatára nem figyelték ,
 'S mintha téli vész üvöltne
 Egyre búban vesztegeltek.
 Menjetek , o menjetek ki
 A' felötlő bércz' fokára ,
 Itt magasztos érzetek közt
 Szép lenézni a' hazára !

H ö l g y.

Ugy van ! a' játszadozó szerelem ,
 A' szép tavasz' annyi virágainál
 Olly angyalilag tud enyelegni velem,
 Üdvvel tele serlegéből ha kínál.

Mind kába , ki megveti égi szavát ,
 Bévonva a' zúgba magát ,
 'S használni felejtí a' drága időt ,
 Ha kéjtele üdveket ád.
 'S mig multra , jövőre tekintne szeme ,
 Elszáll a' jelen' viruló öröme.

K a r.

Szép a' virág , szép a' tavasz ,
 A' természet' mosolya az !
 'S maga is egy virágos ág
 Az ifjuság , az ifjuság !

Első ifju.

Hát vigadni 's csak vigadni !
 O , hölgy ! erre készí heved ?
 És a' honnak szent ügyéhez
 Egyre jég marad szíved.
 Szép vagy , mint tavasz koránya ,
 Andalító termeted ,
 'S nem bírod szűm' érdekelni ,
 Mert hazádat megveted.

Belbecs a' valódi érdem ,
 Külszined csak lepkefény ;
 'S nemzetet , hazát szeretni
 Tudd meg , o hölgy , fő erény.

Mig a' nemzet sorsa átok,
Mig egység nincs a' hazán,
Nem mosolyghat üdv reátok,
Nem lehet vig hon leány.

Hölgy.

Külhazában nőtem!
És tán itt az ok,
Hogy mind erről én csak
Mit sem tudhatok.
Ah de a' hölgy' szíve
Olvadékony,
'S üdvös érzetekre
Még fogékony!

Kar.

Szép a' leány, szép a' leány,
Ha állepel nem leng szaván
'S ha, mélyen érező szíve,
Édes hazájának hive.

Agg.

A' tavasz kitárta keblét
Hintve bájló virágot,
Hogy szelid örökre intse
A' mosolygó ifjúságot.

És ti egyre vesztegeltek,
 Szózatára nem figyeltek.
 Menjetek, oh menjetek ki
 A' felöltő bérez fokára,
 Ott magasztos érzetek közt
 Szép lenézni a' hazára.

Másik ifju.

Menjen a' ki most örülhet,
 Mert szivén fagyott már vére!
 Menjen kéjre lobbadozva
 A' természet ünnepére.
 Érzékenyebb kor' szülöttje
 Én, egy szebb időre várok:
 Addig, addig ősz barátom!
 Keblet csak keservre tárok.
 Mert nincs öröm és nincs vigasz,
 Legyen tél vagy legyen tavasz —
 Addig e' hon hű fiának
 Mig nem hangzik mind halálig!
 Kárpátoktól Adriáig:
 „Van jövője e' hazának!”

K a r.

Szép a' honüdv 's nemzettavasz!
 Haj de tőlünk olly messze az —

'S mért ne volna az ifjuság ?
 Örömtelen , virágos ág ?
 Ha nem talál kéjt , nyugalmat ,
 Ha szűz ölen bú a' harmat.

Agg.

Az erőtlen agg előtt e'
 Szép jelen egy tündeálom :
 Kéjeim szelid virágít
 Én csak a' multban találok ,
 De kit nagy tettekre készit még
 A' kebel' láng érzeménye ,
 'S lelke gazdag tényezőben
 Annak élni kelt szívében
 Egy dicsőbb idő reménye.
 'S elhal a' remény hatalma
 Által a' sziv aggodalma !

Első ifju.

Nem , szelid agg ! . . századoktól
 Tart e' nemzet árvasága ,
 Századoktól nem mosolygott
 Rá szabadság' bájvilága.
 'S haj ! a' hosszú vágy 's remények
 Közt már megtörött a' lélek !
 Nem tudok , jó agg , vigadni ,
 Mert még az is fáj hogy élek.

Kar.

Szétszakadtunk , szétszakadtunk
Nyelvben honfiérzeményben ! . .
Oh , illy nemzet . . oh , illy nemzet
Nem lehet gazdag reményben.

Agg.

Eljön a' dicsőbb kor, eljön !
Ébredjen szűtők nyugalma :
A' sötétség rémes éjén
Áttör a' sziv 's ész hatalma.
Menjetek csak el nyugodtan
A' felötlő bércz fokára.
Ott magasztos érzetek közt
Szép lenézni a' hazára.

Hölgy.

Nossza hát most fel , mulatni !
Szívemen láng ébredez ,
'S elvarázsol egy dicsőbb kor
Csendes álom képiben.
A' magyar hang' zengeménye
Hallatára ,
Felmosolyg a' honfiérzet
Napsugára.
Ajkimon im véletek zeng
Már az ének :

„Üdvet, üdvet e' hazának
'S nemzetének!“

K a r.

Hölgyek' ajkin kétszeresen
Szép az ének:

„Üdvet, üdvet e' hazának
'S nemzetének!“

I f j a k.

Szép az ének, ám mit ér a'
Szóvirág, a' szómalaszt!
Hogy ha tett nincs, teljesülés
Nem koszoruzandja azt! —
Majd ha teljesülve lészen
Sziveinknek szent reménye
'S pór, nemes együtt örülhet
Néked o szabadság fénye!
Majd ha egyenlő virágot
Bujtván a' jog' mezejére,
Vágyaink' szelid hajója
A' virányos révhez ére:
Fölmegyünk a' legmagasabb,
'S legvirítóbb hegytetőre:
'S egy lélekké olvadozva
Bátran nézendünk előre.
Addig o miért sietnénk
A' mohosult bércz' fokára,

Hogy lesujtott érzelemmel
Sirva nézzünk a' hazára ? . .

K a r.

Szétszakadtunk szétszakadtunk
Nyelvben , jogban , érzeményben ,
'S nemzet és nép megtörött sziv :
Árva kedvben és reményben !

I f j a k.

De van a' hölgy birtokában
Olly hatalmas lánggerő ,
Melly uj fényt gyász romjainkból
Még teremthet tán elő.
Hölgyek ! szentek , üdvadók a'
Hon leányi érzetek ;
Szépre , jóra a' hazáért
Jertek egyesüljeteK.
Honleánynak hű szerelme
Csak jó honfihoz legyen ,
És a' nemzet' fájdalmaiban
Ő is , ő is részt vegyen ;
Könnye gyöngy a' honleánynak ,
Melly ha a' honért remeg ,
Érzeményoltárán véle
A' jövődöt váltja meg.
Háza kis világa légyen ,
Benne a' nap : élete ,

'S táplálékul honszerelmet
 Kapjon tőle gyermeke,
 Áldásként — a' hont szeretvén —
 Folynak majdan napjai —
 'S gyermekében felvirulnak
 A' jövődő magvai.
 'S honfiuvá lesz a' gyermek
 Tántorithatatlanul,
 'S a' honért még anyja' keblén
 Nélkülezni megtanul. —
 Hölgyek! szentek, üdvadók a'
 Honleányi érzetek,
 Szépre, jóra a' hazáért
 Jertek egyesüljetek.

K a r.

Kedvünk boldogságunk
 Visszajőnek :
 Feltaláltuk kulcsát
 A' jövőnek.

Föletek jöhet még
 Valahára
 Hölgyek! szebb korány e'
 Szent hazára.

Csak ne késsetek most
 Tettre kelni,

'S ápoló karokkal
 Átölelni.

'S átküzdünk sötétén

Az időnek :

Birjuk immár kulcsát

A' jövőnek.

AZ ÉN MUZSÁM.....

Az én muzsám paraszt legény :

Gyoles inge , gatyája ,
Kalapján van réti virág ,
Ez illik hozzája.

A' faluban uteza hosszat
Fütyörészve sétál ,
Keze között rézfokost és
Piros kendőt csóvál.

Holdvilágos éjszakán a'
Kert alá kiballag ,
Hol a' harmat a' virágon
Mint megannyi csillag.

És a' szellő a' kalászkok
Tengerét mozgatja ,
És a' szellő társbarátja
Lelke gondolatja.

'S megnyilván lángérzetének
Ábrándos hazája :
Beszélget az éjszakával
Siró fuvolája.

És ledől az illatos rét
Gyenge bársonyára ,
Hova bádjadt fényt bocsát a'
Pásztortűz sugára.

'S álmodik . . . . fejét a' képzet
Vánkosára tette ,
Mig a' légben a' pacsirta
Megszólal fölötte.

'S homlokon csókolja őt szűz
Lángja a' koránynak
'S a' természetel egy másnak
Jó reggelt kívánnak.

PÁSZTOR ÓRÁK.

I.

Künn andalogtam egy kies vidéken ,
Bájbölgy ölében , a' rét bársonyán
Találkozván a' szellők énekével
'S a' gyöngy patakkal lombok alkonyán.

Találkozván az erdők sohájával ,
Melly illatozva száll a' völgybe le
'S kesergő dalt hoz 's bánatot magával ,
Mit elpanaszlott fenn a' fülmile.

Találkozván a' munkások neszével ,
A' pásztor síp regényes hangival ,
Az estharangnak buzgó énekével ,
Melly lelket ébreszt 's bádjadtan kihal :

Széljelesapongott lelkem gondolatja ,
Mint lombos erdőn éneklő madár ,
Melly még nem ismert enyhelyét kutatja ,
Hol rá megnyugvás csendes üdve vár.

'S e' nagy eszmével lőn találkozásom :
 Hogy a' rend , mit a' természet követ ,
 Az élv , a' báj , melly rajta végig omlik
 Mind , mind csak a' nagy Istentől lehet ! .

II.

Pihenni döltem lombok alkonyán
 Forró volt a' nap , rekkenő a' lég ;
 Fenn kis madárka énekelt a' fán ,
 Alatt körülem volt virág elég.

Lelkem kiszállott 's a' kies vidéken
 A' természettel mulatá magát ,
 És hallgatá a' szellők fuvoláját
 És nézé a' lágy harmat csillagát.

Egyszerre felleg terjedt el fölöttem ;
 A' dal megnémult , elhunyt a' virág ,
 A' munkás nép gyült 's lepihent körültem :
 Imádkozásban látszott a' világ.

'S megszólamlott a' vészek orgonája ,
 'S felvillámlott a' fellegek szeme ,
 Elkezdődvén az elemek csatája :
 A' természetnek legfőbb kelleme.

Buzgó imával térden nézte a' nép
A' borzadalmas harcztot itt alatt,
Hallom szivének félő dobbanását,
Midőn a' böszült villám lerochant.

'S látám szemében a' szent hit bizalmát,
Midőn a' felleg ismétlé dalát,
'S a' felkelt orkán féktelen dühében
Megszaggatá a' lombok sátorát.

A' természetnek templomában ez
Hangos tanítás, kedves élvezet,
Melly senkit sem hí, senkit sem nevez:
Mégis mindenkit istenhez vezet! —

MI A' VILÁG?

Mi a' világ, mint egy nagy iskola?
 Mellyben az élet tartván oktatást
 A' természetnek élőkönyveből: —
 Tapasztalásnak mondjuk a' hatást.

A' sors' szövényi a' kebelre hatnak
 'S örülni, avagy sirni megtanul,
 Nevet teremtvén minden gondolatnak,
 Melly a' hatásnál lelkén átvonul.

'S hoz minden óra uj tapasztalást:
 Az ember, kit az élet oktatott,
 Uralgni kezd magán az életen,
 A' mellytől mindent: észt, erőt kapott.

'S már győzelem-gőg lelkesíti őt,
 Hívén, hogy a' nagy célra rátalált:
 Midőn az élet rögtön félre áll,
 'S elküldi hozzá a' sötét halált!

Ki új tanítást mond a' sír felett,
 Melly a' világon mindig fenmarad:
 Hogy a' mulandó földi életen,
 T ü n ő szivárvány minden a k a r a t ! . . .

VAHOT SÁNDORHOZ.

Ejnye Sándor, mi a' lánczos milliomm !
Illat nélkül virít hát a' lilium ?
Nem jól van a' mit cselekszel pajtikám !
Rosz hired hallván, kialudt a' pipám.
Azt beszélik, hogy nem irsz már verseket,
Szivvirágid nem nyitják meg kelyhüket —
Kertészkedel ; de mi haszna ? mikor a'
Legszebb rózsádnak még sincsen bimbaja . . . .

Ismertem egy szőke bimbót, rózsá lett :
Most ő virraszt — mondják — álmaid felett —
Vele virraszt, vele lép frigycserére
A' szerelem, álmaidnak tündére . . . .
Álmaidban szivárvány a' gondolat,
Melly a' nem rég mult időkbe visszahat.
Sötét ez a' nagy temető, csak maga
Őrzi a' történet' örök csillaga.
De te azért oda találsz untalan —
'S mint midőn hazára lel a' hontalan 's
Bánatával lelkem árnyékként követ —
Fájdalminkból emeljünk rá sirkövet . . . .

Tudom , hogy ha kétség gyötri szivedet ,
 Elbocsátod fehér galamb lelkedet ,
 Melly átlebben a' sötét jövő fölött . . . .
 Hoz-e vele zöld ágat ha visszajött ? . . .
 De nem hálálkodom , mint egy vén banya !
 Van-e borod , termett-e sok burgonya ? . . .
 Vagy miről is akartam csak beszélni ?
 Ahá , igaz : megakarlak kefélni !

Igen ám ! de borra fordult az eszem ,
 Pedig már azt a' nélkül nem tehetem ,
 Hogy egyet ne gondolkodjam rólatok ,
 Kik Pesten olly jó pajtásim voltatok !
 Mert édes volt megjelenni köztetek ,
 Egyet-egyét pitizálni veletek ! . . .
 Hej tánczoltunk akkor — töltvén kedvünket ,
 'S lám most máskép tánczoltatnak benünket . . .

De nem jól van — tréfán kívül — jó barát !
 Hogy olly ritkán üdvözled a' dalhonát !
 Költői lángérzelveid' ismerem
 'S fáj , hogy e' fa most gyümölcsöt nem terem.
 Mert haj édes volt virági illata ,
 Melly a' sziven kéjeivel áthata
 'S szentnek ismeré gyümölcsét kebelem ,
 Mert ez a' legragyogóbb honszerelem. —
 És most amugy nemes ember módjára
 Csak ugy im-mel ám-mal készülsz munkára ,

'S unalmadban , mig a' napot vizsgálod
Pipaszó mellett szürkül meg szakállad.

Sándorom , te a' szív édes dalnoka !

Megemlegetend a' késő unoka ;

De hallgasd meg szavunkat , kik szeretünk ;

Mondj , legalább néha egy egy dalt nekünk !

Emlékezz' , csak , jó barát' a' hazára

'S rá jősz dalforrásid' egy szent nyomára.

És ha lelked fájdalomban elszorul :

Irj dalt szived' minden dobbanásiról.

Ird meg a' remény' utolsó partinál :

Hogy a' csüggedésnek testvére halál.

Irj mig szived lángol , mig meg nem reped ,

Dalaidban hadd öleljem lelkedet ! -

MINDENT TUDOK....

1841.

Mindent tudok már : megcsalattatám !

Őrültké tettet fájdó lelkemet —

Legyen ; de ez volt végső szivesatám ,

Ez volt a' végső , több már nem lehet.

Ketté töréd hitemnek horgonyát ,

'S a' vágy, melly érted lelkemen kigyult ,

Mint futócsillag rózsza-hajnalon ,

Ábrándjaimnak tengerébe hullt.

Legyen temetve , a' dal hű fiának

Rég megszokott , rég ismert sorsa ez ,

Ki lánghajóján szívhullámzatának

Magasb világu tájakon evez.

Kinek szerelme , mint a' képzetáлом ,

Tul szárnyal minden láthatárokon ,

'S ábrándjainak fenséges virányin ,

Magával a' nagy istennel rokon ;

Kinek fájdalma mély, miként a' tenger,
Sötét, miként az éjnek sátora,
Végzetlen, mint a' sirok' nyugalma,
Viharzó, mint a' villám' ostora.

Oh, nincs kebel több, melly így égni tudna,
Oh, nincs bánat, mint az én bánatom:
Keblemből szinte lángtenger fakadna,
Ha el nem fojtanám sohajtatom.

És mégis, mégis tárgya kínaimnak!
Imádlak téged mondhatatlanul
'S a' bánatot egy életért nem adnám,
Melly lelkemen viharként átvonul.

Ne is legyen már nékem több világom,
Ne is mosolygjon nékem több tavasz:
Hervadj el, hervadj nyájas ifjuságom,
Üdv a' halál, csak tőle jöjjön az.

Oh nő, oh nő, képzelmem őrvilága!
Ha rád emlékszem, lelkem is remeg:
Kezedben hervadt el hitem virága —
Oh báresak inkább haltam volna meg!

JÁNOS HEGYE.

1843.

I.

Ős budának szikla ormain tul

Olly dicső, olly kedves a' vidék,

Mintha volna ég magas kegyéből

Rálehelve minden földi ék.

Mintha gyémánt volna annyi bája,

'S ős budánk az Ország koronája.

Volt is akkor fénye agg Budának,

Benn lakott M á t y á s, a' nagy király,

Benne ébredt üdve e' hazának

A' hatalmas ész' sugárinál.

A' kor eltűnt, 's ime kik ma élünk,

Már elég ha róla így beszélünk:

*

*

*

Ős Budának szikla-ormain tul,

Olly dicső, olly kedves a' világ;

Vigan cseng a' völgy kies patakja
'S partjain mosolyg ezer virág ;
És ha jó a' nyári alkony' éje :
Zeng az erdő' játszi fülmiléje.

'S e' vidéken, bükkök' alkonyánál
Hűs ligetben áll egy néma lak,
Udvarát képezve a' kies völgy,
Tág kerítését a' bérczfalak —
'S mintha volna szent öröm' tanyája,
Olly mosolygva néz a' nap reája.

Hisz igaz ! nem busongó lakója ;
De nem is vig — ősz J á n o s vitéz —
Néha árad kéj a' kebelben,
Hogy I d a' lángszemébe néz,
'S felvidulván elborult kedélye :
Hős csatákról énekeltet véle.

Ida, az agg' egyetlen leánya,
Mindenektől szépnek tartatik,

Szépnek, mint a' nyári nap' koránya,

Ha az ég gyönyörűl álmodik.

'S dalja kedves, mint a' szív' szerelme,

Mit legyőzni nincs hatalmas elme.

II.

Budán sötét teremben
Három kemény vitéz :
Reájok még a' hold is
Elsápadozva néz.

Tekintetök mogorva ,
Miként a' harcز maga ,
Szivökben a' merény és
Vad kéz kezefoga.

Mögöttök észrevétlen
Áll egy sötét alak ,
Sírcsendesen — előlük
Elrejtik a' falak.

Egyeznek 's egyezésök :
„Agg már János vitéz !
Idát orul ragadni
Kettőnek nem nehéz.

Találkozott a' cselnek
Két szörnyű bajnoka ,
Mivel bőven jutalmaz
Mátyás' udvarnoka.

III.

Az éj sötét lepellet
Szállott a' földre le,
Miként ha bűn 's pokol-rém
Barátkoznék vele.

'S kong nyelve agg Budának,
Mint óriás-dana,
Ha a' kerek világnak
Regéket mondana.

És felhívó szavára
Egész vidék figyel,
'S hű keble' templomában
Ébredt imát felel . . . . .

János vitéz lakától
Nem messze, bércz felett,
Vésszel daczolt kövekből
Kereszt emelkedett.

Itt hallgatott naponkint
Szelid imáira
A' térdelő Idának,
E' nagy világ ura.

Megrázkodott . . . . imája

Elhalt az ajkakon ,

Két mord alak közelge

Felé a' bércz-fokon.

'S áthatva kárörömtől —

A' monda így beszél —

Sietve felkapák őt ,

Mint hópehelyt a' szél.

De haj ! közel találták

A' győzelem torát :

Egy szikla' mély üreből

Előlép a' barát.

Kemény szavak dörögnek

A' hó szakáll közül ,

'S vállán erős cőzelke

Van harczy eszközül.

És mintha bércz szívébe

Az ég' villáma vág.

'S hatalmas szózatára

Megrendül a' világ.

Ugy zúzna most — ha lenne ,

Ki ellent állana —

Czelőkje , mit talán más

Durungnak mondana.

De nincs kivel csatázni ,
Csak Ida áll maga :
Rémülve szétosontott
A' czimborák' hada.

IV.

Budán nagy ünnepélyre gyűl
A' hon' több bajnoka ,
'S közöttök elmerülten ül
Mátyás' udvarnoka.

Mögötte két apródja áll ,
Mind néma , mint a' hal ,
Szemökben egy mély sejtelem
Van gyász borúival.

,Vitézek ! — szól most a' király —
Kik összejöttetek :
Halljátok ! három czimborát
Tudok közöttetek.

'S hiven beszéli , a' mi csak
Történt mult éjjelen
,Tudok mindent — szól hangosan —
Bár nem valék jelen.

„Uram, király! itt nincs bűnös —

Az udvarnok felelt —

Ne hidd, vétkes gaz ráfogás;

Nem érdemel hitelt.

Köztünk, uram én nem tudok

Itten most czimborát . . . .“

„Jól van — felel Mátyás király —

Hadd szóljon a' barát.“

. . . . Eltávozott . . . 's a' hős barát

Szavára eljöve —

Vállán erős czelőkje van,

Keblén boszú heve.

„Mátyás király küld hozzátok,

Kik összejöttetek,

Hogy nékie bizonyságul

Legyek közöttetek.

'S bunkómra esküszöm! porig

Verném a' czimborát,

Ki még tagadni is merné —

Szólt tüzzel a' barát.

'S az udvarnok hatalmasan

Reája felkiált:

„Hazudsz, galád árulkodó!

Halált reád, halált! . . .“

Most a' barát nyugalmasan
Közelbre ballaga :
Álköntösét szétdobja — 's ott
Áll a' király maga.

Szégyeld magad, istentelen,
Te érdemelsz halált,
Ki kész valál büntársiddal
Megcsalni a' királyt.

Szobádban meghallgattalak,
Hallottam alkudat,
'S én vertem szét e' bottal itt
A' célba jött hadat.

De vége most! . . . büntettedet
Rögtön jóváteszed,
Mert még ma, itt előttem, a'
Leányt nőül veszed.

A' lány nőd . . és János vitéz,
Hogy kárpótlást vegyen :
Hol eddig csak erdős vala,
Tulajdonos legyen.

A' völgy legyen tulajdona,
Hol sokszor nyert vigaszt ;
De a' hegy is, 's nevezzétek :
János hegyének azt!

Szólt a' király, 's az udvarnok
 Bünbánólag megáll,
 'S felzúg: Mátyás, Hunyad' fia,
 Igazságos Király!"

JANUÁR 30-án 1848.

Isten veled te elpártolt Barát

Petőfi.

Barátságunk egy elhervadt liget,
Mit fájó lelkem sirva emleget,

Én voltam benne a' zengő madár
'S ki felderítéd, te — a' nupsugár,

Bizalmam' fája árnyékot vetett:
Alatta ültünk csendes ünnepet.

Szívünk' derűjét nem kérdezte más:
Hangos beszéd volt minden dobbanás,

Nem vágyva hirt 's nem félve a' halált,
Pályánk a' sors' nagy tengerére szállt.

'S mi lelkeinkkel itten összefolyt,
Az, az örömnek délibábja volt . . . .

De oh , az élet : álom , álmoképzelet !
Csak ingerel , csak játszik ő veled.

Egy a' csalódás' fellegére vont
Szivárvány ez , mit a' kor összeront . . . . .

'S mi hát az ember ? csillám , harmat-ár,
Min száz színekben ég a' napsugár.

Hajója mellyet a' kedély vezet
Önzés' hullámin uszó élvezet.

'S az emberekben mégis volt hitem :
Lelked' tüzénél gyuladt ez nekem.

'S ki eltemetted ismét hitemet ,
Od' adnám értted önön éltemet.

Mert bár tudom jól , hogy megváltozál :
Tán egykor mégis barátom valál !

Ez édes emlék éltet engemet :
Ki tudnám értte tépni szivemet . . . . .

— Most a' liget olly pusztá , hallgatag —
Zokogva lejt ölében a' patak.

Melly felvirítsa , nincsen napsugár —
Egy száraz galyon hallgat a' madár. —

Olly árva minden és olly elhagyott,
Mert elhagyád, mert többé nem vagy ott.

'S fölötte mélán, mint a' rommadár,
Emlékezetnek holdvilága jár....

REJTETT KINCSEK.

Egy birtokom van : csendes hajlék ez
 Az elviharzott multnak temploma :
 Benn , áldozóul , bánat tévedez ,
 Kezében a' vágy hervadt lilioma.

Ez elhagyott lak keskeny ablakára
 Halvány sugárt vet az emlékezet ,
 'S leszállván a' remények sirmohára
 Kicsalja a' rég eltűnt képeket . . .

E' csendes hajlok' fájó kebelem,
 Benn nagy időnek gyász emléke van ;
 'S ez emlék olly szent oltárkép nékem
 Hervadt reményim' koszorúiban.

Előtte térdel lelkem untalan ,
 Övé agyomban minden gondolat ,
 Övé keblemben minden dobbanás
 'S az édes hit , melly a' jövőbe hat.

'S egy hű barátom látogat meg itt ,
E' hű barát : a' néma fájdaiom'
'S felhossa keblem' rejtett kincseit
(Mert kincsed a' könyű fájó hatalom !)

'S a' bánat' fáján nyílik a' virág ,
A' dal , melly egy nagy sir fölé hajol ,
Ez egy virág , melly illet holtakat ,
A' tündérélet' koszoruiból.

'S mint rá hajol a' nagy sir' gyászmohára,
Az eltűnt képek felvillámlanak
'S a' rejtett kincsek jönnek nem sokára ,
'S nagy cseppekben a' sirra hullanak.

SZÁNTÓVETŐ.

No lássa az ember! hirem tudtom nélkül
 Iskolára vittek hajdan növendékül,
 Istenem! be jó napjaim voltak:
 Kellett vagy nem, mindig abrakoltak.
 'S nagyra vittem, — tanulni nem szégyen:
 Szántóvető ember vagyok régen.

No lássa az ember! hirem tudtom nélkül
 Meg is őriztek ott a' hidegtől, széltől
 'S hogy az isten akar hova tenne:
 Náthás vagyok — nincs köszönet benne!
 Pedig baj ez, ha soká így mégyn:
 Szántóvető ember lévén régen.

No lássa az ember! hirem tudtom nélkül,
 Mennyi pénzt hoztak egy perlekedő feltől
 'S azt kívánták: mások rovására
 Vessek kockát a' nyulbőr árára.
 De kaptam is ám e' mesterségen:
 Szántóvető ember vagyok régen.

No lássa az ember! hirem tudtom nélkül,
 Minő nagy hivatalokra szántak régtől?
 Jó lesz, jó, csak velem próbáljátok:
 Megoldom a' kereket 's hajtatok —
 Isten látja lelkemet az égen:
 Szántóvető ember vagyok régen.

No lássa az ember! hirem tudtom nélkül
 Még piperkőczczé is tennének ám végül:
 Ez volna csak hátra — uram fia! —
 Hol a' subám, hol a' bagaria?
 Hadd lármázzam minden utcza' végen:
 Szántóvető ember vagyok régen!

SZIVVIRÁGOK.

1846.

Egy tünde álom a' rózsá-ifjúság,
 Melly mint a' kis patakesa folydogál.
 'S a' merre lejt mosolyg ezer virág,
 Zöld réteken 's berkek' homályinál.
 E' sok virágot érzelem növeszti,
 E' sok virág közt lejt a' csermelye,
 'S mig habjait vigan tovább ereszti
 Két ringa szálát elsodor vele.

Az egyik lesz multadnak örvilága,
 Hová benyúl az öntudat' keze,
 'S kéjt harmatoz majd élted' szűz virága,
 Ha ez törével meg nem véreze.
 Emlékezetnek nevezik sokan,
 Én mint virágot jobban ismerem;
 O, mert nekem a' szív' óráiban,
 A' tél' fagyán is rózsákat terem. —

A' másik : ősvényt a' jövőre nyit ,
 Ha kebled' istenét megőrized ;
 'S a' sziv virágít bimbajában még ,
 Szentségtelen nem tépi szét kezed.
 R e m é n y n e k szokja ezt nevezni sok ,
 Én mint virító ágat ismerem ,
 Melly árnyékát a' vész' óráiban
 Gyakorta izleltette már velem.

E' két virág a' lét' legszebb virága ,
 Kelyhükben szüz erény a' harmatár ,
 Mellyet ha vad indulat kirága
 Elhervasztandja a' délnapsugár.
 — Az ifju , ábrándtájakon csapong ,
 Hol a' sötét b ü n fényarczot visel ,
 'S körülé mézes ajkakkal rajong' ,
 Mig elkábitja csábredőivel.
 Mig lelke' szebb világa elsötétül ,
 És visszaszállni nincs csillagvezér :
 Vakon rohan vad szenvedély' dühétől ,
 Csillámhoz kapkod 's szüz valót nem ér.

'S ha megjön a' gyászébredés' kora
 'S a' fön elhervadt fürtök lengenek ,
 Midőn eloszlik a' sziv' mámora
 'S a' csermelyének árja , habsora ,
 Egy őszi tarmezőben lejtnek :
 Körültekint . . . 's mit lel most enyhül ,
 Hogy meg ne átkozzon csalárd világ ?

A' sziv kopár, a' lélek elsötétül,
Széjjeltiporva a' két szűz virág.
Multjából nem hoz többé kéjmalasztot
A' büntengerbe fult e m l é k e z e t,
'S szétdult r e m é n y e' hervadott virágán
Sovár szívének nincsen élvezet.

— O ifju, ifju! higgy a' hit' szavának!

Ne kergess ábrándhonban csábvalót;
Szorits szűkebb kört az érzéktusának:

Mulékony kéjért ne adj égi jót!

Őrizd meg a' két bájoló virágot,

Valódi boldog úgy lehetsz csupán;

'S ha elharvasztja a' kor életágod:

Nyugtót csak így lelsz élted' alkonyán.

SÖTÉT KIETLEN....

Sötét kietlen elhagyott az éj,
Csak a' vad orkán bömböl egyre dalt —
A' vész' hullámin fölmerül a' kéj,
Midőn a' csend 's a' nyugalom kihalt
'S lelkem' nyomán a' villám' ostorának
Utat tör át az éj' ködén magának.

Nincs ember, nincs egy élő lény közel,
Csak a' természet' dalnoka — a' vész,
Zugó dalában lelkemnek felel
'S ábrándjaim' ködfellegébe vész,
'S én fenn a' bérczen — melly az égbe hat —
Mint egy istenhez vágyó gondolat . . . . .

Vadon tekintek a' mélységbe le,
Ha a' villámtól meggyguladt a' lég
'S a' barna szikla' homlokán a' gőz
Egy pillanatra vérhullámban ég,
'S mint a' világtól, véstől üldözött,
Meredten állok a' lángok között.

Meg-meglódit a' csapkodó vihar
 'S agyamból, mint a' rózsalombokat,
 Ugy szórja az éj' fátyolára szét
 A' felvillámló gondolatokat; —
 E' gondolatok végre is talán
 Csillaggá válnak az éj' fátyolán.

Mig a' bércezen a' felleg-óriás
 Végig görönczül, elföd, eltemet,
 Belém fogódzik az orkán, keze
 'S a' villám lánggá gyújtja lelkemet,
 'S átszellemülve annyi kéj' után,
 Keblem kifárad az elemcsatán.
 'S elájultan ott összeroskadok . . . .
 Elsöpri a' vész halk sohajtatom,
 'S bár nem mozdulnak a' fáradt tagok,
 Még félholtan is őtet hallgatom —
 O vész, o villám, minő éldelet!
 Ragadj magaddal, ragadj el veled . . .

TISZA HÁTÁN....

1851.

Tiszahátán egy kis hajó uszdogál :
 Tiszahátán a' hajóban rózsaszál ,
 Vitorlája a' hajónak kebelem ,
 'S hitem' egy szép rózsaszála jön velem.

Öntudatlan most e' rózsaszál vezet :
 Partról veté hozzám az emlékezet ,
 Vele vágyam' tengerének mélyiről
 Álmaimnak holdvilága felmerül.

Ah e' világ' ábrándos sugárinál
 Gondolatom egy téli fán mit csinál ?
 Majd megmondja szemeimnek harmata :
 Ide csalta őt a' multak' bánata.

A' romok közt andalogni éldelet ,
 Midőn hűtlen elhagyá a' kikelet ,
 'S az emlékezetnek bádjadtt fuvalmán
 Száraz levél bujdosik a' hegy' ormán.

A' bánatnak édes a' költészete,
 Gyöngy az, mit a' tenger' vésze felvete:
 A' mult idő ilyen tenger én nekem,
 Nem csoda hát, ha olly igen szeretem.

Tiszahátán egy kis hajó uszdogál:
 Tiszahátán a' hajóban rózsaszál,
 Vitorlája e' hajónak kebelem,
 'S hitem' egy szép rózsaszála jön velem.

Midőn ezt hü kebelemre hajtánám —
 Mintha a' mult' fuvoláját hallanám,
 Lelkem a' letünt időbe visszahat,
 Mellynek egén örök nap a' gondolat.

'S mig a' multak' fuvoláját hallgatom,
 Lassankint a' fájó bút elaltatom,
 'S a' jövődöt átöleli kebelem,
 Hová hitem' rózsaszála tart velem!

A' DRÓTOS.

Hó takarja a' vidéket,
 Esztergyámon jégcsapok —
 Részeg betyárnak módjára
 Jár a' szélvész karikája ; —
 Borzasztó pogány napok !

Kertsövényen , háztetőn , fán
 Mindenütt hollósereg ,
 És az utczán szörgubában
 Földig szellős bocskorában
 Egy drótos tót didereg.

Tornáczomon a' komondor
 Fektében is rámorog ,
 Mig ő nagy hunyászkodással
 Félig oldalt , félig háttal
 Ablakomhoz sompolyog.

Ablakomban egy pacsirta ,
 Én a' kandalló körül :

Egyet egyet füttyörészünk ,
 Kiadatván osztályrészünk
 Mindkettőnknek emberül.

De a' szegény drótos tótot
 Majd megveszi a' hideg ,
 'S delet húznak nem sokára
 'S nem lesz semmi a' fogára :
 Felkopik az áll bezzeg !

'S aztán a' szél jobbra balra
 Milly pogányul tesz vele :
 Szemközt , arczint hogy pofozza
 Hogy metéli , ostorozza !
 Fót sem válik belőle.

,Hej te bratye ! zörgetek rá
 ,Ezt már ki nem állhatom ,
 Sz' megfagysz , a' szent jehovára ,
 Gyere be csak a' honyhára :
 Van még egykét falatom ! . . .

HULLÁMKÁK.

I.

Fölötted , ifjuság ,
 Éltem költészete !
 Rózsa lánczon lebeg
 Szúm' emlékezete.
 Még sem mondhatom meg
 Hogy ha kérdeztetem :
 Olly igen multamat
 Miért szerethetem ?
 De nem is tudom az
 Illyen kérdés minek :
 Ki adta még okát
 A' sziv' gerjelminek ?
 Ugyan nagy dolog is
 Megmagyarázni azt ,
 Hogy miért szereti
 A' virág a' tavaszt ? . . .

II.

Hiv emlékezetem ,
 Mint a' nap' sugára
 Világot vet multam'
 Bezárt ablakára ,
 'S miket ráhullatott
 Sorsom' gyászfellege :
 A' harmatcseppeket
 Felissza melege ,
 'S keblembé rakja le
 Életadó szernek ,
 Mitől érzelmeim
 Új világot nyernek . . . .

III.

Ábrándos képzelet
 Lelkem' pillangója !
 Hová szállott veled
 Vágyaim' hajója ?
 Tuladtál-e immár
 A' hordott bilincsen ?
 Hogy az emlékezet
 Sátorába intsen.

Oh, ha a' mult idő
 Előtted kitárul,
 Hozz egypár levelet
 Zuzott homlokárul.
 Tán meglátszik rajta
 A' boldogság' képe
 Mit éltem' egéről
 A' vihar letépe

IV.

Azt mondják, mult idő,
 Nincs már benned élet,
 Még is életet sziv
 Képzetem belőled.
 Mondják eltemetted
 Kezednek munkáit;
 De lám meghagyád az
 Emlékezet' fáit,
 Minket ha érint a'
 Gondolat' szellője:
 Tele hull rózsával
 Bánatom' kendője.

V.

Jövök a' képzelet'
 Derengő tájáról :
 Virágot szedtem a'
 Gondolat' fájáról
 'S egy szélvihar, melly a'
 Mult' határin támad
 Elsodorta véle
 Kedves bokrétámat ;
 De magja, keblére
 Hult egy temetőnek
 'S hoz talán virágot
 Még a' jövődőnek.....

VI.

A' remény' fájáról
 Törtem egy kis ágot
 'S hitemnek halmára
 Bujtottam virágot,
 De a' tavasz kihalt
 És a' virág vele :
 Csalódás' bánata
 Lett a' szemfüdele

'S most puszta a' világ
'S most puszta a' halom —
Tövisbokrot növelt,
Azon a' fájdalom . . . .

VII.

Sötét romban hever
Álmaim' világa,
Elfonnyad körötte
A' remény' zöld ága.
A' remény' ágának'
Nincsen több levele,
Leszedte a' vihar
És elzúgott vele,
'S szilaj élvezettel
Nem rég temeté be
Az emlékezetnek
Gyászos tengerébe;
De ha reá száll a'
Gondolat' villáma
Fel felveti egyet
A' tenger' hulláma . . . .

NÉPROMÁNCZ.

Vásárra jött Bandi czigány lovával,
 Alig tudta elczipelni magával,
 Mégis mindütt hetvenkedve így beszél:
 „Elhuzott ez engem, uram, mint a' szél!
 Gyilkus egy lu, sipen hurduzzá magát,
 Uztán csak must váuttá ki a' fogát.
 'S mintha tüzes sárkány bujt volna belé,
 Sukszor, urám! alig biruk már velé.“

Pedig alig mozdulhat szegény pára!
 Legfelebb ha egy tallér volt az ára.
 Nem emlékeznek már csikólétére:
 Sánta, kehes, vak mind a' két szemére.
 Lehetlen megszámlálni hibáját —
 Csipejére akaszthatná subáját,
 'S ha egyszer megállani időt vehet,
 A' világért odább üzni nem lehet. —
 És ha mégis vevők jönnek elébe,
 Bandi titkon taplót gyujta' fülébe,
 Mire a' vén tátos egyet ficzánkul;
 De el nem szabadulhat a' czigánytól,

Ekkor elkezdí Bandi , dicséretét

'S leírja gebéje' egész életét.

Elmondja , hogy egy kicsit sovány a' ló!

De azért gorófi ménesből váló.

Elmondja , „hogy csák titkun ákádt bélé ,

Mert a' ménesmester jú barátá vélé.“

'S hozzátési ; „engem ugyse jú fájtá ,

Mig tignáp a' gurúf luvágult rájtá !“

KORÁNY-KÉP.

Rózsaszinbe öltözötte
Jött a' hajnal' fénysugára,
Hogy varázs lepelt boritson
Fáim' csendes alkonyára.

Ég a' harmat a' virágon,
Hogyha kelyhét bontogatja
'S a' dicső nap méltóságos
Fényü arczát megmutatja.

És a' fáknak lombozatán
Sir a' szellő lágy nyögelve,
Gyenge sohájába oltva
A' természet, ős szerelme.

A' mezők vig dalt susognak —
'S a' derült sik' távolában
Egy-egy éneklő pacsirta
Lebben át a' délibábon...

Mig az erdőn szélvihar kél
 És a' távol elsötétül
 'S tompán elhaló morajjal
 Az elemharcz dulni készül.

Én egy agg cser' oldalánál
 Némán várok a' csatára,
 Szívveréssel válaszolván
 A' természet' ős szavára.

'S mig a' természet' csudái
 Mélyen a' szívemre hatnak :
 Öntudatlan rabja leszen
 Lelkem egy nagy gondolatnak.

ÉLETPÁLYA.

1851.

Az őserő az ember által alkot . . .
 Az ember elhal 's mive fönmarad —
 Az ember eszköz : ur fölötte a' k o r
 'S csak kinzó ábránd minden a k a r a t.

A' v á g y ragadja kétséges hazába ,
 Mit játszi fénynyel fest a' képzelet,
 Reményligete' ámbrás alkonyánál
 Álomba sülyesztvén az életet.

'S az ember küzd . . . vár . . . és c s a l a t k o z i k ,
 Mert rózsa leng az őrvények fölött,
 Utána nyul, az őrvény elragadja
 'S nincs életüdv . . . a' horgony széttörött.

És visszanéz az elhagyott világba :
 Itt sincs remény, csak egy bádjadtt sugár,
 Melly a' jelenből, mint halavány z a r á n d o k ,
 A' sirok éjjét látogatni jár.

Kezében a' v á g y' elhervadt virága ,
 Rászáradott a' harmat : a' rem é n y, —
 Mögötte fénytáj : e l t ü n t i f j u s á g a ,
 'S lelkében éj : a' m e g e s a l t é r z e m é n y.

És e' zarándok : a z e m l é k e z e t !
 Mult és jelen közt néki nincs határ,
 Mint vándor lélek a' sirok közé
 H e r v a d t v i r á g o t g y ű j t ő g e t n i j á r.

Olly szép, olly kedves a' multak' hazája ,
 De visszaélni többé nem lehet :
 Távolban zeng a' pásztorok' danája
 'S borongó éjbe sülyedt a' liget.

S a z a k a r a t, melly őt eddig vezette ,
 Mint rém ül a' kihalt remény felett ;
 A' semmiség' örvenye dúl mögötte
 'S vet küzdelminkre g ú n y t e k i n t e t e t. —

'S az é l e t t a n j a i t t e n f e l m e r ű l
 'S lélekbe szálló tanításánál
 Eltűnve a' máz sorsunk' képerül
 'S a' büszke ember m e g a l á z v a á l l . . . .

. . . . E s z k ö z v a g y e m b e r ! s e m m i m á s e ' f ö l d ö n
 És ur fölötted a' k o r' s z e l l e m e :
 Alkotsz , m i v e l s z a ' s o r s ' p a r a n c s a k é n t
 'S nincs küzdelmidnek ö n n ö n j e l l e m e.

'S midőn a' czélhoz már közel jutottál
 'S gyümölcsözőleg int a' győzelem :
 Váratlanul lép a' halál be hozzád
 És szól : elég a' küzdés, — j er velem !

TÉLVIHAR ZÚG....

1846.

Télvihar zúg a' vidéken,
 Sárga, hervadt a' virág:
 Minden ágon, minden éken
 Bús enyészet' férge rág.

'S hű szerelmem' szűz virágán
 Folyton uj levelke nő:
 Hű szerelmem' szűz virágán
 Harmatcsep a' drága nő.

Kedves illy gyöngy a' virágon,
 Kedvesebb már nem lehet:
 Arnyas ág vagyok mögötte,
 Hozzá szellő sem jöhet.

Mért ne őrzeném hiven őt?
 Néki kell köszönnöm azt,
 Hogy szivemben télszakon is
 Feltalálom a' tavaszt!

AZ ÉLETBŐL.

1844.

Templomnak érczi konganak,
A' hű nép összegyűl ;
Imádni istenét, szegény
'S gazdag egyévegyűl.

És tárgya egyre, oh, csak az
Buzgó imáinak,
Hogy esdeklő kérélmek
Meghallgattassanak :

Hogy az egység' malasztival
A' népek' istene,
Egy szunnyadó de szép hazát
Megüdvezitene ! . . . .

Oh, valljon az elhunyt apák
Mit vétkezhettenek ?
Hogy véreik hiába illy
Sokat könnyörögenek !

PUSZTA SIKON . . . .

Pusztá sikon romba dőlt a' csárda,
Heverésznek rajta kopja , dárda , —
Kopja , dárda véres markolattal ,
Megölellek fájó gondolattal.

Csárda , csárda ! noha nincs czégéred :
Keserű csepjeid' drágán méred ;
De én azért vonzó érzelemmel
Megfizetek forró könnyeimmel.

Gyász vihar szállt egykor itt a' téren ,
Vérhullámot hajtva a' fenyéren ,
Mióta ez hozzád is betére ,
Te levél a' múlt idők' czégére.

Fogadód : gyász honja a' viszálynak ,
Mellybe , ha gondolatim beszállnak
Vérpatakba küldöd a' jövőket ,
'S fájdalommal vendégled meg őket

Napkeletről vándor szellők jönnek
 'S romjaidra néha lepihennek ;
 De nem sokat szólhattak egymással ,
 Elsietnek hangos zokogással.

Egy van csak hű : az alkony' sugára
 Jár naponkint romjaid' mohára
 Ah talán ez a' költőnek lelke ,
 A' ki népedet megénekelte . . .

R E G E.

A' világ bölcseségén a'
Sorsnak szive megesett,
Midőn egy nagy szemétdombon
Élelemszert keresett.

Öcsém uram — szólott hozzá,
Hogy szavammal ne vétsek! —
A' nélkül, hogy a' dolognak
Nagy feneket keritsek:

Nem szeretem illy helyzetben
Látni polgártársomat,
Probálja meg szerencsáját:
Fogadja el jobbomat!

Jöjjön velem a' világba,
Ha csak szerit tehetem —
Biztos lehet benn, a' legjobb
Állapotba vezetem!

'S karonfogá egyszeribe
 És magával czipelte
 'S bámult, midőn ez a' tormát
 Órra alá reszelte.

'S bámult midőn megszólítván —
 Hogy a' tormát sokalta,
 Feleletül, sors uramat
 Jól oldalba rugdalta.

No várj, segíték én rajtad,
 Gondolá ez magában —
 'S egy pénzládába vezeté
 Tőzséri ur lakában.

'S reá csapá a' födelet,
 'S aztán az lett a' vége:
 Beszorult a' pénzládába
 A' világ bölcsesége!...

BUCSÚRA TÉRŐ ANYÁMHOZ.

1845.

Eltávozol, tehát eltávozol?
 Lelkemnek édes boldogsága te!
 Irányt utadnak szent hited mutat,
 'S hitednek üdvözit vezérlete.

Imádkozásban töltöd napjaid',
 Mig én híven te rólad gondolok;
 Imádkozásod hódító leend,
 Hogy visszazengnek rá az angyalok.

O bár mehetnék én is el veled, —
 Kitárnám ottan feldúlt lelkemet,
 'S letérdepelve a' hit' oszlopán
 Ki esdekelném üdvösségemet.

Kiesdekelném a' dicső jövőt,
 Mellyben örökre egyesítene,
 Egy árva népet 's árva nemzetet
 Az édes hitnek áldott istene.

De engem a' sors most lekötve tart ;
 Veled csak sohajtásim szállanak.
 Olly hű tanúi távolomban is
 E' vérező sziv' lángcsatáinak. —

Pályád szelid lesz , mint a' menyvilág,
 'S e' pályán lelked' kéje isteni ;
 O ! mond : ez égi élv' szent karjain
 Nem fogsz-e engem' elfelejteni ?

Emelsz-e értem egy szelid imát ?
 Hogy e' szivet, melly éretted remeg ,
 Melly mondhatatlanul tisztelni tud —
 Hitében a' jó Isten áldja meg ! . . .

Mit kérdem azt ? . . . emelj e' nemzetért
 'S emelj e' népért... o, mert vétkezett ,
 Midőn az égről 's önmagáról is,
 Vad mámorában megfeledkezett. —

Erénytelen hon nem lehet szabad ;
 'S hit nélkül, nemzet hol virágzott ?
 Illy nemzet önmagának gyilka csak ,
 Illy nemzet' sorsa mindig átkozott . . . .

. . . . Imádkozzál : legyen virágozó
 A' szűz erény iránti tisztelet ;
 És hit malasztja árnyékolja őt ,
 Hit nélkül nemzet boldog nem lehet !

GYÖNGYÖK.

1847.

Sik a' tenger, mély a' tenger

'S fenn az alkonyég veres . . . . .

Néma csend ül a' vidéken

'S a' buvár a' vizfenéken

Ritka gyöngyöket keres.

Pillanat jó, pillanat fut :

Bércz megül a' hold kilép ,

'S kéjelegve ül sugára

A' buvárnő' arczhavára . . . . .

Oh , e' hölgy olly égi szép !

Bádjadt mint a' síri szellő ,

Hangja mély fohászinak . . . . .

Néz , ... keres , de nem találja :

Merre keble' ideálja ?

'S hév könyüi hullanak.

.... Gyász borul a' föld' színére
 'S ő epedve, sirva vár,
 Mig szivéltető ölére
 A' tengerről visszatére
 Gyöngyeivel a' buvár.

Gyöngy van itt is, gyöngy van ott is!
 Csak hogy ez szivből fakad,
 Az meg számolásra hültebb . . . .
 Valjon tisztább és derültebb
 Boldogságot mellyik ad? . . . .

KÖLTŐI ÁLDOZAT.

Hogyha a' tavasz' virági
 Illatozva megnyilának
 A' természet' templomában
 Kéj mosolyg a' dalfiának.

Keble tenger gerjedelmit
 Dalba át gyöngyként folyasztja
 'S mélyről felfakadt könyűin
 Ég az áldozat' malasztja.

És az oltár a' kies völgy,
 Mellynél kincseit lerakja,
 Mig mögötte halk morajjal
 Énekel a' völgy' patakja.

Áldozata messze felhat,
 Annyi érzet ég dalában :
 Egy gyönyör közt elsirt élet-
 Szikra van minden szavában.

Még a' nap leszáll nyugodni ,
 'S daljai a' fülmilének
 A' mosolygó völgy' ölében ,
 Nyugodalmat hirdetének.

'S édes kintől lankadottan
 Tér meg csendes rejtekébe
 Mert az oltárt 's áldozatját
 Könyűivel szentelébe.

D A L.

1847.

Hej a' farsang' rovására
 Forduljunk el a' csárdára !
 Hej a' jó kedv arany világ
 'S egy ital nem mind a' világ.

Jó kedv . . . vagy is mit beszélek ?..
 Hálni jár belénk a' lélek :
 Ah nekünk csak enyhes csepp , és
 Búfelejtés , búfelejtés !

Bus a' magyar' mulatsága :
 A' sors rajtunk eretvága.
 Régi bajunk' felejtteni
 Sokat kell még hörpenteni.

Bizony isten ! nem is csoda ,
 Akar ide , akar oda ! —
 Ha csak amúgy elfeledve
 Van a' magyarnak jó kedve.

Tanulhatott volna régen ,
 Annyi kinos vesztéségen :
 Sorsa azért volt mostoha ,
 Mert egyet nem értett soha.

Haj és mégis mit használa ?
 E' baj most is meg van nála !
 Ha a' nyelvben sincsen egység ,
 Hogy lesz a' magyar nemzet még ? . . .

De illyesmit mért is kérdek ?
 Nincs közüdv és nincs közérdek !
 Szomszédunk is így hibáza ,
 Azért gyuladt meg kis háza . . . .

Bort barátim , bort a' búnak !
 Szive , lelke fáj a' jónak ;
 Tán a' bor lesz enyhés csepp , és
 Búfelejtés , búfelejtés !

TENGER A' SZIV . . . .

Tenger a' sziv , benn aranyhal
A' sikamló gondolat ,
Néha csendben , majd csatával
Gyöngyöket hordoz magával
'S eltünése pillanat.

Mérhetetlen tenger a' sziv , —
Sajka benn' az érzemény,
Melly a' szivet tette inti ,
Őrvényeit nem tekinti —
'S rajt' vitorla a' remény.

Szállna ez ; de merre , merre ?
Biztos partot hol talál ?
Egy sötét pont áll előtte
Melly hajóját megkötötte ,
'S e' sötét pont a' halál.

'S csak egy lámpa sincs körülé ,
 Hogy világosság legyen ,
 Néz a' távol' éjjelébe . . .
 Tudja ég mit rejt kódébe ? . . .
 Merre szálljon , mit tegyen ? ! . .

Tenger a' sziv, benn' aranyhal
 A' sikamló gondolat —
 Felszáll a' viz' bársonyára :
 Semminek sem jó nyomára ,
 Mig türelme megszakad !

'S látja , hogy a' lét' hajóján
 Horgonyunk a' hit , maga —
 'S hogy , ki eztet elvetette
 Nem világolhat felette
 A' me g n y u g v á s' csillaga.

CSÁRDAI KÉP.

Csárda-padon elnyujtózva

A' kanász,

Kezével a' levegőben

Hadonáz.

El nem menne félvilágért

Is talán,

Míg bort találhat a' csárda'

Asztalán.

Már éjfélből támolyog itt

Egy maga :

Boros üveg a' pásztorok'

Csillaga!

Mig e' csillag le nem szalad

Egéről,

Két falu sem veri őt ki

Helyéről.

Éjfélig itt mulattak a'
 Betyárok :
 Ittak , miként a' budai
 Tatárok.

'S ő , ki még e' czimborákat
 Itt érte ,
 Mulatságuk' dudaszóval
 Késérte.

Elfujá az Angyal Bandi'
 Nótáját,
 Hej 'szen csak ne szeretné ugy
 Fal k á j á t :

Rég nem volna már az o s t o r
 Kezében ,
 Ugy is szálla a' vármegye'
 Szemében . . . . .

NÉMA RÉSZVÉT.

1846.

Dús völgy' tövében áll a' néma lak,
 Reá akadni nem mindenki tud:
 Körüle lengnek árnyas lombfalak,
 Elrejtve hozzá a' virányos ut.

Mély csend van itt... 's e' barna ház felett
 A' hold' borongó fénye ünnepel;
 Ezüst folyamban úszik a' vidék,
 Csak bús lakóján leng halott-lepel.

Zokogva láttam leborulni őt,
 A' sirhalomnak gyenge bársonyán
 Egy domb felett, és meg se kérdezém:
 Mi tartja kötve a' hideg tanyán?

Légy illy esetben néma résztvevő!
 Ne kérdd a' bút, mert fáj a' felelet,
 'S a' sziv' valódi bánatát ugyis
 Híven leírni szóval nem lehet...

E' domb alatt csergett egy kis patak,
Csillámot vitt és csillámot hozott,
Partjára ültem 's a' szorult kebel
A' részvét' könyjeivel áldozott.

E' cseppek a' patakba hulltanak
'S lelkemnek jól esett az áldozat :
Azt adja a' mi birtokában van
A' sziv, ha tiszta részvétet mutat,

'S el-elsodorta a' kis ár vele,
Hagygyán! . . . szülőjök tiszta érzelem :
Sodorja véle bár a' tengerig,
Hisz gyöngyöket a' tenger is terem.

R E G E.

1847.

Lassan szólok , meg ne tudják
A' mosolygó csillagok ,
Hogy szerelni titkaiknak
Árulója én vagyok ! . . .

A' ligetben jártam egykor
'S láttam ám , hogy egy maga
Leskelődik fellegek közt
Fenn az estnek csillaga ,

Elvonultam a' pagonyba . . .
'S rá figyeltem untalan ,
Hát még most vevém csak észre
Mit mivel a' csintalan ?

Letekintvén bájmosolylyal ,
Hű szerelmet integet ,
Hogyha egy nyiló virágát
Megmutatja a' liget.

És elámul nézetében
 És elküldi a' lebelt,
 Gerjelemre ingerelni
 A' szelid virágkebelt . . . .

. . . . Száll enyelgve, száll susogva
 A' negédes kis követ:
 Szól a' szivről, gerjelemről —
 Az imádott csak nevet!

Uj követség, a' patak jön:
 Hoz csillámló gyöngyhabet
 'S tükörében hűn lefestve,
 A' szerelmes csillagot.

'S jó barátja' érdekében
 Mindent, mindent elkövet
 Hőn simulván, esdekelvén,
 'S az imádott — csak nevet:

„Kár utánam fáradozni —
 Mond — szerelmem másra vár:
 A' ki engem fölnevelt, az
 Birja szüm', a' — n a p s u g a ! !

. . . . szállt a' hir — az ég sötétlő
 Fellegekbe öltözött,
 'S a' szerelmes, kedvesére
 Harmatkönyűt öntözött.

'S minthogy ugysem várhatott már
 Hű szerelme szebb jövőt :
 Elröpült az ég' ivéről
 Hogy többé ne lássa őt !

— Nem sokára jött a' hajnal,
 Jött a' napsugár vele,
 'S e' könyűket a' virágról
 — Mondják — ő csókolta le.

ÉNEKELJÜNK.

1842.

N e m t ő.

Fel, magyarhon' szép leányi!
 ZengjeteK dalt e' hazának,
 Mellyre a' multak' korányi
 Annyi gyásnapot hozának.
 Század óta tart az álom,
 Hangotok varázshatalma
 Által, ó tán feltalálom,
 A' dicső ész mit sugallna?

S z e l l e m.

Jég kebelnek fagylaló körében,
 Hol a' részvétnek hazája nincs,
 Ál-alak leng az ész' tükörében
 Mert a' nyelven önzés a' bilincs,
 És az érzés szunnyad a' jövőndő
 Annyi szép és hű reményivel:

A' dicsőbb kor' visszaálmodásán
Nem hevül fel tette a' kebel. . .

N e m t ő.

Ez nemzeti dal a' ti ajkitokon ,
Mint nagyszerű villany a' sziklafokon :
Áthatja varázsa a' sziv' boruját
'S villámkoszorúval övedzi magát.
Széthullt körülötte a' földi bilincs,
Megvillan ölében az angyali kincs,
'S míg lánggal özönli el a' tűz-elem :
Fel rajzik erényivel a' s z e r e l e m.

H o n s z e r e t e t.

'S a' magasztos érzemények
Tette készítik a' kebelt ,
Tette , millyet c s e n d e s e l m e
És a' közjónak szerelme
Jobb korunkban már mivelt.

K a r.

Fel, magyar hon' szép leányi !
ZengjeteK dalt e' hazának ,
Mellyre a' multak' korányi
Annyi gyásnapot hozának.

ZengjeteK dalt ! ébredezzen
 A' kebel' szent gerjedelme
 És örökké egyesüljön
 Szépre, jóra sziv és elme . . .

MERENGÉS.

1842.

Gyakran kiint a' csendes alkony
 Szobámból engemet,
 Midőn a' nap minden sugárt már
 A' bércz mögé temet.
 'S fölállok a' hegy' zöldes oldalára
 Szent ihletéssel telve a' kebel:
 Magasra száll a' lélek' gerjedelme,
 Magasra, mint az ég' örök szerelme,
 'S a' természettel együtt ünnepel.

'S merengve buzgó mámorában
 A' hit' malasztja szállja meg,
 'S imádja mintegy öntudatlan',
 Kitől csak a' bűnös remeg!
 'S ha fölzeng benn falun az estharang,
 'S buzgón csendelg e' hang az ormon:
 Megnyilnak ajkim e' szelid imára,
 'S lelkem a' szív' ez érzékeny szavára
 Hitében a' nagy éggel lesz rokon.

HÁROM A' TÁNCZ.

1844.

Rajta társak', három a' táncz!

Mit nekünk?

Járjuk el, hisz most virágzik

Életünk.

Leghelyesebb lesz karéba

Állnatok:

Egy két ugrás csak ki nem fog

Rajtatok.

C s ó ri, a' ki életed van,

Halljátok!

Nekem azt a' szomoruat

Huzzátok.

Nem kell a' vig, ebbe' sok hang

Olly hamis:

Bus legyen 's mély, táncz között hogy

Sirjak is.

A' magyarnál százados bu
 'S fájdalom ,
 Még a' tánca sem lehet vig ,
 Gondolom.

O , a' multból , melly sötét mint
 Néma sir,
 A' gyászemlék táncz között is
 Vissza sir.

Ám azért hisz a' hazáért ,
 Gyöngyvirág !
 Egy két ugrás veled nem mind
 A' világ.

Szót ne vétsünk ! jobbra lelkem'
 Bimbaja ,
 Fél vigadva , fél busongón
 Haj no ha ! . . .

Most bokázva , balra még egy
 Fordulót :
 Ej be rég nem láttam tánczban
 Ennyi jót !

Rajta , most a' három ugrást ,
 Erre ki —
 Jobbra , balra : ne engedjünk
 Már neki !

Lelkem adta kis tubája ,
 Ejnye ni !
 Mikép hegyez , ugyan ki tud
 Ma tenni.

Három a' táncz ! újra hármat
 Kezdhetünk :
 Ki világos , ki viradtig ,
 Mit nekünk ! ?

VOLNA BÁR.....

1846.

Volna bár olly láng szivemben
 — Szoktam ollykor mondani, —
 Mellyel a' kerek világot
 Fel lehetne gyujtani :

Nem pusztitnám a' világot ,
 Ah csak romlott jellemét ,
 'S égő nappá változtatnám
 Az igazság' szellemét ,

Hogy miként a' napsugártól
 A' föld rózsákat terem :
 Ugy teremne lelkeinkben
 A' romlatlan érzelem.

'S mint az út melletti rózsát ,
 Melly mindenkinek virul ,
 Ugy szedhetnök a' virágot
 Az igazság' fájról . . . .

KÉJHALÁL.

Regedal.

A' tó fölött hegyormon

Egy pásztor gyermek ül:

Naphosszat elmereng ott

'S szerelmet énekel.

A' tó fölött hegyormon

Szemközt egy ősi vár

'S a' várnak csarnokára

Halvány leányka jár,

És összenéznek egyre,

Nem sejtik a' szülők:

Egymás tekintetével

Miként mulatnak ők.

Naponkint ott a' lányka:

Szívén egy gondolat,

'S röpkedő lebelke

Könyűivel mulat.

Naponkint ott az ifju
 Szent gerjedelmivel,
 'S megfürdik könyűiben
 A' repkedő lebel.

„O mért van végtelenség
 Ember 's ember között:
 Rózsához a' kemény sors
 Tövist miért tűzött?

Ki a' rideg kebelben
 Érzelmeket fakaszt,
 Mért nem szabad szeretni,
 Hiven szeretni azt?“

A' pásztor így zokog, mig
 Az alkony éjre dül,
 'S a' búban lankadott sziv
 Álomba szenderül.

És álma bájoló lön,
 Miként a' menyvilág:
 Szívének birtokában
 A' legszebbik virág.

Előtte látja őt fény-
 Ruhában lengeni,
 És látja hókezeivel
 Szerelmet inteni:

A' gyermek néz....'s felé száll
 A' hegynek ormiról:
 De elmeríti a' tó —
 'S habokra hab torul. —

És hallgat a' szelid éj ,
 A' hullámzaj kihal ,
 Csak hold ' sugára játszik
 A' tó' csillámival . . . . .

ÉNEK-VIRÁG.

1847.

Harmatos virág az ének
Érzeményeink' honában :
Hol derűvel, hol borúval
Fejledez ki bimbaival
Bánaterdők' alkonyában.

És virágmag és virágmag :
A' szív-gyöngyök — érzemények,
Mellyek tarka szint mutatnak
'S mondhatatlan mélyre hatnak :
Titkos vágyok és remények.

Kis virágok, gyöngyvirágok,
Hű szikrái életemnek,
Lelkem' fútam át belétek,
Mellyek lassan felnövétek
Harmatjától bús szememnek.

Ti tudjátok ah ! mi fáj olly
 Mélyen a' sziv' emberének ?
 'S mért sötét, bár nem mutatja,
 Lelke' minden gondolatja ? ...
 Mondjátok meg nemzetének !

Mondjátok, hogy nincs szilárdság
 Sok fiának jellemében,
 'S hogy e' bünt, melly szivét marja.
 Fénypalást alá takarja,
 Mig önzésvágy ég szemében.
 'S én e' nagy bajt és e' nagy bút,
 Mik dalomba átfolyának —
 Rátűzöm a' hon' sebére,
 Hogy legyen bánatfűzére
 A' magyartalan hazának.

A' VÉN BETYÁR.

Leszállt a' felleg ős hegyek fölé:
 Álomra hajtá agg fejét a' vész,
 'S a' bércezi szellő, e' korhely gyerek,
 Az álmadó' fülébe fütyörész
 Szeretném tudni, istenemre, már:
 Mit álmodik a' vén, pajkos betyár?

Szörnyen kifáradt a' lefolyt csatán:
 Alig talál az ember benne jót —
 Hogy hömbölög lám, sziklavánkosán,
 Bizon lerugja még a' takarót!
 Csak fel ne keljen, vigye a' tatár,
 Akarmit tesz a' vén, pajkos betyár.

Nini : hogy füstöl ! engem ugyse hát
 Felébredt ám 's pipál a' nyugtalan —
 Pörkölje fel csak egyszer az eget
 Még lánczra verik, a' ki lelke van!
 A' szóra nem hajt, — hagygyán, semmi kár,
 Ha rajt veszt is e' vén, pajkos betyár.

Ejnye haragos teremtetten, ni :
 Minő sziporkákat hány a' pipa !
 Ez már fele sem bolondság, — megint
 Világosul ám a' szirt' oszlopa
 'S láng paripáján lóvesztébe' jár
 Köröskörül a' vén, pajkos betyár.

Ne neked szellő ! régen tudtam én,
 Hogy — ha felebred — port rugat veled,
 Hová huzád meg, kőficz, magadat ?
 Hogy nem találja menedékhelyed'
 Behuzd a' füled', mert ha rád talál
 Megborotvál a' vén, pajkos betyár . . . .

Megmozdul most a' barna felleg is :
 Palástul ölti magára a' vész,
 'S mig indulót az orkán muzsikál,
 A' villám fenn a' szirt felé lenéz —
 'S a' mint uj gyászba sülyed a' határ :
 Odább száguld a' vén, pajkos betyár.

Jó egészséget, elkopott vitéz !
 Látom bolondján vagy te ujjolag :
 Vad nyargalásodban mind földre hull
 Éjfürteidről az arany szalag ;
 Fellegpalástod ronggyá lesz — beh kár,
 Jó egészséget, vén, pajkos betyár !

B Ú M.

1846.

Keblemben napsugár
Az érzemény,
Csókjára felmosolyg
A' szűz remény.
'S ha kék szemekkel ez
Reám tekint,
A' régi vig fru
Vagyok megint.

Miért is lelkemen
A' néma bú?

Miért is arczomon
A' gyászború?
Enyim a' nő, enyim

E' r ó z s a á g:

Többet mit adhatand
Még a' világ?

De érzem újra szűm'
Borúlatát!

Hogy is felejtethém
 Mély búm' okát?
 Megy és jön a' tavasz
 Barátihoz :
 'S e' rózságnak egy
 Bimbót sem hoz!...

TÉL ELEJÉN.

1851.

Mély gyász borult rád
 Kies világ!
 Győzelmet ül a'
 Vad pusztaság.

Minden kietlen,
 Minden rideg:
 Megszállta földünk'
 Fagy és hideg.

Koromra is jó
 Majd illy veszély:
 Leszállsz reám is
 O csalfa tél!

De mondd előre,
 Mondd meg nekem:
 Czélom' miképen
 Követhetem?

Nem hűtöd-e el
Majd a' kívánt
Szerelmet, édes
Hazám iránt?

Mert, csalfa vendég,
Akkor veled
Barátságot én
Nem köthetek:

Addig viruljon
Csak életem,
Mig szép hazámat
Szerethetem!

NE ÁTKOZZ....**1838.****Ne átkozz , o kegyetlen****Lány, engemet !****Mert nem birom kihútni****Szerelmemet :****Hisz tudva , hogy tetőled****Megvettetem :****Az élet ah , elég nagy****Átok nekem !**

T A N Á C S.

1845.

Igaz-mondásodért ha van ki nem szeret,
Mert bánni szokta ám a' béka a' deret:
Falba ne verd fejed, hadd ott az ostobát,
Apelles képében varga talált hibát!

VASÁRNAP.

1839.

Szép vasárnap-délelőtt van :

Utczahosszat sürg a' nép ,

Mondhatatlan életkedve',

Minden gondját elfeledve ,

A' kis szentegyházba lép.

És belépek köztük én is :

Végig száll pilantatom ,

Könyek égnék két szememben ,

Hogy mit érzek most szivemben ,

Én azt meg nem mondhatom.

És imába mélyed a' nép

Összefonvák a' kezek —

'S elmerengvén áhitatban :

Nem gondolja , hogy titokban

Én miatta könyezek.

Boldog, míg nem érzi sorsát;
De a' kor meghívja őt:
A' természet' könyve tárva —
Isten! isten, adj ez árva
Népnek addig észt, erőt!

Szép vasárnap-délután van,
Utczahosszat sürg a' nép:
Mondhatatlan életkedve,
Minden gondját elfeledve
A' kis szentegyházba lép.

'S hozzád sohajt buzgalommal
Igazságnak istene!
'S megbocsátván bűneinket,
Testvérének mond bennünket!
Kik vétettünk ellene!

KÁPOLNA.

1839.

Egy kápolnát bírok
Félig romjába már,
Nem áraszt rá soha
Derűt a' napsugár.

Körében néma és
Sötét gyász ünnepel,
Oltára zsámolyán
Fájdalmam a' lepel.

És ez oltár fölött
Egy szende kép vagyon,
Alatta áldozó,
Térdelve zsámolyon.

És ez oltár felé
Lelkem' fájdalomnak
Zúgó tengeréből
Gyöngyök csillámlanak.

E' kápolnáról, lány!
Többet nem mondhatok,
Mert beharangoztak
Már a' sohajtatok.

Elég : hogy keblem az,
Hervadt reményivel,
Mellyek fölött szívem
Képednél térdepel.

Sötét fohászival
A' multnak áldozik,
'S o lány! te tudhatod :
Miért imádkozik.

HOVÁ TEMETTEK?.....

1851.

Hová temettek hogyha meghalok ?
 Virágos mező közelébe ne :
 Ott a' merengő pacsirta-dalok
 Zengedezése felébresztene ;
 O, szebb az álom bérczek' orminál ,
 Ha lombjain a' szellő orgonál.

Olly kedves a' sík , hol a' délibáb
 Lágy fellegén a' képzet elmereng
 'S a' napsugárnak szivárványivén
 Arany csillámok karikája leng ;
 De szebb az álom bérczek' orminál
 Ha a' patak' sirása orgonál.

Vonzó a' sírkert zizegő szele :
 El-elmerengő lelkem itt mulat ,
 Mint küpresz, mellyen harmatos levél
 A' mult' hulláin síró gondolat ;
 De szebb az álom bérczek' orminál ,
 Ha zúg az erdő 's a' vész orgonál.

Oda, o! oda tegyétek porom',
 Hol a' vad orkán 's a' vész megpihen,
 Lelkem leszáll tán hamvaimra még
 A' fellegekből villám' képiben
 Mert ott lesz ő a' bérczek' orminál
 Ha zúg az erdő 's a' vész orgonál.

BORSZEMÜ JANKÓ.

I.

Mondjam vagy ne mondjam, én már csak elmondom
Tetszik vagy nem tetszik arra semmi gondom.
Nem ujjomból szoptam egyenes beszédem',
A' hazudozás nem kenyérmesterségem.

Mit én elbeszélek levélre van írva,
Még pecsét is vagyon a' levélre nyomva,
Benne foglaltatnak, azt elhihetitek,
Borszemü Jankoról minden történetek.

De hát atyafiak! ezek olly bolondok,
Elég ha közülök egy-kettőt elmondok,
Hogy láthassa kendtek, miféle sors várja,
Ki dolog helyett csak a' bolondját járja.

Nem szükség, hogy mindent tövéről hegyére
Kitálaljak itten a' kendtek szűrére,
Elég az hozzá: volt Somló alatt vékon
Sövény kertü hajlék a' faluderékon.

Hajlék, tágos telek, töltött verem, pincze,
Mellyet hátrahagyott a' boldogult Vincze.
Kiséretében egy nagy kötet bankónak
Jutott birtokába Borszemü Jankónak.

Borszemü Jankó, e' kedves unokája,
Csakugy hébekórba tekintett hozzája;
De szóval igen tudta az öreg körül,
Azért gondoskodott róla illy emberül.

Pedig, a' korhelyek' legfőbb kapitánya,
A' pénzt, mint a' polyvát olyan könnyen hánnya
'S csak félvállról nézi mások mesterségét,
A' midőn megfogják a' dolognak végét.

Kuruglás István volt a' másik várandó,
A' kinek egy része lett volna járandó;
De Borszemü olyan levelet mutatót,
Hogy ő, mint az ujjom épen ugy maradt.

István bácsit ez meg sem szomorította
Ő napimunkáját rendesen folytatta,
Tudok én — szólt néha — magam is keresni:
Ebül jött marhának ebül kell elveszni.

Nincs az illy vagyonon az Isten' áldása,
De hijába! ilyen a' világ' folyása:
A' ki alattomos csalfasággal győzi,
A' jó embereket gyakorta lefűzi.

II.

A' pitymalló hajnal' vörnyeges sugára
 Aranyos képeket fest a' kapufára,
 Elnémult a' kakas' egyhangú nótája,
 Uj életre kelvén a' kis helység' tája.

De megszólamlott az erdők' tollas népe,
 Mire a' gazda a' tornáczba kilépe,
 Kezében tartva a' leleskedt kalapot
 Egy ásitozással üdvözli a' napot.

Kicsin házikója vala Kuruglásnak
 Alig volt helye a' sok isten-áldásnak,
 De, szokta mondani : lesz majd gondja rája
 Ki a' levegő' madarait táplálja.

Mutatja az idő, volt is igazsága :
 Napról napra gyarapodik gazdasága.
 Igaz, huzott-vont, és a' pénzt nem hányta ki ;
 De a' szerencse is jól rászolgált neki.

Most van elég barma, 's házikója körül
 Minden a' jólétnek örömébe merül,
 Az okos emberek' tanácsát követve
 Udvara gyümölcsfákkal van beültetve.

Sövénykerítésén iszalagok nőnek ,
 Hogy könnyebben ellenálljon az időnek ,
 Tán számát sem tudja a' baromfiaknak
 Mellyek a' ház körül széllyeltollászkodnak.

Vagyon négy jóhasznu fejőse bekötve ,
 'S két szép ártán hizó a' hidasra vetve ,
 Eleség több mint sok van a' kamarában
 'S még tán madár-téj is a' láda' fiában.

Most is egyre fárad , abban töri fejét :
 Hogyan találja ki a' dolog' velejét ?
 Vagyonából többet hogyan fordíthasson ,
 Hogy idővel még jobb helyzetbe juthasson.

Gondolkodva ballag vissza a' szobába
 Egy rongyos öreg szűrt akasztván nyakába :
 Hátaskarisznyáját a' vállára veti
 Az ur Isten' nevében úgy indul neki.

„Aztán annyok , legyen gondod a' marhára ,
 Vess nekik , ott van a' kukoricza' szára ,
 El ne felejtsd őket jókor megitatni ,
 Én kiballagok most egyet szántogatni.“

Igy szólt , gondolkodva , 's az ajtón kilépe :
 Istennek ajánlá őt a' kis ház' népe —
 Borszeműt az utcán henyélve találta ,
 Megállott és vele egynéhány szót váltá.

III.

„Hideg van, az ember majd megdermed,
István bácsi, hová ballag kelmed?
Hogyha lehet, jöjön be egy szóra,
Ugy is még csak hatra jár az óra.“

„Nem mehetek öcsém, most, hijába!
Sok dolgom van, az Isten fiába!
Nem lehet az időt elhenyélni,
Ki fáradság után akar élni.“

„Én az apám' példáját követem:
Ma tölte van, a' lencsét elvetem,
'S ha a' földet lágynak nem találom,
Bizon talán el is boronálom.“

„Verje ki azt bátyám a' fejéből,
Soha se mozduljon ki helyéből
Illy időben; mi az ebadtára?
Jöjön be csak egy kis pálinkára.“

„Ki fizeti meg kendnek ha fárad?
Tán a' Tisza, majd midőn ki árad?
'S aztán kinek annyi barma, telke,
Mért kutyaol mint az Orbán' lelke?“

„Ne is szóljon, csak gyujtsunk pipára
 'S ülünk le a' tornác' gátorára,
 Ballagjunk be, most süll a' kalinkó”
 Így biztatá őt Borszemü Jankó.

De sohasem hajtott ilyen hitván
 Beszédekre ősz Kuruglás István,
 Sőt, hogy vége szakadjon a' szónak,
 Búcsut intett Borszemü Jankónak.

'S elballagott — át a' csendes éren,
 Hol két tulka legelész a' téren,
 'S nem csak amugy Isten igazába:
 Derekasán állt be a' munkába.

Nagy öröme tellett a' munkában,
 Remélvén hogy nem fárad hiában,
 'S Isten után majd több hasznát látja
 Mint ki száját sült verébre tátja.

'S gondolati olyan jól mulattak,
 Noha csupán ketten szántogattak:
 István bácsi virágos mezőben,
 'S egy pacsirta fenn a' levegőben.

IV.

Mig az órák künn eképen mennek ,
 Addig ott benn nagy dolgok történnek :
 Kedve duzzant Borszemü Jankónak ,
 'S hossza vége nincs a' dáridónak.

Bagó süvegjét félreütötte
 Egész falut összecsedítette ,
 'S ki ne volna hajlandó a' jóra ?
 Megjelentek a' czimbalomszóra.

'S hamarjában a' mint belekaptak ,
 Ő kelménél olly lakomát csaptak ,
 Tán öreg apám se látta mását ,
 Bór ismeré a' világ' folyását.

Volt ott minden , meghajlott az asztal
 A' sok sülttel és boros palaczkkal
 'S bizon sokan hozzá is látának :
 Lába kelt az orrjas káposztának.

A' gömböczöt tormával keverve
 Volt feladni a' gazdának kedve ;
 De mire a' tormát behozhatták
 A' gömböcznek csak hült helyét hagyták.

Három egész sonkát kövesztetett
 'S mind a' három csakugy lobbott vetett.
 Volt mozsolával katonabéles
 'S rétes , mint az asztal olyan széles ,

Mind e' mellé borkancsók fölülve ,
 S fehér czipó kakastéjjel sütvé ,
 Széles jókedv és egy cigánybanda ,
 Millyent többet nem ismer a' monda.

De jelen is volt a' falu' népe
 'S kedvre duzzant a' ki csak belépe ;
 A' kisbiró ugy járta a' tánczot
 Összeszabott minden szoknyaránczot.

Kántor ur is , hajtván a' szép szóra ,
 Nem nézett vállon át a' kancsóra ,
 Megölelte 's hozzászorította
 Mig csak vérét mind ki nem ontotta.

Hát még ennek finczos felesége !
 Az volt ám a' vendégek' vendége !
 Olly negédes , ollyan vadravaló ,
 Csak ugy égett rajta a' viganó.

Mint a' hattyu , fehér , karcsu teste ,
 Azért minden szem csak őt kereste ,
 'S keményített fejkötőfodrával
 Összeért a' mestergerendával.

Jobb kezében patyolatkendője ,
 Kilencz hétig mesterkélte tője —
 Hogyha táncz közt ezt meglebegteti :
 Ember legyen ki ellentáll neki.

De tudta is a' legények körül ,
 A' mit feltett , kivitte emberül :
 Kire egyszer ráveté a' sorsot ,
 Soha sem vallott annál kudarczot.

Semmi sem ijeszti őtet vissza
 Dévajságból a' bort is megissza
 'S ha becsipett az a' vigasztaló ,
 Hogy 'iszen a' bor konyt alá való.

Mindenben ő viszi a' kolompot :
 Villára bök egy kövér lúdczombot
 'S odanyújtja egyik idegennek
 „Ennél utóbb nem találtam önnek.”

Hej menyecske , ludczomb , kacsintások !
 Megbocsáss ! de ezért vermet ásó ;
 Nem én , Borszemü Jankó akarja ,
 Ki bosszúsan a' fejét vakarja.

Mert hiszen hát , mi tagadás benne !
 Ugy van biz az , bár csak ugy ne lenne ,
 Nem tetszik ez Borszemü Jankónak :
 Mert szeme van reád a' ficzkónak.

Talpra is állt mihelyest meglátta
 'S két ütést az asztalhoz bocsáta,
 'S kicsinybe mult, hogy a' lúdczomb ára
 Valakinek ráforrjon torkára.

Nem is csuda, tizenkét iczetől
 Bucsút vehet az ember eszétől,
 Kivált midőn a' szerelem' árja'
 Tőreivel szivét boronálja.

Kihajt abban a' búbánat' magja,
 Melly Jankót néha ugy előfogja,
 Hogy az eget is bőgőnek nézi
 'S miatta az ivást alig győzi.

Bizony bizony keserű egy nóla,
 Mellyre tánczolt mult aratás óta,
 Nól szerelme, mint a' bolond gomba
 'S aztán kinevetik alattomba.

De most szörnyen feltette magában,
 Akárki álljon már ma utjában,
 Annak ugyan nem fordítand hátat
 Hanem megtöri, miként a' mákot.

Nem is tekint se holdra se napra,
 Ha egyszer felöntött a' garadra:
 Handa-bandáz, magát sem ismeri,
 'S vendégét agyba-főbe veri.

Azonban ma szűk volt birodalma,
 Átölelé őt a' bor hatalma,
 Csak egy pohár kell még nyomtatéknak,
 'S tudom, hátat fordítand a' napnak.

V.

Már az alkony a' hegyeket távol
 Beteríté veres ponyvájával;
 Elenyészik a' házak' árnyéka
 Néma a' táj' minden ivadéka.

Csak a' kutgém nyikorog még itt-ott
 Hol a' gazda itatásra hajtott,
 Vagy a' kuvasz csahinthja el magát,
 Ha idegennek érezi szagát.

Kuruglás is haza felé tartá
 A' dologtól összetöre marka —
 Megnézi a' vendégeskedőket,
 'S szorgalmaért kinevelték őtet.

„Jól van jól“, ezt gondolá magába
 Nem jöttem én ide iskolába —
 Ha adósak vagytok a' Balázsnak:
 Hányjátok szemére azt egymásnak.

Azért hogy künn szántottam az alba
 Miért verném a' fejemet falba ?
 Nem tanulok itt senki fiától —
 'S tüstént bucsút vett a' kapufától.

Leskedt kalapját fejébe nyomva
 Egyszerre csak se hire se hamva —
 Haza tart a' maga szemetjére :
 Nem háynak ott semmit is szemére.

„Ej asszony te! szól fejét csóválva —
 Az ajtónak küszöbén megállva —
 Rosz világ van megint itt nem messze :
 Csaknem a' hajlékot döntik össze.

Ma holnap szegény Jankó sogornak
 Udvarában bizonnyal dobolnak, —
 Hogy is lehetne más vége ennek ?
 Nyakára hág igazán mindennek.

„Ugyanhát az Isten' szerelmére !
 Hányszor nem vetettem már szemére ;
 De mi haszna az ember' szavának ?
 Mindegy, neki vagy a' kapufának.

Ne akadjak én az ő dolgába —
 Azt feleli — mert ugy is hijába ;
 A' bajt maga keresi magának,
 Mi gondja rá más ember fiának.

Ha egyszer nem megy a' füst szemébe,
Mit tehet az ember ellenébe?
Maga veti magának az ágyat
Az ő gondja, keményet vagy lágyat.“

,Igaz igaz, de mégis sajnálom;
Tegnap volt itt épen Iezig nálam,
Annyit ivott ennél is kontóra
Hogy már alig fér fel az ajtóra.

Hej pedig üssön bele a' fránya,
Kutya ember ám ez a' vén kánya,
Hijában jár a' kujonnak szája
Neki is duflán fog kerétája.

Egyszerre majd csak azt vesszük észre
Hogy pecsétet ütnek a' reteszre,
Házára jön a' regzekuczió
'S beleül a' kutyafülű zsidó.

Nem ok nélkül jár ugy a' nyakára,
Igen furja fejét a' bor' ára,
'S Jankó, midőn fizetni akarja,
Csak erszénye' fenekét vakarja.

Pedig biz ott se földön se égen:
Bele vert a' lapos menkő régen,
— Majd egykor, ha érkezem adok —
Ne busuljon, adós nem maradok. —

Hányszor vala már ilyen felelet,
 Hányszor húzta már így ki a' telet,
 Azt gondolván, Iczik illy szavaknak
 Ugy örül, mint a' vak a' garasnak.

„No no, sopánkodik felesége,
 Az ő dolga apánk, az a' vége
 Sohse törje kend a' fejét rajta:
 A' ki mit elvet, csak azt aratja.“

Igen ám, de kitörülik szemét
 'S mi válik más belőle, mint szemét?
 Feleségem, az élet nyomasztó,
 Ha elől hátul se pénz se posztó.'

'S e' szavakkal belép a' szobába,
 Ugy elfáradt, alig birta lába
 'S hozzáült a' vacsorához legott
 'S igen jóízűen falatozott.

VI.

Ez alatt a' mulató czimborák
 Gazdájukat annyira ápolák,
 Hogy megtörtént a' mi még hibázott:
 Szegény feje egészen elázott.

'S elaltatván őt muzsikaszóval :
Lemetszették dolmányát ollóval,
Piros karton szoknyát adtak rája
Magas fodru fejkötőt hozzája.

Ágyát dagasztószékre vetették
'S mellé sütőlapátját fektették,
Jobb kezébe adtak egy pemetét
'S ráönték az utósó kenetet.

Ugy feküdt, mint egy vasorru-bába
'S ki emelvén tágas udvarába ;
Eltisztultak tőle a' korhelyek,
A' jó kedv is lenyugodván velek.

VII.

Csendes méltósággal megindult az éjjel,
Beelégedvén a' felvilági kéjjel,
Kiterelte fiastyukját a' tisztásra,
'S épen nem hallgatott semmi marasztásra.

Midőn a' téjutra kiveheté magát
Mindjárt megérezé a' pecsenye' szagát :
Hamar felkapott a' gönczölszekerére
'S hajtott lóvesztében, mig czéljához ére.

Mert közelről jött már egy uj nap' koránya,
 A' nagy természetnek aranyhaju lánya'
 Arany haját immár nem tarthatván féken,
 Kiteríté magát az a' tág vidéken.

Lepihent a' szerény szalmaesztergyára,
 Majd gyors szökésekkel felkapott a' fára —
 Benézett rongyán a' pásztor' gunyhájának;
 De nyomát sem lelte már benn a' gazdának.

Távrolról hangzik a' nyáj' kolompolása,
 El-elnyeli néha a' malom' zugása;
 A' vig gazdának csak tarka szüre látszik
 Midőn czifráival a' napsugár játszik.

Benn a' kis faluban, Jankó' házkapuján
 Nagy gyülekezet van immár reggel korán,
 Hire futamodván, hogy ott udvarába'
 Fekszik mély álomban a' vasorrú-bába.

Egész falunépe ott termett körötte,
 Egy gunyolta, másik nevetett felette;
 Mint Csáki szalmájával úgy bántak vele —
 Jankó mélyen aludt, semmit sem felele.

Eljött Kuruglás is 's megilletődéssel
 Kivált a' tömegből egynehány lépéssel.
 ,Emberek! felszólalt, ez szégyen gyalázat!
 Mért becsteleníti meg kendtek e' házat?

Ki tegnap mulatott, hát érje be vele,
 Illy csufolódásnak itten nincsen helye!
 Emberrel így bánni! ez volna még hátra,
 Majd meglátom mindjárt, ki való a' gátra?

'S felrázá Borszeműt hosszú mámorából,
 Melly kiveté tegnap a' nyeregkapából
 'S feddő tekintettel, a' fejét csóválva,
 Dorgálni kezdette, előtte megállva.

Borszemű felnézett 's észrevette magát,
 Ki tudná leírni fellobbant haragát?
 Két izmos kezével felkapá a' széket —
 Jaj annak, ki nem lel hamar menedéket.

De magánkívül a' bosszut rosszul mérte:
 A' legelső ütés István bácsit érte,
 Ki összerogyott, és a' vér elöntötte,
 'S Jankó félkábultan áll némán fölötte.

Elszélledt a' népség nem várt rémüléssel,
 Megelégedvén ez egyetlen ütéssel
 Égeté keblét a' fájó gondolat:
 Hogy tőle eredett e' keserű falat.

„Jaj nekem, Istenem! jaj, mit cselekedtem?
 Legjobb emberemet halálra ütöttem!“
 Így szólalt fel végre Borszemű, leveritlen,
 'S nekirugaszkodván átugrott a' kerten.

Mit volt mit tennie, oldalnia kellett,
Ebet fog máskép illy cselekedet mellett,
Hej meglészen annak különben is leve,
Az okozá, hogy így földönfutó leve.

Ugyancsak meg is oldá most a' kereket!
Messze hátrahagyván falut, embereket:
Üstöllést a' Bakony' közepének tarta
Szegény feje magát bujdosásra adta . . . . .

Bakony hüs éjjelén a' fű' bársonyában
Hevert Angyal Bandi, czifra szőr-gubában,
Hosszu szij-ostorát vállán áttekerte,
Sarkantyuját álmában is összeverte.

Két nagy rezes pisztoly nyugodott övében,
Nagy sarlangu kostök 's pipa a' kezében.
Szemére volt vetve tarka szép kendője;
Meg-meglebbenté azt a' liget' szellője.

Feje alatt hevert pántlikás kalapja
'S fokosa a' csárdák' e' villogó napja.
Nem messze hozzája a' fűben tétova
Legelészett sárkány-tüzességű lova.

Mit álmodott, mit nem? én azt nem tudhatom?
Borszeműre veszett minden gondolatom,
Ki nem messze hozzá bugdácsolva jára,
Mig nem ráakadott keresett párjára.

Ide tévedt biz ő, meg is ismerkedtek
 'S egyet parolázván jó barátok lettek. —
 'S nem csuda ha mostan egymásmellett ülnek,
 Hiszen olyan igen egy huron pendülnek.

VIII.

Hát ki fia lova vagy te, Angyal Bandi?
 Hogy utánad a' lány mind olly igen kandi,
 Hogy a' hied hetedhét országra szolgál,
 Mintha csak Argilus király' fia volnál.

'S aztán mi szél hordoz? szólj igaz hitedre!
 Tudom a' jó kedvet nem akasztod szegre;
 De hogy e' vadonban keress vigasságot,
 Csak nem bolondítod azzal a' világot.

Bandi, Bandi, szélvész hordja el szűrödet!
 Te aligha jóban töröd a' fejedet —
 Tán vásár akar itt közelében lenni,
 Hol ötön szeretnél paripákat venni?

No, már 'iszen akármi járatban volnál,
 Csak oszt' illyen embert magaddal ne csalnál:
 Ez a' szegény Jankó itt, az ebugatta!
 El nem hinnéd millyen istentaszította.

Nem ám máskor, csak ha az eszét megissza —
 Ötöl-hatol akkor mindent összevevissza.
 Okosabb lesz : hadd ott szépen a' faképnél,
 Felsültnél ha vele szövetségre lépnel . . . . .

Hej furfangos ficzkó Bandi, elég régen
 Vezeti már sorsa a' korhelyt a' jégen :
 Tudja ő mit csinál, van esze Angyálnak !
 Bolondjába neki nem ugrik a' falnak.

Nem olly hebehurgya bizon, hogy erővel
 Barátságot kössön minden léhűtővel,
 Keresztüljár eszén sok tintanyalónak —
 Hasznát veszi ő még Borszemü Jankónak.

Mentek mendegéltek Vértés' vadon táján :
 Jankó gyalog, Bandi tüzes paripáján.
 Köszönté őket az arany nap' kelése
 És a' madaraknak vidám éneklése.

„Jancsi te !” — megszólalt Bandi, fölnevetve
 'S homlokára ült ki rózsaszínü kedve —
 „Ugy-e szép mulatság gyalog kutyaolni ?
 Millyen könnyü így a' földig lehajolni ! ?

„Deb'z engem ugytartsony ! jobb volna lóháton.”
 „Jobb volna-e ? . . . . no ugy ember vagy a' gáton.
 'S ha szavamra hallgatsz : holnapután reggel
 Velem együtt versenyt nyargalsz a' szelekkel.

Vedd rád e' czifra szűrt : add ide subádat ,
Hát mit huzódozol ? a' teremtő-fádat !
Talán bizon nem is lesz igen kedvedre ,
Ha zöld ágra vergődöl egyszer éltedbe ?

„Ej a' fenébe nem ! 'sz rám is csak rám férne —
Kivált ha a' csikó még enni se kérne ;
De hát atyámfia az furja fejemet ,
Miért cseréljem el veled a' tüzszümet ?“

„Miért ? . . . hát azért , mert a' Székesfehérvárra
Tartunk egyenesen országosvásárra
'S nem magad mondtad-e , vagy már elfeledted ,
Hogy bátyáduradat halálra ütötted ?

Fehérvárott , Isten a' megmondhatója
Milly töméntelen a' vármegye' kopója :
Apró gombos subád ha ők megismerik
Tudom istenem , hogy gondodat' viselik.

„Igaz bi' o ! no már most fogadni merek :
Nincs e' darab földön illy körmönfont gyerek —
Bandi pajtás ! itt a' subám ha nem bánod ,
Ugy legyen hát minden a' mint te kívánod.

De , — szól Jankó , fejét egyet megvakarva —
Édes fraterom ! hogyan a' patvarba ?
Elég-e ha szükségem van paripára
Ha nincs meg puruczlim' zsebjében az ára ?

„Már az az én gondom : van még annyi nálam!
Csak megtudj alkudni, míg kiporóbálom —
Addig künn egy tanyán bekössük a' derest —
Van-e nincs-e pénzed, azt soha se keresd !

'S mentek mendegéltek Vértess vadon táján,
Jankó gyalog, Bandi tüzes paripáján.
Köszönté őket az arany nap' kelése
És a' madaraknak vidám éneklése . . . . .

IX.

Hires vásár szokott esni Fehérvárott,
Sok szegény legényre jó szerencse vár ott;
A' búbanatnak is ott van temetése,
Noha bizon soknak benntörök a' kése.

Betódult a' vidék' örege, apraja :
Nagy az asszonyoknak csevetülő zaja,
Kivált a' kik velök ennivalót hoznak
'S az utcák' szögletén együtt falatoznak.

A' kurtakocsmákon dönög a' muzsika
'S nagy kevélyen járja egy-két részeg baka,
Kiknek a' jó földik — emberség, becsület! —
Saját erszényökre szorítottak helyet.

De megvárják tőlük a' harci beszédet,
Mert hát becsülik a' magyar vitézséget —

Elkérdezősködnék : Gergeli és Alig
Hogyan tolakodtak Budánál a' falig ?

Előhozakodván aztán egyről másról,
Sokat beszélnek a' francia futásról :
Ezeket — mondják — az adta teremtetten
*) Napolaj borona pater úr vezette.

'S a' tudakolásnak ninesen vége hossza :
Egy tömött rakásra tódul java rosza —
Isznak, tünölődnek összedugott fővel,
Mig megszaporodnak ismét egy kettővel.

'S az álmos czigányok ráhuznak egy vigat,
Melly sok deres fővel is csillagot rugat —
Mig elczühlődnek félig borocskásan,
Hogy kiki fogadott dolga után lásson . . . .

Künn ütik-verik az iszonyú nagy dobot,
Árulják a' lencsét, árulják a' babot ;
Sül a' sátorokban a' czigány pecsenye
'S reá báméskodik sok ácsorgó henye.

Sánta, vak koldusok, rozzant talicskákon
Iszonyun jajgatnak itt-ott az utczákon —
Mig a' sokaság közt a' piaczközépen
Két sípládás német mutogat egy képen.

---

*) Napoleon Bonaparte.

Mennyi itt a' zsidó? teremő szent atyám!
 Jeruzsálemből is mind eljöttek-e tán?
 Az eszem is megállt — soha életembe'
 Ennyi egy rakáson nem ötlött szemembe.

Járnak, eklendeznek, teszik veszik sokat
 A' csizmadiák is fordító botjokat —
 Mig összehörrennek egymásközt végre
 'S nem igen vigyáznak akkor emberségre.

De közibök üt a' zömök vásárbiró —
 „Nézze meg az ember, minő Ribillió?
 Gyalázatos dolog ez — a' réz angyalát,
 Mingyárt lerontatom kelmetek sátorát.“

A' csizmadiák most mélyen meglapulnak,
 Noha mindegy akar nekik vagy a' falnak.
 De jelenlétében a' vásárbirónak,
 Igen meglatolják értelmét a' szónak.

Körülötte csend van . . . . némán rakogatnak,
 Csak közel a' gyolcsos tótok kurjogatnak;
 Messziről hangzik a' muzsika' zsongása
 És a' perezcesek' éles sikoltása.

Tömve a' sok néppel, mondom, egész város,
 A' lány mind czifra, a' legény mind betyáros,
 'Sz ja meg van annak is az ő oka foka
 Sokszor itt kerül a' kérők' legjobbika . . .

Hej Somló' aljáról kik itt megjelentek,
Hallották-e hírét Borszeműnek kendtek?
Mert ha szóbeszédnek lehet talán hinni:
Csókostól mókostól itt meg fog jelenni.

Pedig lám itt van ám Kuruglás is látom!
Hát nem halt volna meg szegény jó barátom?
Nem biz ő! igen is jól rá áll lábára —
Két órája alkszik egy juhász-bundára.

De hát a' pántlikás sátorban kit látok?
Biz isten bejött a' kántorné hozzátok —
Fejérvárnak népe! — tisztelet becsület —
De ha meg nem örülsz, nem tarthatok veled.

Sohasem volt neked ennél szebb vásárod,
A' legszebb rózsát is kebeledbe zárod,
A' mellyet valaha életemben láttam,
Bámulatomban a' számat is feltátom.

De ez mind csak semmi: hej künn van az élet,
Ott a' lóvásárban egyszerre megszállod
A' sok ember, 's köztük kevély lépésbe jár
Ficzkándozó ménen az alföldi betyár.

Mig bárgyu szemekkel bámulja őt, sovány
Gebéket czipelve a' sok rongyos cigány,
'S egykét félrevonult fia Kaifásnak
Sokat jelentőleg integet egymásnak.

Nem messze van tőlük a' csődör' gazdája
Czifra szürös legény beszélget hozzája —
El-elvizsgálódnak 's egyet paroláznak
„Mondom e' csikó lesz czimere a' háznak!”

„Nincsen ebben öcsém! egy makula hiba,
Csak hogy még vad, tüzes, egy kicsit ostoba —
Üssön fel kegyelmed! lám hogy parádéz ni:
Nem kell illy marhánál egykét garast nézni.

De ember ám az is, a' ki poróbálja,
Derék egy szál legény, szűkitve van párja
Jól megüli, tudom nem veti a' porba:
Már ilyen gyerek sincs ám minden bokorba!

Az alföldi betyár, Angyal Bandi, látom,
Miként a' napsugár játszik a' lóháton,
'S az alkudó legény ki is lehetne más?
Mint a' mi Jankónk-é szerencsétlen dudás?!

Egyszerre lárma lesz, sokan lótnak futnak:
Angyal Bandi szépen neki nát a' siknak —
Széllé válik lova, subája' lengése'
Egy elszakadt sötét felhő' repülése.

Borszemü lefőzve, mint vesztes a' csatán,
Nagy ostobán bámul a' távozó után;
De keményen ráront a' csődör' gazdája:
„Csak ide az árát — elég az hozzája.

Te Angyal Bandi vagy : nincs semmi kegyelem !
 Ugy se hordoz itt más , mint a' veszedelem.
 Ellopattad lovam , add meg hát az árát !
 Hej hogy meghajczolják , tudom , szegény párát.“

Jancsi szóhoz sem jut , csak néz szemre , fejre ,
 Minő kelepczébe csalták őt e' helyre !
 Hej 'sz ez még mind semmi ; de ha nem lesz kezes ,
 Ezután jön még csak a' fekete leves !

„No lám hát , emberek , egyszer életében
 Kézre került Bandi fityóros szűrőben :
 Itt az utcza szeren van egy farkasverem
 Dobjuk bele , mig a' hadnagy ur itt terem.“

'S vitték szegény Jankót , a' fülénél fogva ,
 Korhely volt mindig 's még sem volt soha fogva ;
 De hallgatott mélyen , csak a' méreg ette —
 Egyszerre Kuruglás megszólalt mellette.

„Jancsi , Jancsi ! megint mibe keveredtél ?
 Hogy a' fehértvári vásár csufja lettél —
 Otthon Iczig zsidó túrja a' határod
 'S te idegen helyen a' bolondját járod.“

Elborzadott Jankó e' véletlen szóra ,
 Gondolván : Kuruglás lelke inti jóra ;
 De , hogy meglátá a' kántornét mellette ,
 Örömeben majd a' menykő megütötte.

Hát nem ütém agyon István bátyám kendet ?
 Hála isten ! — mindjárt csinálók hát rendet , —
 'S a' körülállókat szélyeltaszigálta :
 Azután nagy hetykén imigy felkiálta :

Nem vagyok én Angyal Bandi, jó emberek !
 Angyal Bandi eddig , — tudja hol tekereg ?
 De azért a' csödör árát megfizetem :
 B o r s z e m ü J a n k ó a' becsületes nevem.

Hogy mi történt eztán ? már azt nem keresem ,
 Én bizon Borszemüt örökké nem lesem ;
 Majd idővel megint elő fog tán bujni :
 Lehetetlen mindent egyszerre felfujni.

Sajtó-hibák.

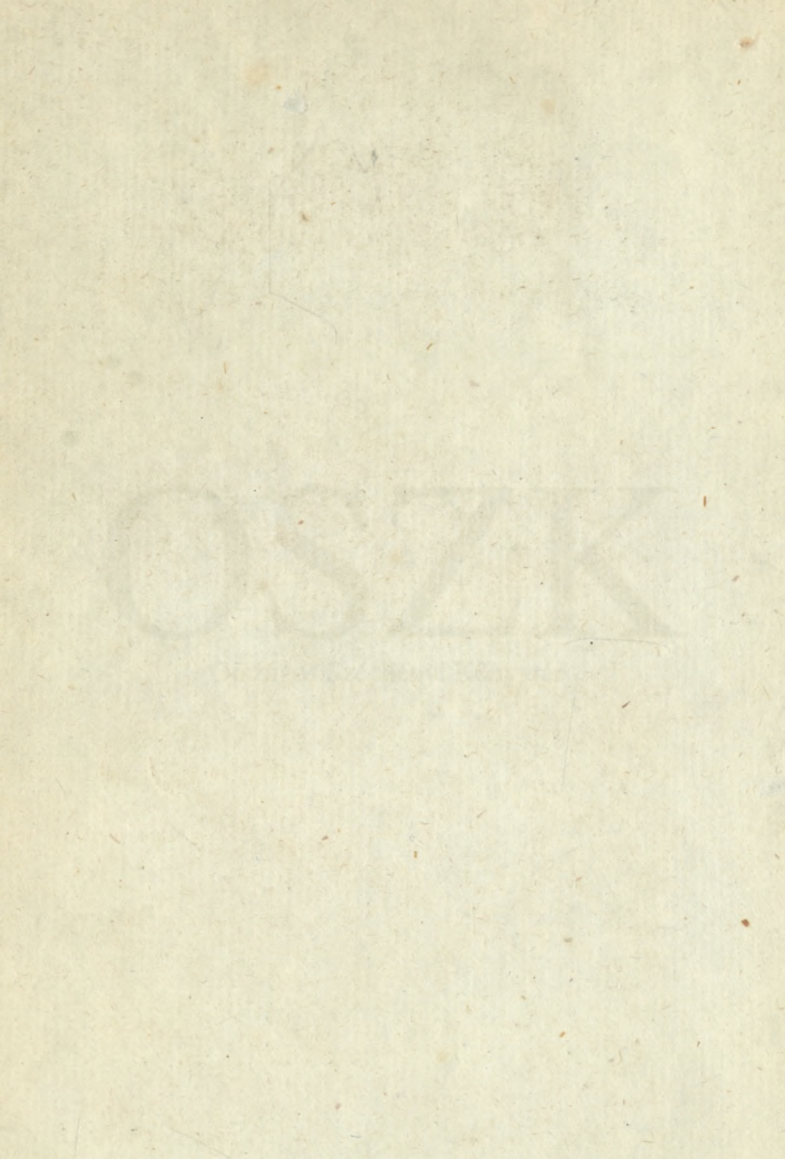
Lap sor	helyett	olvasd	Lap sor	helyett	olvasd
28	19	lekerít	211	15	czözelke
30	9	bájt	217	1	álom, álom- képzelet
39	3	mig	219	2	hajlék
50	17	elsüvöltne	219	15	agyomban
55	11	késesen	224	26	enyhül
63	11	boldogabbá	227	9	orkán, keze
68	7	kábult	227	11	annyi
89	9	A' mi	234	17	Minket
90	3	külesin	237	14	Lehetlen
96	1	'S a'	239	13	A' természet,
108	3	'S ezer	251	18	Virágzott ?
111	17	villámlása	255	1	Még
116	2	Szép csendes	257	10	's
120	7	Mikép	267	11	sugallna
126	24	vizsgáltak	268	4	Ez
137	5	Lelkemben	275	17	's repkedő
139	2	embertársaidat	283	6	sem
145	17	terem	294	2	én
151	2	átka	300	12	Bór
152	15	elragadta a'	301	5	fölülve
162	4	'S elsodorja	302	12	konyt
164	23	Ezekből	303	22	garadra
170	23	tövetők	303	24	's vendógét
172	14	A' dél	304	14	töre marka
174	7	örülök	306	23	egykor
178	4	lány	310	19	keblét
186	19	enyelgni	314	9	mert a'
190	12	tényezőben	314	22	fraterom
194	20	Töletek	317	7	összehörrennek
196	13	Mind	318	4	csókostól
200	3	Hallom	318	12	örülsz
203	19	a' hontalan 's			
		a' hontalan			

PESTEN,
NYOMATOTT BEIMEL J. ÉS KOZMA VAZULNÁL.
1856.

1071

OSZK

Digitized by Google

11

OSZK